

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om ordningsvakter och till vissa lagar som har samband med det

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om ordningsvakter ändras. Dessutom föreslås smärre ändringar i lagen om privata säkerhetstjänster, lagen om sammankomster och lagen om sjöfartsskydd på vissa fartyg och i hamnanläggningar som betjänar dem och om tillsyn över skyddet.

Ett av propositionens mål är att modernisera den rättsliga regleringen av ordningsövervakningsverksamheten i syfte att säkerställa ordningsvakternas yrkesskicklighet och rättsskyddet för dem som blir föremål för säkerhetsåtgärder. Samtidigt skall myndighetstillsynen över ordningsövervakningsverksamheten effektiviseras. Ett mål med propositionen är också att minska den delvis överlappande regleringen av ordningsövervakningsverksamheten och bevakningsrörelsen och att göra gränsdragningen mellan myndighetsverksamheten och ordningsövervakningsverksamheten tydligare. Dessutom skall den reglering som för närvarande till vissa delar endast finns på förordningsnivå lyftas upp till lagnivå på det sätt som grundlagen förutsätter.

I syfte att uppnå dessa mål föreslås mer detaljerade bestämmelser om de frågor som redan ingår i lagen om ordningsvakter. Som en följd av de funktionella behov som framkommit i praktiken föreslås också helt nya bestämmelser i lagen. Bestämmelserna hänför sig bl.a. till ordningsvaktens maktmedelsredskap och bärande av dem samt myndighetstillsynen över ordningsövervakningsverksamheten.

För att en person skall få förnyat godkännande som ordningsvakt förutsätts att personen har fullgjort den repetitionsutbildning för ordningsvakter som inrikesministeriet fastställer. Genom repetitionsutbildningen försöker man i synnerhet säkerställa att ordningsvakten upprätthåller sin yrkesskicklighet, ef-

tersom en betydande del av ordningsvakterna sköter uppgifterna på andra än yrkesmässiga grunder.

Det skall vara möjligt att godkänna ordningsvakter som inte fullgjort grundutbildningen för ordningsvakter förutom för enskilda tillställningar också, för högst sex månader under ett kalenderår, för likartade tillställningar som ordnas av samma arrangör på samma plats. Genom ändringen försöker man administrativt underlätta det nuvarande förfarandet som förutsätter att arrangören hos polisen ansöker om ett godkännande för samma person separat för varje tillställning.

Av utbildare av ordningsvakter förutsätts ett separat myndighetsgodkännande som meddelas om sökanden uppfyller ett konkret krav på yrkesskicklighet. Genom detta krav försöker man förbättra och förenhetliga ordningsvakternas utbildning, vilket i sin tur inverkar direkt på ordningsvakternas yrkesskicklighet och rättsskyddet för dem som blir föremål för ordningsvakternas åtgärder.

Det föreslås att ordningsvaktens maktmedelsredskap och bärande av dem nu regleras uttömmande på lagnivå. Bestämmelserna om bärande av maktmedelsredskap och om hur de bärs skall minska risken för sådana farliga situationer som uppstår till följd av felaktig användning av maktmedelsredskap eller till följd av att någon rycker till sig maktmedelsredskap.

Den viktigaste ändringen i lagen om privata säkerhetstjänster gäller bestämmelsen om väktares användning av maktmedel. Det föreslås att bestämmelsen till innehållet skall motsvara bestämmelsen i tvångsmedelslagen om den allmänna rätten att gripa en person.

Bestämmelsen i lagen om sammankomster om möjligheten att utse ordningsvakter föreslås bli ändrad så, att ordningsvakter också kan utses för en offentlig tillställnings ome-

delbara närhet för att upprätthålla ordningen
och säkerheten vid tillställningen.

Lagarna avses träda i kraft två månader ef-
ter det att de har antagits och blivit stadfästa.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL.....	3
ALLMÄN MOTIVERING	4
1. Nuläge och centrala problem	4
2. Målsättning och de viktigaste förslagen.....	7
3. Propositionens konsekvenser	13
4. Beredningen av propositionen	13
5. Remissyttranden.....	14
DETALJMOTIVERING	15
1. Lagförslag	15
1.1. Lagen om ordningsvakter	15
1.2. Lagen om privata säkerhetstjänster	40
1.3. Lagen om sammankomster	42
1.4. Lagen om sjöfartsskydd på vissa fartyg och i hamnanläggningar som betjänar dem och om tillsyn över skyddet.....	43
2. Ikraftträdande	43
3. Lagstiftningsordning.....	44
LAGFÖRSLAGEN.....	46
om ändring av lagen om ordningsvakter	46
om ändring av lagen om privata säkerhetstjänster	53
om ändring av 18 § i lagen om sammankomster	55
om ändring av 10 § i lagen om sjöfartsskydd på vissa fartyg och i hamnanläggningar som betjänar dem och om tillsyn över skyddet.....	55
BILAGA	57
PARALLELLTEXTER	57
om ändring av lagen om ordningsvakter	57
om ändring av lagen om privata säkerhetstjänster	74
om ändring av 18 § i lagen om sammankomster	78
om ändring av 10 § i lagen om sjöfartsskydd på vissa fartyg och i hamnanläggningar som betjänar dem och om tillsyn över skyddet.....	79

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge och centrala problem

Lagen om ordningsvakter (533/1999) trädde i kraft den 1 september 1999. Lagen utgjorde i praktiken en del av totalrevisionen av lagstiftningen om mötesfrihet och den trädde därför i kraft samtidigt som lagen om sammankomster (530/1999). Lagen om ordningsvakter innehåller bl.a. bestämmelser om ordningsvaktens uppgifter, rättigheterna och skyldigheterna vid skötseln av dessa uppgifter, ordningsvaktens befogenheter samt om godkännandet som ordningsvakt.

Med anledningen av ikraftträdandet av lagen om ordningsvakter meddelade inrikesministeriet också en föreskrift om tillämpningen av lagen om ordningsvakter (SM-1999-611/Tu-53). Denna föreskrift upphörde att gälla den 31 augusti 2004. Dessutom har inrikesministeriet meddelat en föreskrift om ordningsvaktens kännetecken (SM-1999-978/Tu-53) som har ersatts med en förordning av inrikesministeriet om ordningsvaktens kännetecken (848/2003) som trädde i kraft den 15 oktober 2003. Inrikesministeriets förordning om medförande av hund i bevaktnings- och ordningsövervakningsuppgifter (782/2002) innehåller närmast tekniska bestämmelser om identifikationsmärkningarna på en hund som medförs i ordningsövervakningsuppgifter och om innehållet i den lydskontroll som förutsätts.

Ordningsvakter kan utses för att upprätthålla ordningen och säkerheten vid allmänna sammankomster, offentliga tillställningar, campingplatser, inkvarterings- och förplägnadsrörelser, passagerarfartyg samt vid köpcentra, trafikstationer och kollektiva trafikmedel. Till ordningsvakt kan utses en person som gett sitt samtycke till uppgiften och som har ett av polisen meddelat giltigt godkännande som ordningsvakt. För att en person skall kunna bli godkänd som ordningsvakt förutsätts förutom lämplighet för uppgiften att personen på godkänt sätt fullgjort den utbildning som inrikesministeriet fastställer. Till en enskild tillställning enligt lagen om sammankomster kan som ordningsvakt av särskilda skäl godkännas också en person

som inte fullgjort den utbildning som nämns ovan. Utövande av ordningsövervakningsverksamhet förutsätter förutom uppdrag enligt ordningslagen (612/2003) inte något separat näringsstillstånd och inte något godkännande av en ansvarsperson. Till denna del avviker den rättsliga regleringen av verksamheten t.ex. från regleringen av bevaktningsrörelse.

För närvarande finns det ca 49 000 (oktober 2004) giltiga godkännanden som ordningsvakt, och detta kan anses som ett anmärkningsvärt stort antal t.ex. i jämförelse med antalet godkända väktare (ca 11 500). Trots detta har i synnerhet sådana som ordnar offentliga tillställningar enligt lagen om sammankomster tidvis lyft fram sin oro för att det är svårt att få tag i ordningsvakter som fullgjort grundutbildningen för ordningsvakter. Ordningsövervakningsuppgifter utförs för närvarande yrkesmässigt närmast i förplägnadsrörelser och vid vissa offentliga tillställningar enligt lagen om sammankomster. Utförande av ordningsövervakningsuppgifter hör ofta samman med hobbyverksamhet eller möjligheten att skaffa tilläggsinkomster. På grund av det sistnämnda utför en betydande del av de personer som godkänts som ordningsvakter ordningsövervakningsuppgifter sporadiskt några gånger per år. I praktiken utför en del av de personer som godkänts som ordningsvakter inte alls ordningsövervakningsuppgifter under den femårsperiod som godkännandet är i kraft. Dessa omständigheter har i praktiken stor inverkan på hur den som utsetts till ordningsvakt kan klara av sina uppgifter, i synnerhet i oförutsedda problemsituationer.

Ser man till funktionen har lagen om ordningsvakter visat sig fungera mycket bra i praktiken. De centralaste missförhållandena har hänfört sig till den rättsliga regleringens nivå och allmänna karaktär samt till genomförandet av ordningsvaksutbildningen.

På grund av den rättsliga regleringens nivå har man redan tidigare blivit tvungen att i lagen ta in bestämmelser som gäller återkallande av godkännandet som ordningsvakt samt medförande av hund i ordningsöver-

vakningsuppgifter och kraven på lydnad hos hunden. Inte heller efter dessa tillägg innehåller den gällande lagen några bestämmelser om t.ex. ordningsvaktens maktmedelsredskap och bärande av dem.

Regleringens allmänna karaktär har på motsvarande sätt försvårat i synnerhet myndighetstillsynen över verksamheten, eftersom lagstiftningen inte har innehållit några specialbestämmelser om myndighetstillsynen eller om rätten till sådan information som behövs vid tillsynen. Det har också varit svårt för polisen att ingripa i vissa klandervärda tillvägagångssätt eftersom lagstiftningen till dessa delar inte har innehållit några klara anvisningar. Regleringens allmänna karaktär eller den direkta avsaknaden av den har också lett till oenhetliga tillvägagångssätt på riksomfattande nivå. Vilken inverkan regleringens allmänna karaktär har på genomförandet av ordningsvaksutbildningen behandlas senare.

De viktigaste funktionella missförhållandena inom ordningsövervakningsverksamheten hänför sig för närvarande närmast till det praktiska genomförandet av ordningsvaksutbildningen samt till den betydande kvalitativa variationen på innehållet i utbildningarna.

Anordnandet av den utbildning som förutsatts för godkännandet som ordningsvakt samt innehållet i denna utbildning har reglerats genom den föreskrift som inrikesministeriet meddelat om tillämpningen av lagen om ordningsvakter. Föreskriften har så som ovan

framgår upphört att gälla den 31 augusti 2004. Ordningsvaksutbildningen kan anordnas av polisinsättningar i häradena eller av någon annan som polisen på den ort där utbildningen anordnas har meddelat ett godkännande för anordnandet av utbildningen. Innan polisen godkänner utbildningen skall polisen förvissa sig om att den som anordnar utbildningen och de personer som fungerar såsom utbildare är lämpliga för uppgiften och att utbildarna har tillräcklig yrkesskicklighet för att kunna undervisa.

Regleringens allmänna karaktär och avsaknaden av konkreta krav på utbildarnas yrkesskicklighet har i praktiken inneburit att man har blivit tvungen att meddela nästan alla sökanden ett godkännande för anordnande av utbildning. Situationen har blivit ännu mera problematisk av att det i lagstiftningen inte heller till denna del har föreskrivits om några grunder för negativa förvaltningsbeslut. Den nuvarande situationen har lett till att ett stort antal godkännanden i anslutning till anordnandet av ordningsvaksutbildning har meddelats utan någon enhetlig bedömning av utbildarnas faktiska yrkesskicklighet. Avsaknaden av en mer detaljerad reglering har också lett till andra motsvarande problem, t.ex. till att giltighetstiden för godkännanden i anslutning till anordnande av utbildning har avvikit från varandra. Enligt den utredning som inrikesministeriet lät göra våren 2004 fanns det då följande antal godkännanden för anordnande av ordningsvaksutbildning:

	Anordnare av grundutbildning	Anordnare av utbildning i användningen av maktmedel	Utbildare för grundkursen	Utbildare för kursen i användningen av maktmedel
Södra Finland	199	79	275	202
Västra Finland	130	70	147	74
Östra Finland	70	25	69	28
Uleåborg	44	10	55	13
Lappland	32	10	34	12
SAMMANLAGT	475	194	580	329

Det faktiska antalet anordnare av och utbildare inom ordningsvaksutbildningen är dock något lägre än vad som anges i tabellen eftersom det har förutsatts att ett godkännande för

anordnandet av utbildningen separat har meddelats inom varje polisinsättnings distrikt. Utbildningsanordnarna har tyckt att förfarandet där varje polisinsättning meddelar

godkännanden har varit administrativt tungt och att det gett upphov till merkostnader.

Ordningsvaktutbildningen blev avsevärt längre när lagen om ordningsvakter trädde i kraft. Bl.a. riksdagens förvaltningsutskott ansåg i sitt betänkande (FvUB 33/1998 rd) angående regeringens proposition (RP 148/1998 rd) som ledde till stiftandet av lagen om ordningsvakter att den då planerade två dagar långa grundutbildningen för ordningsvakter var alltför kort bl.a. på grund av de grundrättsliga frågorna. Utbildningen av ordningsvakter omfattar för närvarande en tre dagar lång grundkurs, samt eventuella specialkurser som fullgörs efter grundutbildningen och som gäller t.ex. maktmedelsredskap och användningen av dem samt första hjälpen. Båda specialkurserna omfattar två dagar. I praktiken har största delen av de personer som godkänts som ordningsvakter fullgjort endast den tre dagar långa grundkursen.

Ordningsvaksutbildningarna har visat sig vara rätt lämpliga vad längden beträffar. Det har däremot varit ett problem att flera utbildningsanordnare har avvikit från de längder som föreskrivits för utbildningarna bl.a. på grund av de perioder med självstudier som anses vara onödigt långa. Det har dessutom varit mycket vanligt att grundkurser för ordningsvakter, som enligt föreskrifterna skall omfatta tre dagar, har ordnats under två dagar. Detta har klart minskat både deltagarnas förmåga att lära sig och kvaliteten på utbildningen. Dessa missförhållanden har man redan försökt åtgärda genom det ännu mer detaljerade utbildningsmaterialet för grundkursen för ordningsvakter som fastställdes i april 2004 samt genom den anvisning för genomförande av utbildningen som ingår i materialet. Samtidigt ändrades också innehållet i grundutbildningen för ordningsvakter så att det blev mera praktisk. När det gäller längden på ordningsvaksutbildningen är det dock skäl att framföra att t.ex. den utbildning för väktare som krävs för ett godkännande som väktare omfattar 100 timmar, trots att väktarens befogenheter är avsevärt mer begränsade än ordningsvaktens befogenheter.

Ovan nämnda missförhållanden har i praktiken inverkat direkt på ordningsvakternas yrkesskicklighet och på deras förmåga att klara av sina uppgifter på ett ändamålsenligt

sätt. Detta har accentuerats i synnerhet i avslutning till ordningsövervakningsuppgifter som kan betraktas som mera krävande än normalt. Som ett exempel på dylika uppgifter kan nämnas stora offentliga tillställningar med stor publik inom t.ex. idrott eller musik. För att dylika tillställningar skall kunna ordnas på ett säkert sätt har man i praktiken i strid med principen i lagen om sammankomster förutsatt ett onödigt stort deltagande från polisens sida för uppgifter som har karaktären av upprätthållande av ordningen på det område där tillställningen ordnas.

Ideella föreningar som ordnar offentliga tillställningar enligt lagen om sammankomster har i vissa fall ansett att de åsamkas oskäliga merkostnader på grund av kraven på ordningsvakternas yrkesskicklighet och det antal ordningsvakter som polisen förutsätter. Till denna del är det skäl att konstatera att lagstiftningen också har tillåtit att personer som inte fullgjort grundutbildningen för ordningsvakter godkänns som ordningsvakter vid en enskild tillställning beroende på tillställningens natur.

Vid bedömningen av förhållandet mellan ordningsvakter som godkänts för en enskild tillställning och ordningsvakter som fullgjort grundutbildningen är det dock alltid fråga om en prövning av från fall till fall. Det är omöjligt att uttömmande reglera dessa frågor i rättsnormerna bl.a. på grund av skillnaderna i tillställningarnas programinnehåll, den plats där de ordnas och tidpunkten för dem samt målgruppen. När det gäller upprätthållandet av ordningen och säkerheten på den plats där tillställningen ordnas kan t.ex. tillställningar med samma programinnehåll avvika mycket från varandra om man ser till platsen, tidpunkten eller deltagarna. Till denna del blir, såsom hittills, polisen på den ort där tillställningen ordnas den centrala myndighet till vilken arrangören bl.a. skall göra den anmälan om ordnandet av tillställningen som förutsätts i lagen om sammankomster.

Med anledning av anmälan gör polisen alltid en bedömning av upprätthållandet av ordningen och säkerheten från fall till fall. I denna ingår antalet ordningsvakter som skall utses samt deras krav på yrkesskicklighet vid tillställningen i fråga. Denna åtgärd grundar sig på lagen om sammankomster, enligt vil-

ken polisen alltid skall förvissa sig om att en offentlig tillställning kan ordnas på ett säkert sätt. Enligt 17 § i lagen om sammankomster skall arrangören av en tillställning och de som är ordningsvakter för arrangörens räkning i första hand ansvara för säkerheten vid en offentlig tillställning.

Polisens verksamhet och uppgifter är förknippade med en möjlighet och å andra sidan också en skyldighet att utöva offentlig makt och därför är kraven på att polisen och en enskild polisman är obundna och opartiska högre än normalt. På grund av sin samhällsliga ställning och sina befogenheter hör polisen till den myndighetsgrupp vars verksamhet alltid skall väcka särskilt förtroende och respekt. För att detta förtroende skall upprätthållas är det skäl att förhålla sig kritiskt till vissa uppgifter som polismän utför på sin fritid. Vid denna bedömning skall man fästa särskild uppmärksamhet vid att en uppgift som utförs på fritiden inte under några omständigheter äventyrar förtroendet för polisens obundenhet eller försvårar uppfyllandet av de skyldigheter i anslutning till polisverksamheten som ställs på polisen eller en polisman.

Inrikesministeriet har den 1 juli 1999 gett en rekommendation som gäller bisysslor för tjänstemän inom polisförvaltningen och i vilken det bl.a. med hänvisning till rättspraxis konstateras att det kan anses vara förbjudet för polismän att ha sådana bisysslor som omfattar uppgifter som polisen å tjänstens vägnar är skyldig att övervaka och där uppgifterna i anslutning till tillsynen är nära förknippade med en enskild polisman tjänsteuppgifter. Olika uppgifter i anslutning till upprätthållande av ordning och säkerhet kan också anses vara förbjudna eftersom dessa uppgifter kan förutsätta användning av polisbefogenheter. I den rekommendation som gällde bisysslor nämndes bl.a. tjänstgöring som vaktmästare, butikskontrollant och väktare som exempel på förbjudna uppgifter. Enligt inrikesministeriet har polisinsrättningarna i enlighet med ovan nämnda rekommendation förhållit sig synnerligen kritiskt till godkännandet av en polisman som ordningsvakt, men det finns också polismän som godkänts som ordningsvakter.

Denna omständighet påverkas de facto av

att ärenden som gäller godkännande som ordningsvakt självständigt avgörs av polisinsrättningarna i häradena. Sporadisk tjänstgöring som ordningsvakt förutsätter inte heller nödvändigtvis någon sådan anmälan om bisyssla till arbetsgivaren som förutsätts i 18 § i statstjänstemannalagen (750/1994). I dylika fall är arbetsgivaren i många fall inte ens medveten om att en anställd eventuellt utför ordningsövervakningsuppgifter.

Ovan beskrivna situation kan inte anses godtagbar med tanke på gränsdragningen och arbetsfördelningen mellan myndighetsverksamheten och ordningsövervakningsverksamheten samt med tanke på en enhetlig verksamhet. Också riksdagens biträdande justitieombudsman har i sitt svar av den 13 maj 2004 (Dnr 471/4/03) ansett att situationen är otillfredsställande och förutsatt åtgärder i syfte att förenhetliga den.

2. Målsättning och de viktigaste förslagen

Ett av propositionens mål är att modernisera den rättsliga regleringen av ordningsövervakningsverksamheten i syfte att säkerställa ordningsvakternas yrkesskicklighet och rättskyddet för dem blir föremål för säkerhetsåtgärder samt i syfte att effektivisera myndighetstillsynen över verksamheten. Genom propositionen försöker man också eliminera den delvis överlappande regleringen inom ordningsövervakningsverksamheten och bevakningsrörelsen. Samtidigt försöker man göra gränsdragningen mellan myndighetsverksamheten och ordningsövervakningsverksamheten tydligare. Dessutom syftar propositionen till att lyfta upp den reglering som för närvarande delvis endast finns på förordningsnivå till lagnivå på det sätt som 80 § i grundlagen förutsätter.

I syfte att uppnå ovan nämnda mål föreslås mer detaljerade bestämmelser om de frågor som redan nu ingår i lagen om ordningsvakter. De viktigaste bestämmelserna till denna del är de bestämmelser som reglerar det praktiska utförandet av ordningsövervakningsuppgifter. Dessa bestämmelser gäller bl.a. förutsättningarna för att utse en person till ordningsvakt, ordningsvaktens tjänstgöringsområde, ordningsvaktkortet och skyl-

digheten att visa upp det samt de kännetecken som skall användas i ordningsövervakningsuppgifter.

I lagen om ordningsvakter föreslås också helt nya bestämmelser, både på grund av funktionella behov och på grund av den författningsnivå som 80 § i grundlagen förutsätter. Ovan nämnda bestämmelser gäller bl.a. de förfaranden för godkännande som förutsätts för att en person skall få sköta uppgifterna, återkallandet av godkännanden, ordningsvaktens maktmedelsredskap och bärandet av dem samt myndighetstillsynen över ordningsövervakningsverksamheten och rätten till information i anslutning därtill. Samtidigt föreslås också att lagens nuvarande paragrafnumrering skall göras tydligare. De föreslagna bestämmelserna motsvarar i stor utsträckning både till innehållet och tekniskt den motsvarande regleringen om bevakningsrörelse i lagen om privata säkerhetstjänster (282/2002).

De viktigaste förslagna ändringarna hänför sig till de krav på yrkesskicklighet som ställs på ordningsvakter och utbildare av ordningsvakter samt till förfarandena för godkännande. Det föreslås att mer detaljerade bestämmelser om förutsättningarna för godkännande som ordningsvakt skall intas i lag. För att en person skall kunna bli godkänd som ordningsvakt ställs såsom hittills vissa krav på åldern, yrkesskickligheten och personens pålitlighet, redbarhet och personliga egenskaper. Innehållet i den utbildning som förutsätts för att en person skall bli godkänd som ordningsvakt skall nu regleras i lag och utbildningens längd och timfördelningen mellan ämnena skall på motsvarande sätt som för närvarande regleras genom en förordning av inrikesministeriet. Denna utbildning har så som ovan framgår visat sig gå i rätt riktning vad längden beträffar, men utbildningens längd har ändå planerats bli något längre i syfte att öka anknytningen till praktiken.

När det gäller godkännande som ordningsvakt hänför sig den viktigaste föreslagna ändringen till förutsättningarna för ett förnyat godkännande som ordningsvakt. För att en person skall få förnyat godkännande skall enligt förslaget förutsättas att personen på godkänt sätt har fullgjort den repetitionsutbildning som inrikesministeriet fastställer. Ge-

nom kravet på repetitionsutbildning försöker man i synnerhet säkerställa att ordningsvakterna upprätthåller sin yrkesskicklighet, eftersom en betydande del av ordningsvakterna så som ovan framgår handhar uppgifterna på andra än yrkesmässiga grunder. Också den lagstiftning som reglerar ordningsövervakningsverksamheten förändras avsevärt under den fem år långa tid som godkännandet som ordningsvakt är giltigt. Repetitionsutbildningens omfattning och ämnenas innehåll skall regleras genom en förordning av inrikesministeriet. Repetitionsutbildningen kan t.ex. omfatta en dag och den skall innehålla både teoriundervisning och praktiska övningar.

Av en person som tidigare fullgjort en ordningsvaksutbildning som motsvarar grundutbildningen för ordningsvakter förutsätts däremot i regel inte att personen förutom repetitionsutbildningen på nytt fullgör grundutbildningen för ordningsvakter. Detta gör det möjligt för en person som tidigare har godkänts som ordningsvakt att på nytt bli godkänd för uppgiften, trots att innehållet i ordningsvakternas grundutbildning har förändrats. För att bestämmelsen skall bli tillämplig förutsätts dock att personen har fullgjort repetitionsutbildningen för ordningsvakter och att en ansökan om godkännande som ordningsvakt lämnas till myndigheten inom sex månader efter att det tidigare godkännandet upphörde att gälla. En ansökan som har inlämnats inom denna tid anses visa att personen i fråga har för avsikt att även i framtiden fortsätta att tjänstgöra som ordningsvakt. Denna tidsfrist är i praktiken nödvändig eftersom sådana som fullgjort en tidigare utbildning som motsvarar grundutbildningen för ordningsvakter annars i samtliga fall måste godkännas som ordningsvakter på nytt enbart på basis av fullgörandet av en relativt kort repetitionsutbildning.

Polisinrättningen på den ort där tillställningen ordnas kan, om de villkor som anges i lagen uppfylls, som ordningsvakt vid en enskild tillställning enligt lagen om sammankomster också godkänna en person som inte på godkänt sätt har fullgjort den utbildning som förutsätts för godkännande som ordningsvakt. Godkännande av dylika ordningsvakter har för närvarande varit i praktiken

oundvikligt vid sådana tillställningar till vilka det på grund av det exceptionellt stora antalet ordningsvakter har varit svårt att få tag på ordningsvakter som fullgjort åtminstone grundutbildningen. Det föreslås dock att den nuvarande situationen ändras så, att ett dylikt godkännande förutom för enskilda tillställningar också kan meddelas för likartade tillställningar som ordnas av samma arrangör på samma plats för högst sex månader under ett kalenderår. Genom ändringen försöker man administrativt underlätta det nuvarande förfarandet som förutsätter att arrangören hos polisen ansöker om ett godkännande för samma person separat för varje tillställning.

När ordningsvakter godkänns för en enskild tillställning eller för likartade tillställningar som ordnas av samma arrangör samt när förhållandet mellan dylika ordningsvakter och ordningsvakter som fullgjort grundutbildningen fastställs skall det så som framgår ovan vara fråga om en prövning från fall till fall. Därför är det omöjligt att uttömmande reglera frågan i rättsnormerna.

Befogenheterna för ordningsvakter som inte fullgjort grundutbildningen för ordningsvakter föreslås också bli begränsade så, att dylika ordningsvakter inte längre har rätt att gripa någon och inte heller rätt att med polisens samtycke hålla en gripen person i förvar. Utbildade ordningsvakter skall inte ha rätt att använda dylika befogenheter eftersom dessa befogenheter kan anses möjliggöra ett avsevärt ingripande bl.a. i en persons personliga integritet och frihet. Begränsningen av befogenheterna leder inte till några problem för den praktiska verksamheten eftersom det vid allmänna sammankomster eller offentliga tillställningar i praktiken alltid finns ordningsvakter som fullgjort åtminstone grundutbildningen för ordningsvakter och som vid behov kan gripa en person.

Det föreslås att anordnandet av ordningsvaktutbildning nu skall regleras också på lagnivå. Grundutbildningen för ordningsvakter skall såsom hittills kunna ordnas av polis-inrättningarna i häradena och också av de läroanstalter som ordnar utbildning för yrkesexamen för väktare och utbildning för grundexamen för säkerhetsvakter. Utbildningen kan också anordnas av dem för vilkas räkning den som är utbildare har ett giltigt god-

kännande som utbildare av ordningsvakter. Bestämmelsen gör det såsom hittills möjligt bl.a. för juridiska personer, föreningar och fysiska personer att anordna utbildning. I praktiken har dessa instanser i betydande omfattning svarat för anordnandet av den utbildning som förutsätts för godkännandet som ordningsvakt.

Det föreslås dock att rätten för sådana som ordnar utbildning för yrkesexamen för väktare och utbildning för grundexamen för säkerhetsvakter att ordna utbildning direkt skall regleras i lag, varvid det inte längre förutsätts att de har ett särskilt tillstånd för anordnandet av utbildningen. Den utbildning som förutsätts för godkännande som ordningsvakt ingår i ovan nämnda examina och de krav på yrkesskicklighet som ställs på utbildarna och som ingår i lagstiftningen om yrkesutbildning och yrkesinriktad vuxenutbildning skall till denna del betraktas som tillräckliga. Av andra som anordnar utbildning förutsätts inte heller längre något särskilt tillstånd att anordna utbildning, men anordnaren skall svara för att de som är utbildare för anordnarens räkning har ett giltigt godkännande som utbildare av ordningsvakter.

Rätten att anordna den nya repetitionsutbildningen för ordningsvakter föreslås bli jämställd med anordnande av grundutbildning för ordningsvakter, eftersom det är meningen att man i repetitionsutbildningen skall repetera de viktigaste ämnena som ingår i grundutbildningen.

Tjänstgöring som utbildare av ordningsvakter förutsätter så som ovan framgår ett särskilt myndighetsgodkännande. Därför föreslås att i lagen intas bestämmelser om godkännande som utbildare av ordningsvakter samt om återkallande av detta godkännande. För att en person skall kunna bli godkänd som utbildare av ordningsvakter ställs vissa krav på åldern, yrkesskickligheten och personens pålitlighet, redbarhet och personliga egenskaper. Den viktigaste föreslagna ändringen hänför sig till uppställandet av ett konkret och entydigt krav på yrkesskicklighet på dem som blir godkända som utbildare. Genom dessa konkreta krav på yrkesskicklighet försöker man förbättra och förenhetliga ordningsvakternas utbildning, vilket så som ovan anförts inverkar direkt på ord-

ningsvakternas yrkesskicklighet och rättsskyddet för de personer som blir föremål för ordningsvakternas åtgärder. Uppställandet av ett konkret och entydigt krav på yrkesskickligheten hos utbildare har i praktiken visat sig vara ett rättvist och effektivt sätt att säkerställa att yrkesskickligheten uppfyller en viss miniminivå.

Utbildningen av utbildare av ordningsvakter skall anordnas av Polisskolan som kan anses ha goda yrkesmässiga förutsättningar att anordna denna utbildning. Det föreslås att de viktigaste kraven på den som anordnar utbildarutbildning och på utbildningens innehåll nu skall regleras i lag. Inrikesministeriet bestämmer närmare genom förordning om utbildningens längd och i vilken omfattning ämnena skall studeras. I utbildningen kan härvid ingå förutom innehållet i de ämnen som ingår i utbildningen också ämnen i anslutning till utbildande och tjänstgöring som utbildare. Genom detta förfarande säkerställer man att alla som blir godkända som utbildare har en enhetlig grundutbildning. Polisskolan har också goda funktionella möjligheter att genomföra en högklassig utbildning. Polisskolan ansvarar redan för närvarande för en motsvarande utbildarutbildning i anslutning till bevakningsrörelsen. Den sistnämnda utbildningen har ansetts lyckad och den har också lett till ökat samarbete mellan myndigheterna och utbildarna.

Godkännandena som utbildare av ordningsvakter skall gälla i hela landet och därför skall inrikesministeriet vara den myndighet som meddelar godkännandet. I praktiken skall godkännandena meddelas av den tillsynsenhet för säkerhetsbranschen som finns i anslutning till inrikesministeriet och som redan för närvarande meddelar de viktigaste övriga auktorisationerna och godkännandena inom den privata säkerhetsbranschen. Inrikesministeriet svarar redan nu såsom högsta myndighet för den riksomfattande myndighetstillsynen över och -styrningen av bevaknings- och ordningsövervakningsverksamheten, varför det är en naturlig lösning att ministeriet tar hand om uppgifterna också med tanke på säkerställandet av den speciella yrkesskicklighet som uppgiften förutsätter.

Godkännandet som utbildare av ordningsvakter skall dessutom vara giltigt under en

maximal giltighetstid på fem år, vilket motsvarar den tid som gäller för godkännandet som ordningsvakt. Syftet med en tidsbegränsad giltighet för godkännandet är bl.a. att undvika situationer där en person har ett giltigt godkännande för uppgiften, trots att han eller hon inte på många år har varit utbildare.

De nuvarande utbildarna inom grundutbildningen för ordningsvakter skall genom en föreslagen övergångsbestämmelse ges tid att uppfylla det nya kravet på yrkesskicklighet. Den föreslagna övergångstiden på ungefär ett år kan anses tillräcklig för anskaffningen av den nya utbildningen. Övergångstiden får inte vara onödigt lång eftersom ett av de centralaste målen med denna proposition är att öka yrkesskickligheten hos dem som utbildar ordningsvakter. I praktiken har det också visat sig att de högre kraven på yrkesskicklighet uppfylls först i slutet av övergångsperioden oberoende av övergångsperiodens längd. Genom övergångsbestämmelsen förenhetligas också giltighetstiderna för de beslut om godkännande som gäller anordnande av ordningsvaksutbildning och som polisrättningen meddelar på basis av den nuvarande lagstiftningen.

Polisrättningen skall såsom hittills anordna tilläggsutbildning för ordningsvakter i användningen av maktmedel. För andra utbildare inom tilläggsutbildningen för ordningsvakter i användningen av maktmedel föreslås ett konkret krav på yrkesskicklighet. Genom detta krav försöker man på samma sätt som i fråga om grund- och kompletteringsutbildningen för ordningsvakter förvissa sig om att de personer som är utbildare uppfyller en miniminivå på yrkesskickligheten både när det gäller kunskapen i de ämnen som ingår i utbildningen och när det gäller praktisk utbildningsförmåga. Ett absolut krav för tjänstgöring som utbildare är att personen på godkänt sätt har fullgjort den utbildarutbildning som Polisskolan ordnar i anslutning till användningen av maktmedel. Fullgörande av denna utbildarutbildning har redan krävts av dem som är utbildare inom utbildningen för väktare i användningen av maktmedel. Denna utbildarutbildning har visat sig fungera i praktiken och med hjälp av den har man på ett betydande sätt kunnat utöka och repetera utbildarnas yrkesskicklighet. Det att

tilläggsutbildningarna för väktare och ordningsvakter i användningen av maktmedel är mycket lika varandra till innehållet talar också för den föreslagna lösningen.

Det skall däremot inte reserveras någon särskilt övergångstid för anskaffning av den föreslagna yrkesskicklighet som krävs av utbildare inom tilläggsutbildningen för ordningsvakter i användningen av maktmedel, eftersom en betydande del av dem som aktivt är utbildare inom denna utbildning redan på godkänt sätt har uppfyllt detta krav på yrkesskicklighet.

Det föreslås att ordningsvaktens maktmedelsredskap och bärande av dem nu regleras uttömmande på lagnivå. Ordningsvaktens maktmedelsredskap är såsom hittills gasspray, handklovar och batonger. Bestämmelserna om bärande av maktmedelsredskap och om det sätt på vilket de bärs minskar utsikterna för att farliga situationer uppstår till följd av felaktig användning av maktmedelsredskap eller till följd av att någon rycker till sig maktmedelsredskap.

Lagen föreslås dessutom innehålla exaktare bestämmelser än för närvarande om förutsättningarna för bärande av gasspray i ordningsövervakningsuppgifter. Gasspray får endast bäras av en ordningsvakt som på godkänt sätt har fullgjort den utbildning som möjliggör bärande av gasspray i bevakningsuppgifter och som avses i lagen om privata säkerhetstjänster. Bärande av gasspray i bevakningsuppgifter förutsätter för närvarande att personen på godkänt sätt har fullgjort en 9 timmar lång tvådelad specialutbildning. Utbildningen i fråga jämte övningar och innehållet i dem har reglerats detaljerat, och dessutom ställs konkreta krav på utbildarnas yrkesskicklighet. Det är ändamålsenligt att denna också i praktiken fungerande utbildning utnyttjas också i gassprayutbildningen för ordningsvakter. Genom bestämmelsen försöker man också eliminera överlappande utbildning som berättigar till liknande uppgifter. Den föreslagna regleringen gör det också möjligt att slopa avsnittet om gassprayutbildning i tilläggsutbildningen för ordningsvakter i användningen av maktmedel, vilket innebär att det av kommersiella anordnare av denna utbildning inte längre förutsätts ett sådant vapennäringsstillstånd

som avses i skjutvapenlagen (1/1998). Kravet på vapennäringsstillstånd har i praktiken avsevärt höjt förutsättningarna för att ordna utbildning för ordningsvakter i användningen av maktmedel.

Det skall däremot vara möjligt att bära handklovar och batong i ordningsövervakningsuppgifter på basis av en på godkänt sätt fullgjord grundutbildning för ordningsvakter. Grundutbildningen för ordningsvakter skall dock innehålla utbildning i användningen av handklovar och batong och praktiska övningar.

Polisens verksamhet och uppgifter är så som ovan anförts förknippade med en möjlighet och å andra sidan också en skyldighet att utöva offentlig makt och därför är kraven på att polisen och en enskild polisman är obundna och opartiska högre än normalt. På grund av sin samhälleliga ställning och sina befogenheter hör polisen till den myndighetsgrupp vars verksamhet alltid skall väcka särskilt förtroende och respekt. För att detta förtroende skall upprätthållas är det skäl att förhålla sig kritiskt till vissa uppgifter som polismän utför på sin fritid.

I syfte att göra gränsdragningen mellan myndighetsverksamheten och ordningsövervakningsverksamheten tydligare föreslås i propositionen att polismän, gränsbevakningsmän eller tullmän inte skall kunna vara ordningsvakter. Genom regleringen försöker man betona och förtydliga arbetsfördelningen mellan vissa personer som är anställda av myndigheter med säkerhets-, tillstånds- och tillsynsmyndighetsuppgifter samt personer som utför ordningsövervakningsuppgifter, bl.a. i anslutning till personernas befogenheter, rättigheter och skyldigheter samt ledningsförhållandena.

En polisman som eventuellt utför ordningsövervakningsuppgifter har utöver ordningsvaktens uppgifter och befogenheter också polismannens befogenheter och skyldigheter. En polisman som eventuellt är ordningsvakt kan om situationen så kräver bli tvungen att använda befogenheter som tillkommer polisen, varvid han eller hon är i tjänst och lyder under polisens ledningsförhållanden. Därför står det klart att ordningsvaktens och polisens uppgifter står i strid med varandra på grund av olika befogenhe-

ter, skyldigheter och ledningsförhållanden som är i kraft samtidigt. Konflikten mellan rollerna kan ses i två riktningar: i förhållande till förmännen och dem som utövar tillsyn över verksamheten samt i förhållande till dem som blir föremål för åtgärderna. T.ex. en person som eventuellt blir föremål för åtgärder måste kunna veta om han eller hon har att göra med en ordningsvakt eller en polisman. På gränsdragningen mellan uppgifterna inverkar också det faktum att det är polisen som meddelar ett godkännande som ordningsvakt och att myndighetstillsynen över ordningsövervakningsverksamheten i första hand ankommer på polisen. En klar arbetsfördelning bidrar till att utomstående inte får en oklar bild av personens ställning.

Den föreslagna regleringens betydelse accentueras också av att sporadisk tjänstgöring som ordningsvakt inte nödvändigtvis förutsätter någon sådan anmälan om bisyssla till arbetsgivaren som förutsätts i 18 § i statstjänstemannalagen. I dylika fall är arbetsgivaren i många fall inte ens medveten om att en anställd utför ordningsövervakningsuppgifter.

Det föreslagna förbudet skall förutom polismän också gälla gränsbevakningsmän och tullmän. Polisens, gränsbevakningsväsendets och tullverkets uppgifter liknar varandra och de kan utföra uppgifter också för varandras räkning. T.ex. gränsbevakningsväsendet är förundersökningsmyndighet och utför uppgifter i anslutning till upprätthållande av allmän ordning och säkerhet. På motsvarande sätt utför tullverket förundersökning i anslutning till tullbrott. Förbudet skall däremot inte gälla andra anställda hos polisen, gränsbevakningsväsendet och tullverket. Dessa personer har i regel inte särskilda befogenheter och de är t.ex. inte på samma sätt som polismän underställda särskilda bestämmelser om tjänstgöringsskyldighet.

Möjligheten för anställda hos polisen, gränsbevakningsväsendet och tullen att delta i bevakningsrörelse samt att tjänstgöra som väktare är redan förbjudet i lagen om privata säkerhetstjänster. Grundlagsutskottet konstaterade att förbudet i fråga för anställda hos alla dessa myndigheter att delta i bevakningsrörelse bygger på godtagbara skäl. Innehållet i utlåtandet granskas närmare i den del av

propositionen som gäller lagstiftningsordningen.

Högsta förvaltningsdomstolen har i sitt avgörande av den 7 maj 2004 (HFD 2004:46) konstaterat att polisinsättningen torde kunna avvisa en polismans ansökan om godkännande som ordningsvakt på den grunden att polismannens och ordningsvaktens befogenheter delvis är överlappande och det ankommer på polisen att övervaka verksamheten i fråga. Den polisman som ansökt om godkännande ansågs inte heller hamna i en ojämlig ställning på basis av beslutet på grund av orsaker som hänför sig till personen.

För ordningsövervakningsförseelse bestraffas såsom hittills gärningar eller försummelser som strider mot lagstiftningen om ordningsvaktens viktigaste uppgifter, rättigheter och skyldigheter. På grund av att den rättsliga regleringen utvidgas föreslås att kriminaliseringen nu också utsträcks till den som anordnar ordningsvaktsutbildning samt till personer som godkänts som utbildare av ordningsvakter. Avsikten med kriminaliseringen är att säkerställa rättskyddet för dem som blir föremål för säkerhetsåtgärderna, säkerställa att bestämmelser som är viktiga med tanke på tillsynen iakttas samt ge en möjlighet att ingripa vid brott mot bestämmelserna med rimliga, konsekventa och enhetliga åtgärder. I enlighet med det krav på exakthet som ställs på straffbestämmelser hänvisas i straffbestämmelsen uttryckligen till de lagrum som det är straffbart att bryta mot.

Uppgifterna om dem som godkänts som utbildare av ordningsvakter föreslås bli intagna i de riksomfattande uppgifter för tillsynen över säkerhetsbranschen som polisen upprätthåller. Därför föreslås att den bestämmelse i lagen om privata säkerhetstjänster som gäller uppgifter för tillsynen över säkerhetstjänster skall ändras så, att bestämmelsen i fråga också gör det möjligt att registrera personuppgifter om dem som godkänts som utbildare av ordningsvakter. Samtidigt föreslås vissa främst tekniska ändringar av lagen om privata säkerhetstjänster. Den centralaste av de föreslagna ändringarna hänför sig till ändringen av bestämmelsen om väktares användning av maktmedel på grund av den ändring av 1 kap. 1 § i tvångsmedellagen (450/1987) som trädde i kraft den 1 j-

nuari 2004 så, att också väktare skall ha möjlighet att använda maktmedel i sina uppgifter för att gripa någon som flyr. Avsikten är att väktarens särskilda rätt att gripa någon och rätten att använda maktmedel i samband därmed till innehållet skall motsvara bestämmelsen i 1 § i tvångsmedelslagen om var och ens rätt att gripa någon annan och att använda maktmedel i anslutning därtill.

Det har traditionellt förutsatts att ordningsvakter skall se till att ordningen och säkerheten upprätthålls också i områden eller byggnader i omedelbar närhet av det område eller den plats för vilka de utsetts. Alla bestämmelser som möjliggör utseende av ordningsvakter innehåller dock inte någon entydig bestämmelse om detta. Bestämmelsen i lagen om sammankomster om möjligheten att utse ordningsvakter föreslås därför bli preciserad och ändrad så, att ordningsvakter också kan utses för en offentlig tillställnings omedelbara närhet för att upprätthålla ordningen och säkerheten vid tillställningen.

3. Propositionens konsekvenser

Trots propositionens omfattning är det i stor utsträckning fråga om att höja den nuvarande regleringen till lagnivå samt att precisera den redan befintliga regleringen på lagnivå. Så som framgår ovan hänför sig de viktigaste förslagna ändringarna till de krav på yrkesskicklighet som ställs på ordningsvakter och utbildare av ordningsvakter samt till förfarandena för godkännande. De konkreta krav på yrkesskicklighet som ställs på utbildare av ordningsvakter kommer i någon mån att minska det antal utbildare som nu anses vara anmärkningsvärt stort. Det sistnämnda kan gälla i synnerhet personer som sporadiskt är utbildare. Utbildarna åsamkas också i någon mån ekonomiska kostnader till följd av anskaffningen av den yrkesskicklighet som föreslås i lagen. Sådana som tjänstgör som ordningsvakter åsamkas dock inte några betydande merkostnader till följd av de förslagna kraven på yrkesskicklighet eftersom ändringarna till denna del kan anses ringa som helhet betraktade.

De nya krav på yrkesskicklighet som ställs på ordningsvakter och utbildare av ordningsvakter ökar på motsvarande sätt medborgar-

nas rättskydd i synnerhet när det gäller publiken inom ordningsvaktens tjänstgöringsområde samt de personer som eventuellt blir föremål för ordningsvakternas åtgärder. Dessa verkningar har också de bestämmelser i propositionen med vilka man försöker utveckla och underlätta myndighetstillsynen över ordningsövervakningsverksamheten.

De som anordnar ordningsvaksutbildning på basis av ett av polisen beviljat tillstånd har så som ovan framgår i huvudsak ansvarat för det praktiska anordnandet av utbildningen. Polisinsättningarna har anordnat utbildning närmast på sådana orter där det inte funnits några andra utbildningsanordnare. Genom propositionen föreslås det inte några centrala ändringar av de instanser som anordnar utbildningen och därför har propositionen till denna del inte några betydande funktionella verkningar för polisinsättningarna. Den mest betydande praktiska ändringen kan vara att polisinsättningen årligen skall anordna några avgiftsbelagda repetitionsutbildningar för ordningsvakter.

När det gäller den utbildning av utbildare av ordningsvakter som Polisskolan ordnar blir året efter den föreslagna lagens ikraftträdande den tid då anordnandet av utbildning och de resurser som förutsatts av Polisskolan prioriteras. De som deltar i utbildarutbildningen på grund av de nya kraven på yrkesskicklighet är i regel sådana personer som redan nu tjänstgör som utbildare. Efter den övergångstid som reserverats för anskaffningen av den yrkesskicklighet som motsvarar de nya kraven antas antalet personer som söker sig till utbildningen minska klart. Detta beror på att endast några egentliga nya utbildare antas komma med i verksamheten årligen. Man har kunnat skönja en motsvarande utvecklingstrend i fråga om den utbildarutbildning i användningen av maktmedel inom bevakningsbranschen som Polisskolan redan för närvarande anordnar.

4. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid inrikesministeriet. I början av beredningen av propositionen ordnades fyra diskussionsmöten vid vilka Servicebranschernas fackförbund - Servicefacket rf, Su-

omen Huvijärjestäjien keskusliitto ry, Finlands Idrott rf och Suomen Vartioliikkeitten Liitto ry hördes. Dessutom gjordes också en intern utredning inom polisförvaltningen där antalet giltiga myndighetsgodkännanden i anslutning till anordnandet av ordningsvaksutbildning samt de problem som framkommit i praktiken vid tillämpningen av lagen om ordningsvakter utreddes.

I början av beredningen av propositionen begärdes dessutom ett ställningstagande av inrikesministeriets gränsbevakningsavdelning och tullstyrelsen om förslaget att utvidga förbudet mot att utföra ordningsövervakningsuppgifter till att gälla gränsbevakningsväsendets och tullverkets personal.

5. Remissyttranden

Utlåtande om utkastet till regeringsproposition begärdes av sammanlagt 18 myndigheter, samfund eller enheter, av vilka 17 gav utlåtande.

Utlåtande begärdes av justitieministeriet, utbildningsstyrelsen, gränsbevakningsväsendet, tullverket, polisinsrättningarna i Helsingfors, Jyväskylä, Tammerfors, Åbo och Vanda härad, Finlands Polisorganisationers Förbund rf, Suomen Vartioliikkeitten Liitto ry, Servicebranschernas fackförbund – Servicefacket rf, Suomen Huvijärjestäjien Keskusliitto ry, Finlands Idrott rf, Finlands Hotell- och Restaurangförbund FHR rf, Länsi-Suomen aikuiskoulutuskeskus Innova, Turun ammatillinen aikuiskoulutuskeskus och Vantaan ammatillinen koulutuskeskus.

Nästan alla remissinstanser förhöll sig positivt till propositionen och ansåg att propositionen motsvarade de nuvarande behoven av att ändra lagen. I flera utlåtanden konstaterades att de föreslagna konkreta utbildningskraven som ställs på utbildare av ordningsvakter och den obligatoriska repetitionsutbildningen i anslutning till förnyandet av godkännandet som ordningsvakt förbättrar medborgarnas rättsskydd.

Polisinsrättningarna hade mycket olika synpunkter på bestämmelsen om att det är möjligt att använda utbildade ordningsvakter

förutom vid enskilda tillställningar också vid flera likartade tillställningar som ordnas av samma arrangör. Bedömningen var att bestämmelsen i vissa situationer minskar polisinsrättningens arbetsmängd och eliminerar onödig byråkrati. Å andra sidan ansågs bestämmelsen försvåra polisinsrättningarnas strävanden efter att utöka antalet utbildade ordningsvakter. I flera utlåtanden förhöll man sig över lag kritiskt till en omfattande användning av utbildade ordningsvakter. Till följd av utlåtandena ändrades den bestämmelse som möjliggör godkännande av utbildade ordningsvakter så, att godkännande är möjligt för högst sex månader under ett kalenderår.

Det föreslagna förbudet för anställda hos polisen, tullen och gränsbevakningsväsendet mot att tjänstgöra som ordningsvakter ändrades till följd av utlåtandena så, att förbudet i stället för att gälla hela personalen vid myndigheten i fråga endast gäller polismän, gränsbevakningsmän och tullmän. Personer som hör till dessa grupper använder särskilda befogenheter i sina uppgifter och de har också tjänstgöringsskyldigheter som avviker från det normala.

Till följd av utlåtandet av justitieministeriet slopades i propositionen med förslag till lag om ändring av lagen om ordningsvakter en bestämmelse enligt vilken ordningsvaktens tjänstgöringsområde också skulle ha omfattat områdets omedelbara närhet. I stället föreslås att lagen om sammankomster ändras så, att ordningsvakter också kan utses för en offentlig tillställnings omedelbara närhet för att upprätthålla ordningen och säkerheten vid tillställningen. När det gäller inkvarterings- och förplägnadsrörelser har en liknande bestämmelse intagits i den proposition med förslag till lag om inkvarterings- och förplägnadsverksamhet samt vissa lagar som har samband med den (RP 138/2004 rd) som just nu behandlas i riksdagen.

Med anledning av utlåtandena har också vissa andra mindre eller tekniska ändringar av propositionen gjorts.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslag

1.1. Lagen om ordningsvakter

2 §. *En ordningsvaks uppgift och tjänstgöringsområde. 1 mom.* Det föreslås att 2 § 2 mom. i den nu gällande lagen blir 1 mom. i samma paragraf.

2 mom. Den nuvarande lagens 2 § 3 mom. blir i oförändrad form paragrafens 2 mom.

2 a §. *Utseende till ordningsvakt och tjänstgöring som ordningsvakt.* I paragrafen samlas bestämmelserna om förutsättningarna för att utse en person till ordningsvakt och för att tjänstgöra som ordningsvakt. Mera detaljerade bestämmelser om godkännandet som ordningsvakt och om förutsättningarna för godkännandet ingår i 12 § i propositionen. I paragrafen föreslås också en bestämmelse enligt vilken en polisman, gränsbevakningsman eller tullman inte får vara ordningsvakt.

1 mom. Den nuvarande lagens 2 § 1 mom. blir i nästan oförändrad form paragrafens 1 mom. Det föreslås dock att hänvisningen till den paragraf som gäller godkännande som ordningsvakt slopas i författningstexten.

För att en person skall kunna utses till ordningsvakt förutsätts alltid att personen ger sitt samtycke till uppgiften, eftersom uppgifterna som ordningsvakt samt rättigheterna och skyldigheterna i anslutning till dem är sådana att ingen kan förordnas till uppgiften mot sin vilja. I den föreslagna lagen ingår inte några bestämmelser om formen på samtycket, utan tjänstgöringen som ordningsvakt kan på samma sätt som enligt den gällande lagen grunda sig t.ex. på ett arbetsavtal, mottagande av ett uppdrag eller någon annan viljeförklaring. Till denna del är det centrala att ordningsvakten förstår att verksamheten grundar sig på personligt samtycke.

För att en person skall kunna utses till ordningsvakt förutsätts förutom samtycket, på samma sätt som hittills, alltid att personen har ett giltigt av polisen meddelat godkännande som ordningsvakt. Såväl ordningsvak-

terna eller de som uppträder som ordningsvakter som de instanser som ansvarar för utseendet av ordningsvakter ansvarar var för sig för att den som tjänstgör som ordningsvakt har ett av polisen meddelat godkännande för uppgiften i fråga.

2 mom. Polisinsrättningen på den ort där tillställningen ordnas kan, om de villkor som anges i lagen uppfylls, som ordningsvakt vid en enskild tillställning enligt lagen om sammankomster också godkänna en person som inte på godkänt sätt har fullgjort den utbildning som förutsätts för godkännandet som ordningsvakt. Förutom för enskilda tillställningar kan ett dylikt godkännande också, för högst sex månader under ett kalenderår, meddelas för likartade tillställningar som ordnas av samma arrangör på samma plats. Genom ändringen försöker man administrativt underlätta det nuvarande förfarandet som förutsätter att tillställningens arrangör hos polisen ansöker om ett godkännande för samma person separat för varje tillställning.

Ett godkännande kan meddelas på sistnämnda sätt endast då likartade tillställningar ordnas av samma arrangör på samma plats. Med likartade tillställningar avses att tillställningarna är likadana bl.a. med hänsyn till programinnehållet, tidpunkten, den huvudsakliga målgruppen samt andra motsvarande omständigheter. Man kan alltså inte betrakta t.ex. idrotts-, musik-, eller kulturtillställningar som sådana likartade tillställningar som avses i bestämmelsen. När det gäller musiktillställningar kan t.ex. danstillställningar och konserter inte betraktas som likartade tillställningar. När det gäller idrottstillställningar kan på motsvarande sätt bl.a. motorsporttävlingar och tillställningar där lagsporter utövas inte betraktas som likartade tillställningar.

De krav som ställs i fråga om tillställningens arrangör, platsen och tillställningarnas likartade natur är absoluta, och det är inte möjligt att avvika från dem i något hänseende. När det gäller att fastställa om tillställningarna är likartade är det å andra sidan å-

minstone till en del också fråga om en tolkning från fall till fall.

Eftersom ett sådant godkännande som avses i bestämmelsen gör det möjligt att avvika från de krav på yrkesskicklighet som ställs på ordningsvakter, är det ändamålsenligt att ett dylikt godkännande får en maximal giltighetstid på sex månader. Tiden kan anses vara relativt lång, men med hjälp av den försöker man göra det möjligt att på ett ändamålsenligt sätt utnyttja det förfarande som avses i bestämmelsen under den period då verksamheten ordnas. I de flesta fall skulle denna sex månader långa tidsperiod infalla mellan maj och oktober. Som motvikt begränsas möjligheten att utnyttja ett dylikt godkännande också så, att godkännande kan meddelas för högst sex månader under ett kalenderår. Den maximala tiden kan också bestå av flera kortare tidsperioder. När sexmånadersperioden har gått ut kan en person dock godkännas som ordningsvakt vid en enskild tillställning.

Godkännande av ordningsvakter som inte fullgjort grundutbildningen skall så som ovan framgår utgöra ett undantag från de krav som ställs på ordningsvakternas yrkesskicklighet. Därför är tillämpningen av bestämmelsen alltid beroende av tillställningens omfattning och natur. Till denna del blir, såsom hittills, polisen på den ort där tillställningen ordnas den centrala myndighet till vilken arrangören bl.a. skall göra den anmälan om ordnandet av tillställningen som förutsätts i lagen om sammankomster. Med anledning av anmälan utför polisen alltid i varje enskilt fall en bedömning i anslutning till upprätthållandet av tillställningens ordning och säkerhet. Som en del av bedömningen fastställs det antal ordningsvakter som skall utses samt kraven på deras yrkesskicklighet vid tillställningen i fråga.

Godkännande av ordningsvakter som avses i bestämmelsen kan vara motiverat på basis av tillställningens omfattning närmast vid sådana tillställningar till vilka det på grund av det stora antalet ordningsvakter är svårt att få tag på ordningsvakter som fullgjort åtminstone grundutbildningen. När det gäller tillställningens natur är det möjligt att godkänna dylika ordningsvakter närmast i fråga om sådana tillställningar vid vilka det på basis av programinnehållet, platsen, de förutspådda

deltagarna samt andra motsvarande omständigheter bedöms finnas liten risk för händelser som stör ordningen eller för annan verksamhet som äventyrar ordningen eller säkerheten. För att man skall kunna säkerställa yrkesskickligheten måste det dock också vid dylika tillställningar finnas ett tillräckligt antal ordningsvakter som fullgjort åtminstone grundutbildningen.

Det förfarande för godkännande som föreslås i bestämmelsen gör det möjligt att göra undantag endast från de utbildningskrav som ställs på ordningsvakter. Det förutsätts att också en dylik ordningsvakt är lämplig för uppgiften i fråga med hänsyn till pålitlighet, redbarhet och personliga egenskaper. Sådant godkännande av ordningsvakter som avses i bestämmelsen är såsom hittills möjligt endast vid sådana allmänna sammankomster och offentliga tillställningar som avses i lagen om sammankomster. Dylika tillställningar kan ordnas t.ex. på en restaurang, men då skall det i verksamheten vara fråga om ett evenemang eller ett programinnehåll som klart inte hör till restaurangens sedvanliga verksamhet.

Befogenheterna för ordningsvakter som inte fullgjort grundutbildningen för ordningsvakter är för närvarande inte alls begränsade, och därför har frågan fått kritisk uppmärksamhet bl.a. i rättslitteraturen. Det föreslås nu att befogenheterna för de ordningsvakter som avses i bestämmelsen begränsas så, att dylika ordningsvakter inte längre har rätt att använda sådana befogenheter som anges i 7 § 2 och 3 mom. Begränsningen av befogenheterna gäller ordningsvaktens rätt att gripa någon annan samt hållande i förvar med polisens samtycke. Utbildade ordningsvakter skall inte ha rätt att använda dylika befogenheter eftersom de kan anses möjliggöra ett avsevärt ingripande bl.a. i en persons personliga integritet och frihet.

3 mom. Det föreslås att det i lagen nu också tas in en bestämmelse på basis av vilken polisrättningen på den ort där ordningsvaktens tjänstgöringsområde finns kan kräva att ordningsvakten har fullgjort grundutbildningen och dessutom den tilläggsutbildning i användningen av maktmedel som uppfyller de krav som inrikesministeriets fastställt. Till denna del är det fråga om att göra den nuvarande situationen tydligare eftersom det för

närvarande i någon mån har varit oklart om polisnrättningen i tjänstgöringsområdet har kunnat ställa dylika ytterligare krav på yrkesskickligheten förutom vid offentliga tillställningar också på andra platser, t.ex. i fråga om ordningsvakter som tjänstgör i förplägnadsrörelser.

Polisnrättningen kan kräva att en person fullgör tilläggsutbildningen om utförandet av ordningsvaktens uppgifter eller ordningsvaktens säkerhet i arbetet så kräver. Genom kravet på ytterligare yrkesskicklighet ökar förutom ordningsvakternas säkerhet i arbetet också rättsskyddet för publiken eller andra personer på området samt för den som eventuellt blir föremål för ordningsvaktens åtgärder. Enligt propositionen kan en tillämpning av bestämmelsen i regel komma i fråga på områden där ordningsvaktens tjänstgöringsområde finns och där det kan finnas en större risk än normalt för störningar i ordningen eller för andra motsvarande specialsituationer. Genom åtgärderna i fråga är det också möjligt att redan på förhand försöka säkerställa att ordningsvakterna har tillräckliga yrkesmässiga förutsättningar att genast ingripa i störningar i ordningen bl.a. i syfte att hindra spridningen av dem. Dylika tillställningar eller områden kan bl.a. vara till deltagarantalet stora idrottsevenemang och konserter samt förplägnadsrörelser. Också redan inträffade störningar i ordningen eller situationer där maktmedel använts kan leda till att polisen anser det vara nödvändigt att säkerställa att ordningsvakterna är yrkesskickliga med hjälp av det sagda kravet på ytterligare utbildning. Vid tillämpningen av bestämmelsen är det i sista hand alltid fråga om en prövning från fall till fall.

4 mom. I syfte att göra gränsdragningen mellan myndighetsverksamheten och ordningsövervakningsverksamheten tydligare föreslås att det i lagen om ordningsvakter, på de grunder som anges i den allmänna motiveringen, bestäms att polismän, gränsbevakningsmän eller tullmän inte skall kunna vara ordningsvakter. Genom den föreslagna bestämmelsen försöker man betona och förtydliga arbetsfördelningen mellan personer som är anställda av myndigheter med säkerhets-, tillstånds- och tillsynsmyndighetsuppgifter samt personer som utför ordningsövervak-

ningsuppgifter, bl.a. i anslutning till personernas befogenheter, rättigheter och skyldigheter samt ledningsförhållanden.

Eftersom det vid förfarandet för godkännande av en ordningsvakt traditionellt inte har frågats efter sökandens yrke, har det ansetts ändamålsenligt att frågan regleras som ett förbud mot att tjänstgöra som ordningsvakt, i stället för ett förbud mot att bli godkänd för uppgiften. För att undvika eventuella missförstånd skall bestämmelsen i praktiken ändå tolkas så, att sökanden inte alls skall godkännas som ordningsvakt om man vet att sökanden är en polisman, gränsbevakningsman eller tullman.

10 §. Maktmedelsredskap. 1 mom. Det föreslås inte några ändringar av ordningsvaktens maktmedelsredskap, men det föreslås att maktmedelsredskapen nu regleras uttömmande på lagnivå. Ordningsvaktens maktmedelsredskap skall såsom hittills vara gasspray enligt 11 § i skjutvapenlagen, handklovar och högst 70 centimeter långa batonger. För tydlighetens skull är det i detta sammanhang skäl att notera att det är helt förbjudet att bära skjutvapen i ordningsövervakningsuppgifter och att det är möjligt att bära teleskopbatong endast i sådana ordningsövervakningsuppgifter som avses i 22 § i ordningslagen. Om medförande av hund i ordningsövervakningsuppgifter bestäms särskilt i lagens 11 §.

2 mom. I lagen föreslås bestämmelser om att en ordningsvakt inte i onödan får bära på sig maktmedelsredskap i sina uppgifter. Det sistnämnda innebär i praktiken bl.a. att en ordningsvakt alltid skall kunna förete en sådan grund för bärande av maktmedelsredskap som tål en objektiv granskning. Dessa kan t.ex. hänföra sig till säkerställandet av ordningsvaktens säkerhet i arbetet eller till tjänstgöringsområdets natur. Förbudet att i onödan bära maktmedelsredskap är avsett att minska utsikterna för att farliga situationer uppstår till följd av att maktmedelsredskap används felaktigt eller till följd av att någon rycker till sig maktmedelsredskap. Motsvarande bestämmelser om väktares rätt att bära maktmedelsredskap i lagen om privata säkerhetstjänster har ansetts vara rätt lyckade.

Lagen föreslås innehålla exaktare bestämmelser än för närvarande om förutsättningarna för bärande av gasspray i ordningsöver-

vakningsuppgifter. Gasspray får endast bäras av en ordningsvakt som på godkänt sätt har fullgjort den utbildning som möjliggör bärande av gasspray i bevakningsuppgifter och som avses i 29 § 2 mom. i lagen om privata säkerhetstjänster. Bärande av gasspray i bevakningsuppgifter förutsätter för närvarande att personen på godkänt sätt har fullgjort en 9 timmar lång tvådelad specialutbildning. Denna utbildning som visat sig fungera i praktiken jämte innehåll och övningar har reglerats detaljerat, och dessutom ställs konkreta krav på utbildarnas yrkesskicklighet.

En ordningsvaks rätt att inneha gasspray påverkas också av bestämmelserna i skjutvapenlagen. I skjutvapenlagen bestäms bl.a. om förutsättningarna för gasspraytillstånd samt om tillståndets giltighetstid och tillståndsvillkoren. Förvärvstillstånd kan meddelas för godtagbara användningsändamål som bestäms i lagen. Sådana ändamål är bl.a. arbetsuppgifter eller att det är fråga om att skydda personlig integritet eller egendom. Det är möjligt att bära gasspray i sistnämnda uppgifter också på basis av ett tillstånd som beviljas samfund och stiftelser på basis av skjutvapenlagen.

Dessutom föreslås bestämmelser om att den som inte fullgjort grundutbildningen för ordningsvakter inte får bära maktmedelsredskap i sina uppgifter. En riktig och säker användning av maktmedelsredskap förutsätter alltid yrkesskicklighet, och vikten av denna betonas när våldsamma eller aggressiva personer blir föremål för åtgärderna. Därför skall ordningsvakter som inte fullgjort grundutbildningen inte kunna bära maktmedelsredskap i sina uppgifter.

3 mom. I lagen föreslås också en bestämmelse om det sätt på vilket maktmedelsredskap skall bäras. En ordningsvakt skall i princip bära sina maktmedelsredskap under dräkten så att de inte kan observeras av andra. Därigenom kan man undvika provoceringar och att någon rycker till sig maktmedelsredskap, t.ex. vid offentliga tillställningar. Maktmedelsredskap får bäras så att andra kan observera dem endast om det annars inte är möjligt att bära dem eller om situationen undantagsvis särskilt förutsätter detta. Här avses t.ex. en situation då en ordningsvakt reder ut en konkret farlig våldssituation.

11 §. *Medförande av hund.* På grund av den föreslagna ändringen av paragrafordningen föreslås att lagens nuvarande 9 a § om medförande av hund blir 11 §. Samtidigt föreslås att 4 mom. i den nuvarande paragrafen överförs till lagens 28 §, till vilken alla bemyndiganden samlas i enlighet med lagens tekniska struktur.

12 §. *Godkännande som ordningsvakt.* Ordningsvakter skall såsom hittills särskilt godkännas av polisen. Godkännandet är en form av myndighetstillsyn. Till denna del motsvarar förfarandet det gällande förfarandet. Det föreslås att mera detaljerade bestämmelser om förutsättningarna för att en person skall bli godkänd som ordningsvakt och kraven på yrkesskicklighet i anslutning till dem skall intas i lag. Den mest betydande ändringen är att ett förnyat godkännande som ordningsvakt förutsätter att ordningsvakten på godkänt sätt fullgjort den repetitionsutbildning som inrikesministeriet fastställer. Genom kravet på repetitionsutbildning försöker man i synnerhet säkerställa att ordningsvakten upprätthåller sin yrkesskicklighet, eftersom en betydande del av ordningsvakterna handhar uppgifterna på andra än yrkesmässiga grunder.

Genom förordning av inrikesministeriet kan det bestämmas närmare vilka slags utredningar och handlingar sökanden skall foga till ansökan om godkännande som ordningsvakt. Utredningen kan bl.a. omfatta utredning om att sökanden på godkänt sätt har fullgjort den utbildning som lagen förutsätter.

Den reglering som föreslås i paragrafen motsvarar till stor del den motsvarande bestämmelsen om godkännande som väktare i 24 § i lagen om privata säkerhetstjänster.

1 mom. För att en person skall godkännas som ordningsvakt skall samtliga förutsättningar för godkännande vara uppfyllda och godkännandet skall såsom hittills alltid vara beroende av myndighetens prövning. Även om en sökande uppfyller de förutsättningar som föreskrivs i lagen, skall han eller hon följaktligen inte ha någon absolut rätt att bli godkänd som ordningsvakt. Ett förvaltningsbeslut genom vilket sökanden vägras godkännande skall dock naturligtvis följa de allmänna förvaltningsrättsliga principerna.

1 punkten. För att bli godkänd som ord-

ningsvakt skall personen i fråga ha uppnått den ålder som föreskrivs i lagen. Personen skall ha uppnått myndig ålder, dvs. ha fyllt 18 år. Undantag från detta villkor skall inte vara möjliga ens med vårdnadshavarnas samtycke. Däremot föreslås inte någon övre åldersgräns för godkännandet, eftersom bl.a. pensionärer utför ordningsövervakningsuppgifter inom förenings- och hobbyverksamhet. Bedömningar av förändringar i de personliga egenskaperna till följd av stigande ålder kan dock göras i samband med godkännandet som ordningsvakt på basis av momentets 2 punkt.

2 punkten. Som ordningsvakt kan godkännas en person som är känd för redbarhet och pålitlighet och som till sina personliga egenskaper kan anses lämplig för uppgiften. Sökandens redbarhet och pålitlighet skall bedömas utgående från både sökandens tidigare och nuvarande uppträdande. Vid bedömningen av en persons tidigare uppträdande skall en myndighet använda sig av samtliga medel som den har till sitt förfogande. Viktig hjälp fås ur register som förs av olika myndigheter. Förutom polisens egna register står även straffregistrets uppgifter till förfogande.

Vid bedömningen av om kravet på redbarhet och pålitlighet är uppfyllt skall i praktiken fästas uppmärksamhet särskilt vid sådana uppdagade eller misstänkta brott eller andra oegentligheter som visar att sökanden är olämplig som ordningsvakt. Hänsyn skall också tas till eventuella tidigare återkallanden av godkännande som ordningsvakt och utbildare av ordningsvakter eller därtill anslutna varningar eller brott eller oegentligheter som uppdagats i dessa uppgifter. Ett enskilt brott som kan betraktas som ringa skall i regel inte utgöra ett hinder för godkännandet som ordningsvakt. Flera dylika brott kan däremot visa att personen i fråga med avseende på sin pålitlighet och redbarhet inte är lämplig som ordningsvakt. Vid prövningen skall man också fästa uppmärksamhet vid tidpunkten för eller omständigheterna kring eventuella brott eller oegentligheter. På grund av vad som anförts ovan skall brott eller oegentligheter som skett i verksamhet som förutsätter godkännande eller i likartad verksamhet alltid anses som mera klandervärda än normalt. Också brottets eller oegentlighetens art

har betydelse vid prövningen. Ordningstvakt har också rätt att i sina uppgifter använda maktmedel, och därför skall misshandel eller andra våldsbrott betraktas som mera klandervärda än normalt. Det är omöjligt att uttömmande reglera vilka omständigheter som skall beaktas vid bedömningen av sökandens pålitlighet och redbarhet och därför är det i verksamheten alltid fråga om en helhetsbedömning från fall till fall som följer de allmänna förvaltningsrättsliga principerna.

En ordningsvakt skall också till sina personliga egenskaper vara lämplig för uppgiften. När det gäller personliga egenskaper kan t.ex. den omständigheten att sökanden flera gånger har tagits i förvar som berusad visa att han eller hon är olämplig som ordningsvakt. Vid bedömningen av de personliga egenskaperna skall uppmärksamhet även fästas vid sökandens förmåga och vilja att fullgöra de skyldigheter som en ordningsvakt enligt gällande bestämmelser skall fullgöra. Omständigheter som anknyter till sökandens livsstil och attityder blir då viktiga.

Vid bedömningen av de personliga egenskaperna skall man fästa uppmärksamhet vid skador, sjukdomar eller motsvarande omständigheter som på ett väsentligt sätt kan försämra sökandens förmåga att vara ordningsvakt eller fullgöra de skyldigheter som en ordningsvakt har. En hög ålder skall på det sätt som beskrivs ovan i princip inte utgöra ett hinder för godkännande som ordningsvakt. Förändringar i de personliga egenskaperna till följd av stigande ålder kan dock utgöra ett hinder för godkännandet som ordningsvakt.

3 punkten. För att en person skall bli godkänd som ordningsvakt skall såsom hittills förutsättas att personen på godkänt sätt har fullgjort den grundutbildning för ordningsvakter som inrikesministeriet fastställer. Det föreslås att de viktigaste kraven på utbildningens innehåll samt de ämnen som skall ingå i den nu skall regleras i lag. I utbildningen skall åtminstone ingå ämnen med anknytning till ordningsövervakningsverksamhet, ordningsvaktens rättigheter och skyldigheter samt ordningsvaktens uppgifter. Genom förordning av inrikesministeriet utfärdas närmare bestämmelser om utbildningens längd och om de ovan nämnda ämnenas om-

fattning och innehåll samt om hur inläringen i praktiken skall kontrolleras. Det skall också vara möjligt att i utbildningen ta in andra ämnen än de som föreslås bli intagna på lagnivå, t.ex. utbildningsavsnitt som gäller arbetarskydd och första hjälpen.

Bestämmelserna om anordnandet av grundutbildning för ordningsvakter ingår i 17 § 1 mom. i propositionen.

4 punkten. För att en person skall bli godkänd som ordningsvakt förutsätts dessutom i vissa fall att personen på godkänt sätt har fullgjort en repetitionsutbildning som uppfyller de krav som inrikesministeriet fastställer. Fullgjord repetitionsutbildning förutsätts i sådana situationer då den som ansöker om godkännande som ordningsvakt redan tidigare har godkänts som ordningsvakt på basis av att han eller hon har fullgjort den utbildning som avses i 3 punkten. Bestämmelsen innebär i praktiken att den som godkänts som ordningsvakt i regel skall fullgöra denna repetitionsutbildning i anslutning till att han eller hon på nytt godkänns som ordningsvakt med fem års mellanrum. I samband med varje nytt godkännande krävs i regel att repetitionsutbildningen fullgjorts, och därför föreslås att ett klarläggande omnämnande intas i författningstexten om att repetitionsutbildning kan godkännas endast inom sex månader efter fullgörandet av den.

Genom skyldigheten att fullgöra repetitionsutbildningen försöker man säkerställa att ordningsvakternas yrkesskicklighet upprätthålls eftersom största delen av ordningsvakterna tjänstgör i uppgifterna endast sporadiskt. Om fullgjord repetitionsutbildning förutsätts blir det också möjligt att i praktiken med fem års mellanrum gå igenom centrala förändringar som skett i den lagstiftning som reglerar verksamheten. Genom förordning av inrikesministeriet utfärdas närmare bestämmelser om längden på repetitionsutbildningen för ordningsvakter samt om ämnenas omfattning och innehåll och om hur inläringen i praktiken skall kontrolleras. Utbildningen kan t.ex. bestå av en teoridel på några timmar samt av övningar och repetition av praktiska tillvägagångssätt. Övningarna kan t.ex. hänföra sig till praktiska situationer i vilka maktmedel används. Också bestämmelserna om anordnandet av repetitionsutbildning för

ordningsvakter ingår 17 § 1 mom. i propositionen.

2 mom. Ett godkännande som ordningsvakt skall såsom hittills vara i kraft högst fem år.

På grund av ordningsövervakningsuppgifternas natur kan till godkännandet som ordningsvakt av särskilda skäl fogas villkor och begränsningar angående tid, geografiskt område och ordningsövervakningsuppgifter. Denna möjlighet skall för tydlighetens skull nämnas i bestämmelsen, även om det i allmänhet har ansetts möjligt att foga olika slags villkor och begränsningar till ett positivt tillståndsbeslut trots att detta inte uttryckligen nämns i bestämmelserna om ifrågavarande typ av tillstånd. Dessutom föreslås nu uttryckliga bestämmelser om grunderna för villkoren och begränsningarna. De villkor och begränsningar som fogas till godkännandet skall ha anknytning till personens egenskaper, utbildning eller andra motsvarande omständigheter. Även sökandens hälsotillstånd kan medföra behov av att ställa särskilda villkor eller begränsningar. Att ställa villkor och begränsningar blir i detta avseende ofta ett alternativ till att helt förkasta en ansökan.

En person som har godkänts som ordningsvakt har för närvarande varit skyldig att med fem års mellanrum förnya sitt godkännande som ordningsvakt. Härvid har polisen också i regel kontrollerat att förutsättningarna för godkännande som ordningsvakt föreligger. I praktiken är en restriktiv hållning befogad i fråga om villkor och begränsningar. I vissa enskilda kan de dock behövas.

3 mom. I samband att godkännandet som ordningsvakt förnyas skall en person som har fullgjort en tidigare utbildning motsvarande grundutbildningen för ordningsvakter i vissa fall inte behöva fullgöra en sådan grundutbildning för ordningsvakter som föreskrivs i 1 mom. 3 punkten. Bestämmelsen gör det möjligt för en person som tidigare har godkänts som ordningsvakt att på nytt bli godkänd för uppgiften, trots att innehållet i ordningsvakternas grundutbildning har förändrats. För att bestämmelsen skall bli tillämplig förutsätts dock att en ansökan om godkännande som ordningsvakt lämnas till myndigheten inom sex månader efter att det tidigare godkännandet av ordningsvakten upphörde

att gälla. En ansökan som har inlämnats inom denna tid anses visa att sökanden har för avsikt att även i framtiden fortsätta att utföra ordningsövervakningsuppgifter. Denna tidsgräns är i praktiken nödvändig eftersom sådana som fullgjort en tidigare utbildning som motsvarar grundutbildningen för ordningsvakter annars i samtliga fall på nytt måste godkännas som ordningsvakter.

I momentet föreslås för tydlighetens skull dessutom en bestämmelse om att även i dessa fall förutsätter godkännandet att personen på godkänt sätt fullgjort den repetitionsutbildning för ordningsvakter som avses i 1 mom. 4 punkten.

4 mom. Ett godkännande som ordningsvakt skall såsom hittills meddelas av polisinspektionen i sökandens hemkommun. När en person ansöker om att bli godkänd som ordningsvakt, blir det vid sidan av frågan huruvida sökanden uppfyller ovan nämnda utbildningskrav främst frågan om en bedömning av omständigheter som hänger samman med personens redbarhet och pålitlighet samt hans eller hennes personliga egenskaper. De bästa förutsättningarna att bedöma denna fråga har polisinspektionen i sökandens hemkommun. Förutom uppgifterna i polisens riksomfattande register har polisen i sökandens hemkommun även tillgång till lokal information om sökandens levnadsvanor som på små orter dessutom ofta baserar sig på personlig kännedom om sökanden. För tydlighetens skull skall i bestämmelsen konstateras att ett godkännande som ordningsvakt medför att ett tidigare gällande godkännande som ordningsvakt förfaller. På detta sätt vill man förvissa sig om att en person inte samtidigt har två gällande godkännanden som ordningsvakt.

13 §. Ändring av villkor och begränsningar som fogats till ett godkännande som ordningsvakt. 1 mom. Så som ovan i anslutning till 10 § 2 mom. konstaterats kan till ett godkännande som ordningsvakt av särskilda skäl fogas villkor och begränsningar. Dessa kan ändras med anledning av förändringar i personens utbildning, personliga egenskaper eller andra motsvarande omständigheter.

En ändring av villkoren eller begränsningarna, i synnerhet en lindring, initieras ofta av den som godkänts som ordningsvakt. Myndigheten kan dock också själv, på tjänstens vägnar, vidta åtgärder för att ändra villkoren eller begränsningarna. Den prövning som myndigheten gör i samband med att villkor och begränsningar ändras motsvarar den prövning som gjordes när villkoret eller begränsningen ursprungligen uppställdes. Om ändringen skall fattas ett separat förvaltningsbeslut, i vilket ändring skall få sökas på normalt sätt.

När villkor och begränsningar som fogats till ett godkännande som ordningsvakt ändras är det inte fråga om ett nytt godkännande, utan genom beslutet ändrar myndigheten endast villkor och begränsningar i anslutning till ett redan gällande godkännande. En eventuell ändring av villkoren och begränsningarna påverkar godkännandets giltighet endast om myndigheten i samband med ändringen ställer uttryckliga begränsningar i fråga om den tid som godkännandet skall vara i kraft. I stället för att ansöka om ändring av villkoren och begränsningarna kan den som godkänts som ordningsvakt naturligtvis också ansöka om ett nytt godkännande med ändrade villkor och begränsningar.

2 mom. I egenskap av myndighet som godkänner ordningsvakter är det också polisinspektionen i ordningsvaktens hemkommun som ändrar de villkor och begränsningar som fogats till ett godkännande som ordningsvakt.

14 §. Ansökan och beslut om godkännande som ordningsvakt. 1 mom. Med tanke på bedömningen av de personliga egenskaperna hos den som ansöker om att bli godkänd som ordningsvakt är det viktigt att sökanden personligen presenterar sig för den myndighet som meddelar godkännandet. Därför skall ansökan lämnas personligen. Vid behov kan sökanden även intervjuas i samband med att han eller hon lämnar sin ansökan. Personlig presentation behövs också för att myndigheten skall kunna kontrollera om sökanden är samma person som personen på det fotografi som eventuellt kommer att fästas på ordningsvaktskortet. När ärendet gäller en ändring av villkoren för godkännandet är det inte alltid nödvändigt att personen presenterar sig personligen och intervjuas. Vid behov kan ett sådant tillfälle dock ordnas även när ändring av villkoren och begränsningarna i godkännandet övervägs.

I praktiken kan det vara svårt för sökanden att besöka polisinrättningen i sin hemkommun, t.ex. när sökandens arbetsplats ligger långt från polisinrättningen. Därför skall det även vara tillåtet för en sökande att lämna sin ansökan till någon annan polisinrättning än hemkommunens. Den polisinrättning som tagit emot ansökan skall sedan sända den till polisinrättningen i sökandens hemkommun, som även i detta fall skall vara den myndighet som behandlar ansökan och meddelar ett förvaltningsbeslut med anledning av den. Även i detta fall skall sökanden vara beredd på att bli kallad till en särskild intervju antingen hos den polisinrättning som har tagit emot ansökan eller hos polisinrättningen i sin hemkommun.

Vid behov skall det vara möjligt för en person att inleda förfarandet för att bli godkänd som ordningsvakt genast när han eller hon har påbörjat den utbildning som krävs för godkännande. I så fall kan polisinrättningen redan då inleda en undersökning av personens redbarhet och pålitlighet samt omständigheter som har samband med hans eller hennes personliga egenskaper, och vid behov t.o.m. fatta ett förvaltningsbeslut om att personen godkänns som ordningsvakt förutsatt att han eller hon på godkänt sätt fullgör den utbildning som uppgiften förutsätter.

2 mom. Den nya förvaltningslagen (434/2003) trädde i kraft vid ingången av 2004. I lagen föreskrivs om grunderna för god förvaltning och om förfarandet i förvaltningsärenden. I lagens 7 kap. ingår bestämmelser om avgörande av ärenden. Enligt lagens 43 § skall förvaltningsbeslut ges skriftligen och enligt 45 § skall de i regel motiveras. Enligt 47 § i förvaltningslagen skall besvärsvänsanvisning fogas till ett beslut som får överklagas genom besvär.

Utgångspunkten för förvaltningslagen är alltså att ett förvaltningsbeslut i regel skall ges skriftligen och att en besvärsvänsanvisning skall fogas till det, om beslutet får överklagas. I majoriteten av ansökningarna meddelas godkännandet som ordningsvakt i enlighet med ansökan och sökanden får ett ordningsvaktkort som bevis på detta. I dessa situationer har praxisen varit att sökanden förutom ordningsvaktskortet inte har fått något separat beslut. Sökanden har i dylika situa-

tioner inte heller fått någon separat besvärsvänsanvisning, även om det i sig har varit möjligt att överklaga beslutet. Förfarandet har grundat sig på att sökanden i dylika situationer inte har något behov av rättsskydd.

Det är ändamålsenligt att alltjämt bibehålla detta i praktiken fungerande förfarande. Därför föreslås att en uttrycklig specialbestämmelse intas i lagen som gör det möjligt att fortsätta med det nuvarande förfarandet. Enligt den föreslagna bestämmelsen får sökanden inte något separat beslut eller någon besvärsvänsanvisning när ett godkännande som ordningsvakt meddelas i enlighet med ansökan. Förvaltningslagen tillämpas som en allmän lag då det inte finns särskilda bestämmelser om saken i en speciallag. Detta gäller bl.a. fastställandet av tidpunkten för delgivandet, vilken i de flesta fall fastställs på basis av överlåtelsen av ordningsvaktskortet eller leveransen per post.

15 §. Ordningsvaktkort och intyg över godkännande. Ordningsvaktkortet visar såsom hittills vilka befogenheter en person har i sina uppgifter. Med hjälp av kortet kan ordningsvakten dessutom identifieras. Den föreslagna paragrafens 1-3 mom. motsvarar både innehållsmässigt och tekniskt den motsvarande bestämmelsen om väktarkort i 34 § i lagen om privata säkerhetstjänster.

1 mom. Såsom hittills skall den som har godkänts som ordningsvakt få ett ordningsvaktkort av polisinrättningen i sin hemkommun. Ordningsvakten skall dessutom förutom godkännandet få ett nytt ordningsvaktkort när villkor eller begränsningar senare fogas till godkännandet som ordningsvakt eller när tidigare villkor och begränsningar ändras på ett sätt som påverkar de uppgifter som skall antecknas på ordningsvaktkortet. Redan tidigare har det framgått att villkor och begränsningar i praktiken sällan fogas till ett godkännande som ordningsvakt.

Ordningsvakten skall bära med sig kortet i ordningsövervakningsuppgifter och på begäran visa upp det. Både tillsynsmyndigheten och den som blir föremål för åtgärder kan kräva att ordningsvakten visar upp kortet. En helt utomstående person skall däremot inte ha denna rätt. Ordningsvakten skall naturligtvis inte heller vara skyldig att visa upp

kortet om han eller hon av omständigheterna kan sluta sig till att någon försöker utnyttja hans eller hennes skyldighet att visa upp kortet enbart för att på detta sätt få reda på hans eller hennes personuppgifter och använda dessa t.ex. för att klart vålla honom eller henne förtret eller utöva påtryckning på honom eller henne. I allmänhet skall det anses höra till korrekt verksamhet att en ordningsvakt som vidtar åtgärder mot någon presenterar sig och på begäran visar upp sitt ordningsvaktkort.

I bestämmelsen föreslås för tydlighetens skull också att ett intyg som polisen vid behov ger över godkännandet som ordningsvakt skall fungera som ordningsvaktkort innan det egentliga ordningsvaktkortet överläts till ordningsvakten. Den tekniska tillverkningen av ett ordningsvaktkort räcker för närvarande mellan en och två veckor och under denna tid kan den som redan godkänts som ordningsvakt naturligtvis inte ännu ha något ordningsvaktkort. I och med ovan nämnda förfarande kan den som godkänts som ordningsvakt om han eller hon så önskar utföra ordningsövervakningsuppgifter genast efter polisens godkännande. I dylika kortvariga situationer kan den som godkänts som ordningsvakt visa upp intyget över godkännandet som ordningsvakt och styrka sin identitet med någon annan handling. Förfarandets tillförlitlighet ökar till följd av att uppgifterna om den som godkänts som ordningsvakt redan i samband med godkännandet för uppgiften registreras i myndighetsregistret över ordningsvakter.

Den som godkänts som ordningsvakt får inte automatiskt intyget i fråga utan det förutsätts alltid att han eller hon begär det, eftersom alla som godkänts inte behöver något dylikt intyg. Ingen separat avgift skall uppbäras för intyget, eftersom den kan anses ingå i den prestationsavgift som uppbäras för godkännandet.

2 mom. En ordningsvakt skall ansöka om en duplett av ordningsvaktkortet om hans eller hennes personuppgifter har förändrats eller om ordningsvakten för första gången på godkänt sätt har fullgjort utbildning enligt 2 a § 3 mom. eller 10 § 2 mom. och dessa uppgifter inte har antecknats på ordningsvaktkortet. Ansökan om en duplett av ordnings-

vaktkortet skall också göras om ordningsvaktkortet har förkommit eller förstörts.

Genom skyldigheten att ansöka om ett nytt ordningsvaktkort försöker man förvissa sig om att de viktigaste uppgifterna i ordningsvaktkortet är aktuella. De uppgifter som antecknas på ordningsvaktkortet och deras riktighet är av särskild betydelse både för de personer som blir föremål för åtgärderna och för tillsynsmyndigheterna.

Med personuppgifter som skall antecknas på ordningsvaktkortet avses i detta sammanhang ordningsvaktens förnamn och efternamn. Med hänvisningen till utbildningen enligt 2 a § 3 mom. avses tilläggsutbildningen för ordningsvakter i användningen av maktmedel. Med hänvisningen till utbildningen enligt 10 § 2 mom. avses på motsvarande sätt den utbildning som förutsätts för att en person skall få bära gasspray. På ordningsvaktkortet kan antecknas uppgifter om fullgjord utbildning. På detta sätt kan uppgifterna enkelt kontrolleras bl.a. vid fältövervakning som utförs av polisen. Utbildningen i användningen av maktmedel kan bestå av flera utbildningsavsnitt, och om ordningsvakten blir klar med ett nytt avsnitt av utbildningen, skall han eller hon därför ansöka om en duplett av kortet.

Ansökan om en duplett av ordningsvaktkortet på grund av att uppgifterna om utbildningen förändrats så som anges ovan skall göras endast när ordningsvakten för första gången på godkänt sätt har fullgjort denna utbildning. Dessutom förutsätts att uppgifter om fullgjord utbildning inte har antecknats på ordningsvaktkortet. Uppgifterna på ordningsvaktkortet hålls också ännu bättre aktuella tack vare att ordningsvakten alltid får ett nytt ordningsvaktkort när han eller hon godkänns som ordningsvakt, vilket sker med fem års mellanrum.

En ansökan om en duplett av ordningsvaktkortet skall göras utan dröjsmål. Någon absolut tidsgräns för när ansökan skall göras föreslås inte, eftersom det t.ex. är svårt att bestämma den tidpunkt när en handling har förkommit. I praktiken skall en ordningsvakt snabbt ansöka om en duplett av ordningsvaktkortet, eftersom en ordningsvakt enligt 1 mom. skall bära på sig kortet i ordningsövervakningsuppgifter och på begäran visa

upp kortet.

Dupletten av ordningsvaktskortet utfärdas av polisnrättningen i ordningsvaktens hemkommun, men ansökan skall också få lämnas till någon annan polisnrättning.

Om en ordningsvakt ansöker om en duplett av ordningsvaktskortet och i samband därmed meddelar att det förra kortet har förkommit eller förstörts, förutsätts såsom hittills en utredning om saken.

3 mom. Ett ordningsvaktskort skall såsom hittills genast överlämnas till polisen när godkännandet som ordningsvakt har återkallats. Även om myndigheterna inte får hand om kortet, skall återkallandet av godkännandet som ordningsvakt och följaktligen även den omständigheten att ordningsvaktskortet har upphört att gälla i varje händelse framgå av de uppgifter för tillsynen över säkerhetsbranschen som upprätthålls av polisen.

Ett ordningsvaktskort skall också överlämnas till polisen om ordningsvakten får ett nytt ordningsvaktskort under den giltighetstid för godkännandet som har antecknats på hans eller hennes tidigare ordningsvaktskort. Genom bestämmelsen vill man förvissa sig om att en ordningsvakt inte innehar två gällande ordningsvaktskort samtidigt. Ordningsvakten är skyldig att överlämna kortet till polisen både när han eller hon på nytt godkänns som ordningsvakt och när han eller hon får ett nytt ordningsvaktskort till följd av förändringar i de uppgifter om fullgjord utbildning eller i de till godkännandet eventuellt fogade villkor eller begränsningar som skall antecknas på ordningsvaktskortet.

En ordningsvakt som försummar att överlämna sitt kort till polisen gör sig också skyldig till ordningsövervakningsförseelse. Med stöd av denna brottsrubricering kan dock inte verkställas husrannsakan för att ordningsvaktskortet skall hittas.

Om tillfälligt återkallande av godkännande som ordningsvakt och hur personen i fråga då skall fräntas sitt ordningsvaktskort bestäms i 21 §. Med stöd av paragrafen kan även kroppsvisitation förrättas för att frånta en ordningsvakt hans eller hennes ordningsvaktskort.

4 mom. Den som har godkänts som ordningsvakt på basis av 2 a § 2 mom. i den föreslagna lagen skall få ett intyg över godkän-

andet som ordningsvakt. Intyget ges av den polisnrättning i häradet som har godkänt personen för uppgiften. Varje godkänd person får i regel ett eget separat intyg. I praktiken kan det finnas ett behov av att avvika från detta förfarande närmast då det för en tillställning undantagsvis har godkänts ett stort antal sådana ordningsvakter som avses i bestämmelsen. När det gäller sådana tillställningar kan ordningsvakterna också få intyget på så sätt att polisen överlåter tillstånden till en representant för tillställningens arrangör som i sin tur ger dem vidare till ordningsvakterna.

Ordningsvakten skall bära med sig intyget i ordningsövervakningsuppgifter och på begäran visa upp det. En ordningsvakt skall också vid behov tillförlitligt kunna styrka sin identitet. Den föreslagna bestämmelsen motsvarar till sakinnehållet den nuvarande bestämmelsen, men i författningstexten tas nu in en entydig skyldighet att ge intyget.

16 §. Kännetecken för ordningsvakter och användningen av det. En ordningsvakt skall i sina uppgifter såsom hittills använda ett tydligt kännetecken som utvisar ordningsvaktens ställning. Genom kännetecknet visar ordningsvakten att han eller hon är ordningsvakt och har befogenheter som är mera omfattande än de rättigheter som tillkommer var och en. Ordningsvaktens kännetecken har också betydelse bl.a. vid bedömningen av om en person gör sig skyldig till sådant motstånd mot person som upprätthåller ordningen som kriminaliseras i 17 kap. 6 § i strafflagen.

Det föreslås också att det i författningstexten förutsätts att ordningsvaktens kännetecken skall vara tydligt för att det skall vara lätt att urskilja. Kännetecknena för ordningsvakter, storleken och färgerna på dem samt de texter som skall användas på kännetecknena fastställs närmare genom förordning av inrikesministeriet. Den nuvarande förordningen om ordningsvaktens kännetecken som utfärdats med stöd av lagen om ordningsvakter trädde i kraft den 15 oktober 2003.

Kännetecknet för ordningsvakter får endast användas av en person som godkänts som ordningsvakt. Dessutom får kännetecknet användas endast i ordningsövervakningsuppgifter. Samtidigt föreslås att det skall vara förbjudet att använda märken, kännetecken

eller dräkter som är förvillande lika kännetecknet för ordningsvakter. Med en dräkt avses i detta sammanhang närmast en väst, skjorta eller jacka på vilken märken eller texter som är förvillande lika kännetecknet för ordningsvakter har fästs eller tryckts. Genom förbudet försöker man redan på förhand förhindra de problemsituationer som för närvarande förekommit och där andra än sådana som godkänts som ordningsvakter har använt kännetecken eller märken som imiterar kännetecknet för ordningsvakter. Dylika kännetecken har bl.a. i fråga om bottenfärgen och texten varit förvillande lika kännetecknet för ordningsvakter, vilket har lett till att det i praktiken har varit svårt att se några skillnader. Genom förbudet försöker man t.ex. förhindra att ordningsvakter och vaktmästare blandas ihop. Vaktmästare har i stor utsträckning samma befogenheter som alla andra i sina uppgifter, och de har inte på samma sätt som ordningsvakter ett högre straffrättsligt skydd. För att undvika oklarheter i fråga om en persons rättsliga ställning borde de märken och kännetecken som används av vaktmästare och andra personer med samma befogenheter som var och en klart avvika från kännetecknet för ordningsvakter. Detta kan genomföras bl.a. med hjälp av kännetecknets eller märkets yttre mått, bottenfärg samt placeringen och storleken på texten.

17 §. Anordnande av ordningsvaktsutbildning. 1 mom. Det föreslås att bestämmelserna om anordnande av ordningsvaktsutbildning nu skall tas in på lagnivå. När det gäller anordnandet av grundutbildningen för ordningsvakter motsvarar den föreslagna bestämmelsen i sak vad som tidigare föreskrivits i inrikesministeriets föreskrift. Rätten att anordna den föreslagna nya repetitionsutbildningen för ordningsvakter skall jämföras med anordnande av grundutbildning, eftersom det är meningen att man i repetitionsutbildningen skall repetera de viktigaste ämnena som ingår i grundutbildningen.

I punkten. Polisrättningarna i häradena skall såsom hittills anordna den utbildning som avses i bestämmelsen. Polisrättningarna bestämmer självständigt om anordnandet av utbildningen. I praktiken har det funnits ett behov av sådan utbildning som polis-

rättningarna anordnar bl.a. för att trygga tillgången till utbildade ordningsvakter i områden där det inte funnits andra ordningsvaktsutbildare. Utbildningen genomförs som tjänstearbete på polisrättningarna och på avgifterna tillämpas lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992) och de principer som ingår i den. I praktiken handhas utbildningen av sådana personer som är specialiserade på ordningsövervakningsverksamhet, den rättsliga regleringen av den och på utbildning i användningen av maktmedel och som kan anses ha tillräcklig yrkesskicklighet.

2 och 3 punkten. Den utbildning som ett godkännande som ordningsvakt förutsätter ingår för närvarande i den i enlighet med lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning (631/1998) ordnade yrkesexamen för väktare och grundexamen för säkerhetsvakter samt i den i enlighet med lagen om yrkesutbildning (630/1998) ordnade grundexamen inom säkerhetsbranschen. I praktiken är det i de flesta fall samma personer som är utbildare inom den utbildning som förutsätts för godkännande som ordningsvakt och inom den utbildning som förutsätts för godkännande som väktare. Av dylika utbildningsanordnare har det dock krävts ett av polisen beviljat tillstånd att anordna den utbildning som förutsätts för godkännandet som ordningsvakt. Det föreslås att kravet på ett separat tillstånd skall slopas, eftersom den utbildning som förutsätts för godkännandet som ordningsvakt redan nu ingår i de examina som avses i bestämmelsen. Också de krav på utbildarnas yrkesskicklighet som ingår i den lagstiftning som reglerar yrkesutbildningen och den yrkesinriktade vuxenutbildningen kan till denna del anses tillräckliga. På grund av eventuella ändringar av examensbeteckningarna intas i författningstexten också ett omnämnande om en examen som motsvarar den föreslagna examen.

4 punkten. Förutom de instanser som nämns ovan kan utbildningen också anordnas av den för vars räkning utbildaren, med undantag för utbildare i ämnen med anknytning till livräddande första hjälpen och räddningsväsendet, har ett giltigt godkännande som utbildare av ordningsvakter. Bestämmelsen gör det såsom hittills möjligt bl.a. för juridiska personer, föreningar och fysiska personer att

anordna utbildning. I praktiken har dessa instanser i betydande omfattning svarat för anordnandet av den utbildning som förutsätts för godkännandet som ordningsvakt. Den som anordnar utbildning behöver inte längre något särskilt tillstånd, men anordnaren ansvarar för att den som är utbildare för anordnarens räkning har ett giltigt godkännande som utbildare. Detta villkor gäller alla utbildare som handhar utbildning för utbildningsanordnarens räkning, med undantag för utbildare i ämnen med anknytning till livräddande första hjälpen och räddningsväsendet. Ansvarsfrågorna i anslutning till tillsynen över utbildarna fastställs t.ex. i fråga om juridiska personer på basis av de normala ansvarsfördelningsbestämmelser som reglerar dess verksamhet. Bestämmelser om det förfarande och de förutsättningar för godkännande som avses i bestämmelsen föreslås bli intagna i 18 § i propositionen.

Utbildare i ämnen med anknytning till livräddande första hjälpen och räddningsväsendet förutsätts inte ha något myndighetsgodkännande närmast av den orsaken att det på grund av ämnens natur inte är ändamålsenligt att av utbildarna i dessa ämnen kräva godkänt fullgörande av den utbildarutbildning som föreslås i 18 § i propositionen. Utbildare i ämnen med anknytning till livräddande första hjälpen och räddningsväsendet skall dock ha yrkesskicklighet inom området i fråga och erfarenhet som utbildare. När det gäller livräddande första hjälpen kan som yrkesskicklighet inom området bl.a. betraktas en avlagd examen inom hälsovården eller behörighet som utbildare i livräddande första hjälpen vid Finlands Röda Kors rf. När det gäller räddningsväsendet kan en avlagd examen för räddningsbranschen eller högre examen för räddningsbranschen betraktas som tillräcklig yrkesskicklighet.

2 mom. Polisnrätningarna skall såsom hittills kunna anordna tilläggsutbildning för ordningsvakter i användningen av maktmedel. Så som ovan anförts har det funnits ett behov av den utbildning som polisnrätningarna anordnar bl.a. för att trygga tillgången till utbildade ordningsvakter i vissa områden. I praktiken handhas utbildningen av personer som är specialiserade på utbildning för poliser i användningen av maktmedel och som

kan anses ha tillräcklig yrkesskicklighet.

I anslutning till beskrivningen av nuläget har det redan framkommit att den stora variationen i yrkesskickligheten mellan de personer som är utbildare inom ordningsvaksutbildningen har upplevts som ordningsvaksutbildningens centralaste problem. Därför föreslås att ett konkret krav på yrkesskicklighet skall ställas på dem som är utbildare vid utbildningen. Detta gäller dock inte den utbildning som polisnrätningarna anordnar. Genom detta krav försöker man framför allt förvissa sig om att de personer som är utbildare uppfyller en miniminivå på yrkesskickligheten både när det gäller kunskapen i de ämnen som ingår i utbildningen och när det gäller praktisk utbildningsförmåga.

Ett krav som motsvarar det krav på yrkesskicklighet som föreslås i bestämmelsen har i 29 § i lagen om privata säkerhetstjänster redan för närvarande ställts på utbildare vid specialutbildningen för väktare i användningen av maktmedel. I inrikesministeriets förordning om specialutbildning för väktare i användningen av maktmedel (781/2002) förutsätts att den som är utbildare på godkänt sätt har fullgjort en utbildarutbildning som Polisskolan ordnat och som omfattar minst 40 timmar. Denna utbildarutbildning har visat sig fungera i praktiken och med hjälp av den har man på ett betydande sätt kunnat utöka utbildarnas yrkesskicklighet. För att undvika onödiga överlappningar förutsätts att de personer som anordnar tilläggsutbildning för ordningsvakter i användningen av maktmedel skall ha fullgjort utbildningen i fråga på godkänt sätt. Det att tilläggsutbildningarna för väktare och ordningsvakter i användningen av maktmedel är mycket lika varandra till innehållet talar också för den föreslagna lösningen.

Det föreslås att ovan nämnda krav på yrkesskicklighet tekniskt regleras så, att det i författningstexten hänvisas till den rätt att ordna specialutbildning för väktare i användningen av maktmedel som avses i 29 § i lagen om privata säkerhetstjänster.

I momentet tas nu också in bestämmelser på lagnivå om tilläggsutbildningen i fråga och om de centrala krav som ställs på innehållet i den. Tilläggsutbildningen för ordningsvakter i användningen av maktmedel

har tidigare reglerats genom inrikesministeriets föreskrift om tillämpningen av lagen om ordningsvakter.

18 §. Godkännande som utbildare av ordningsvakter. Utbildare av ordningsvakter skall särskilt godkännas av en myndighet. Detta godkännande är en form av myndighetstillsyn på förhand. Förutsättningarna för att bli godkänd som utbildare skall nu tas in i lag och de skall vara mer detaljerade än för närvarande. Den viktigaste föreslagna ändringen hänför sig till uppställandet av ett konkret och entydigt krav på yrkesskicklighet på den som blir godkänd som utbildare. Genom konkreta krav på yrkesskickligheten försöker man förbättra och förenhetliga ordningsvakternas utbildning, vilket i sin tur inverkar på ordningsvakternas yrkesskicklighet och rättskyddet för de personer som blir föremål för ordningsvakternas åtgärder. För godkännandet som utbildare fastställs en maximal giltighetstid på fem år och godkännandet skall till skillnad från nu vara giltigt i hela landet. På grund av vad som anförs ovan skall också meddelandet av godkännanden koncentreras till inrikesministeriet. Dessa omständigheter har behandlats mera ingående i beskrivningen av nuläget och i de punkter som gäller problemen i anslutning till nuläget.

1 mom. För att en person skall godkännas som utbildare av ordningsvakter skall samtliga förutsättningar för godkännande vara uppfyllda och godkännandet skall såsom hittills alltid vara beroende av myndighetens prövning. Även om en sökande uppfyller de förutsättningar som föreskrivs i lagen, skall han eller hon följaktligen inte ha någon absolut rätt att bli godkänd som utbildare av ordningsvakter. Ett förvaltningsbeslut genom vilket sökanden vägras godkännande skall dock naturligtvis följa de allmänna förvaltningsrättsliga principerna.

1 punkten. För att bli godkänd som utbildare av ordningsvakter, skall personen i fråga ha uppnått den ålder som föreskrivs i lagen. Personen skall ha uppnått myndig ålder, dvs. ha fyllt 18 år. Undantag från detta villkor skall inte vara möjliga ens med vårdnadshavarnas samtycke. Däremot föreslås inte någon övre åldersgräns.

2 punkten. Som utbildare av ordningsvak-

ter kan godkännas en person som är känd för redbarhet och pålitlighet och som till sina personliga egenskaper är lämplig som utbildare av ordningsvakter. Sökandens redbarhet och pålitlighet skall bedömas utgående från både sökandens tidigare och nuvarande uppträdande. Vid bedömningen av en persons tidigare uppträdande skall en myndighet använda sig av samtliga medel som den har till sitt förfogande. Viktig hjälp fås ur register som förs av olika myndigheter. Förutom polisens egna register står även straffregistrets uppgifter till förfogande.

Vid bedömningen av om kravet på redbarhet och pålitlighet är uppfyllt skall i praktiken fästas uppmärksamhet särskilt vid sådana uppdagade eller misstänkta brott eller andra oegentligheter som visar att han eller hon är olämplig som utbildare av ordningsvakter. Hänsyn skall också tas till eventuella tidigare omständigheter som resulterat i att godkännandet som ordningsvakt eller som utbildare av ordningsvakter återkallats eller till brott eller oegentligheter som uppdagats i dessa uppgifter. Ett enskilt brott som kan betraktas som ringa skall i regel inte utgöra ett hinder för godkännandet som utbildare. Flera dylika brott kan däremot visa att personen i fråga med avseende på sin pålitlighet och redbarhet inte är lämplig som utbildare av ordningsvakter.

Vid prövningen skall man också fästa uppmärksamhet vid tidpunkten för eller omständigheterna kring eventuella brott eller oegentligheter samt vid brottets eller oegentlighetens art. Brott eller oegentligheter som skett i verksamhet som förutsätter godkännande skall alltid anses som ännu mera klandervärda än normalt. Ett förfarande avses vara särskilt klandervärt om brottet eller oegentligheten har skett vid utövandet av verksamheten i fråga. Det är omöjligt att uttömma reglerna vilka omständigheter som skall beaktas vid bedömningen av sökandens pålitlighet och redbarhet och därför är det i verksamheten alltid fråga om en helhetsbedömning från fall till fall som följer de allmänna förvaltningsrättsliga principerna.

När det gäller personliga egenskaper kan t.ex. den omständigheten att sökanden flera gånger har tagits i förvar som berusad visa att han eller hon är olämplig som utbildare av

ordningsvakter. Vid bedömningen av de personliga egenskaperna skall uppmärksamhet även fästas vid sökandens förmåga och vilja att fullgöra de skyldigheter som en utbildare av ordningsvakter enligt gällande bestämmelser skall fullgöra. Omständigheter som anknyter till sökandens livsstil och attityder blir då viktiga.

Vid bedömningen av de personliga egenskaperna skall hänsyn fästas vid skador och sjukdomar som på ett väsentligt sätt kan försämra sökandens förmåga att vara utbildare av ordningsvakter eller fullgöra de skyldigheter som ställs på uppgiften. I fråga om de personliga egenskaperna gäller det att observera att vissa uppgifter som utbildare av ordningsvakter, t.ex. teoriundervisning, med framgång kan skötas också av rörelsehindrade personer. Sjukdomar och ålderdom kan bedömas i anslutning till de personliga egenskaperna, även om ingen övre åldersgräns för uppgifterna i fråga föreslås.

3 punkten. En förutsättning för att en person skall kunna bli godkänd som utbildare av ordningsvakter är att han eller hon på godkänt sätt har fullgjort en särskild utbildarutbildning. Det skall nu bestämmas på lagnivå om den som anordnar utbildarutbildning och om de viktigaste kraven som ställs på utbildningens innehåll samt om de viktigaste ämnena i utbildningen. Utbildningen skall anordnas av Polisskolan som kan anses ha goda yrkesmässiga förutsättningar att anordna denna utbildarutbildning. I utbildningen kan härvid ingå förutom innehållet i de ämnen som ingår i utbildningen också ämnen i anslutning till utbildande och tjänstgöring som utbildare. Genom detta förfarande säkerställer man att alla som blir godkända som utbildare har en enhetlig grundutbildning. Polis-skolan har också goda funktionella möjligheter att genomföra en högklassig utbildning. Polis-skolan ansvarar redan för närvarande för en motsvarande utbildarutbildning i användningen av maktmedel som ansluter sig till bevakningsrörelsen. Den sistnämnda utbildningen har ansetts lyckad och den har också lett till ökat samarbete mellan myndigheterna och utbildarna.

I utbildningen skall åtminstone ingå ämnen med anknytning till ordningsövervaknings-verksamhet, ordningsvaktens rättigheter och

skyldigheter, den lagstiftning som reglerar ordningsövervakningsverksamhet samt användningen av maktmedel. Det skall också vara möjligt att i utbildningen ta in andra ämnen än de som föreslås bli intagna på lagnivå, t.ex. utbildningsavsnitt som gäller arbetarskydd och första hjälpen. Inrikesministeriet bestämmer närmare genom förordning om utbildningens längd och i vilken omfattning dessa ämnen skall studeras. Inrikesministeriet skall även vid behov ha möjlighet att genom förordning meddela närmare bestämmelser om innehållet i ifrågavarande ämnen samt hur inläringen i praktiken skall kontrolleras.

2 mom. Ett godkännande som utbildare av ordningsvakter skall vara i kraft högst fem år. Femårstiden motsvarar den tid som gäller för godkännande som ordningsvakt. Syftet med en tidsbegränsad giltighet för godkännandet är att undvika situationer där en person har ett giltigt godkännande, trots att han eller hon inte på många år har varit utbildare. Om godkännandets giltighet förnyas med jämna mellanrum blir det i jämförelse med godkännanden som gäller tills vidare möjligt att bättre säkerställa att utbildarna har den yrkeskicklighet som krävs och att den kompletteras vid behov.

3 mom. Den myndighet som godkänner utbildaren av ordningsvakter skall även ha möjlighet att av särskilda skäl foga villkor och begränsningar till godkännandet. Nu föreslås uttryckliga bestämmelser om grunderna för villkor och begränsningar. Denna möjlighet skall för tydlighetens skull nämnas i bestämmelsen, även om det i allmänhet har ansetts möjligt att foga olika slags villkor och begränsningar till ett positivt tillståndsbeslut trots att detta inte uttryckligen nämns i bestämmelserna om ifrågavarande typ av tillstånd. Villkoren och begränsningarna kan gälla tid, geografiskt område och de ämnen som ingår i utbildningen. De villkor och begränsningar som fogas till godkännandet skall ha anknytning till personens egenskaper. Att ställa villkor och begränsningar blir i detta avseende ofta ett alternativ till att helt förkasta en ansökan. Enligt bestämmelsen får dock villkor och begränsningar fogas till ett godkännande endast om det finns särskilda skäl därtill. I praktiken är en restriktiv håll-

ning befogad i fråga om villkor och begränsningar. I vissa enskilda kan de dock behövas.

Villkor och begränsningar som uppställts i samband med godkännandet som utbildare av ordningsvakter kan ändras med anledning av förändringar i personens utbildning, personliga egenskaper eller andra motsvarande omständigheter. När det gäller anhängiggörande av förfaranden för att ändra villkor och begränsningar, myndighetsprövning i anslutning till ändringen samt verkningarna av ändringarna av villkor och begränsningar hänvisas till vad som ovan anförts ovan i samband med motiveringen till 13 § 1 mom.

4 mom. Godkännandet som utbildare av ordningsvakter skall vara giltigt i hela landet, och därför skall inrikesministeriet vara den myndighet som meddelar godkännandet. I praktiken skall godkännandet meddelas av den tillsynsenhet för säkerhetsbranschen som finns i anslutning till inrikesministeriet och som redan för närvarande meddelar de viktigaste övriga auktorisationerna och godkännandena inom den privata säkerhetsbranschen. Inrikesministeriet svarar redan nu såsom högsta myndighet för den riksomfattande myndighetstillsynen över och -styrningen av bevaknings- och ordningsövervakningsverksamheten, varför det är en naturlig lösning att ministeriet tar hand om uppgifterna också med tanke på säkerställandet av den speciella yrkesskicklighet som uppgiften förutsätter. Genom det föreslagna arrangemanget försöker man också säkerställa att myndighetsverksamheten är enhetlig i synnerhet i sådana fall då ett godkännande eventuellt återkallas, eftersom den myndighet som fattat förvaltningsbeslutet hos oss traditionellt också har ansvarat för åtgärderna för att återkalla ett godkännande.

Inrikesministeriet skall till polisinsättningen i utbildarens hemkommun anmäla godkännandet som utbildare av ordningsvakter samt de ändringar som det gjort i de villkor och begränsningar som fogats till godkännandet. Genom denna anmälningskyldighet försöker man säkerställa att polisen i utbildarens hemkommun får information om godkännandet och om eventuella ändringar av villkoren och begränsningarna. Anmälningskyldigheten genomförs i praktiken så, att myndigheten sänder en avskrift av beslutet

till polisinsättningen. Polisen kan utnyttja informationen bl.a. i anslutning till myndighetstillsynen över utbildningen. Informationen om vem som godkänts som utbildare föreslås också bli lagrade i det riksomfattande registret för tillsynen över säkerhetsbranschen, vilket underlättar myndighetstillsynen över verksamheten.

19 §. Tillsyn och erhållande av information. Ett syfte med propositionen är att effektivisera och förenhetliga myndighetstillsynen över ordningsvakter och utbildare av ordningsvakter. Därför föreslås att i lagen intas en specialbestämmelse om myndighetstillsyn och erhållande av information. När det gäller bevakningsrörelse och säkerhetsskyddande verksamhet ingår i sak motsvarande bestämmelse i 42 och 43 § i lagen om privata säkerhetstjänster.

1 mom. Inrikesministeriet skall på samma sätt som för närvarande i egenskap av högsta myndighet ansvara för den allmänna tillsynen över och styrningen i fråga om ordningsvakter, anordnare av ordningsvaksutbildning samt utbildare av ordningsvakter. I anslutning till denna uppgift ansvarar inrikesministeriet bl.a. för den riksomfattande styrningen av tillsynen och utfärdar vid behov närmare bestämmelser om de saker som föreslås bli reglerade i 28 §. När det gäller polisförvaltningen är det i den riksomfattande styrningen av tillsynen fråga om en förvaltningsintern verksamhet som i stor utsträckning genomförs med hjälp av interna föreskrifter och anvisningar.

2 mom. Polisens länsledning och polisinsättningarna i häradena ansvarar inom sina distrikt för tillsynen över ordningsvakter, anordnare av ordningsvaksutbildning och utbildare av ordningsvakter. Polisinsättningarna i häradena meddelar godkännandena som ordningsvakter och de är också ansvariga myndigheter när det gäller återkallandet av dessa godkännanden.

3 mom. I 36 § 1 mom. i polislagen bestäms om polisens rätt att få information av en privat sammanslutning eller en privatperson utan hinder av att en sammanslutningsmedlemmar, revisorer, verkställande direktör, styrelsemedlemmar eller arbetstagare är bundna av företagshemlighet eller bank- eller försäkringshemlighet. Med stöd av denna be-

stämmelse är det dock möjligt att få information endast för avvärjande eller utredning av brott eller för polisundersökning, så den kan i princip inte tillämpas i samband med myndighetstillsynen över enstaka ordningsvaksuppgifter. Eftersom en effektiv tillsyn över ordningsvakter och ordningsvaktsutbildningen ofta kräver motsvarande information, föreslås i lagen en bestämmelse som gör det möjligt att ta del av informationen.

I den föreslagna bestämmelsen anges vilka myndigheter som har rätt att få information samt vilka uppgifter myndigheterna har rätt att få utan hinder av sekretessbestämmelserna. Rätten att erhålla information skall tillkomma de tillsynsmyndigheter som nämnts redan tidigare. Det skall vara möjligt att erhålla information om utförande av ordningsövervakningsuppgifter, den som utser ordningsvakter, anordnandet av ordningsövervakningsutbildning och andra liknande omständigheter. Informationen behövs för tillsynen över ordningsvakter, anordnare av utbildning för ordningsvakter samt personer som godkänts som utbildare av ordningsvakter.

Bestämmelser om företagshemlighet kan utgöra ett hinder bl.a. vid tillsynen över det villkor för godkännande som ställs i anslutning till utövandet av verksamheten. Dessa omständigheter kan också utgöra ett hinder när man försöker reda ut om uppgiften har skötts i enlighet med de rättigheter och skyldigheter som den som handhar uppgiften har. Med företagshemlighet avses i detta sammanhang på samma sätt som i polislagen ett överbegrepp för såväl affärs- som yrkeshemlighet. Bank- och försäkringshemligheten aktualiseras däremot inte när uppgifter begärs av ordningsvakter, anordnare av ordningsvaktsutbildning eller utbildare. Därför medför den föreslagna bestämmelsen inte rätt att få uppgifter av banker eller försäkringsbolag.

Myndigheternas rätt att få information skall uttryckligen vara förknippad med tillsynsuppgiften. Den rätt att få information som är förknippad med tillsynsuppgiften kan gälla mycket varierande handlingar eller register som det med beaktande av de praktiska behoven inte är möjligt att definiera i detalj. Vid behov kan myndigheten få uppgifter om bl.a. uppdragsavtals innehåll. Sekretessbe-

lagda uppgifter som behövs vid tillsynen skall i första hand skaffas av den som är föremål för tillsynen eller genom denna. Om den som är föremål för tillsynen inte överlämnar de uppgifter som tillsynsmyndigheten begär eller om det finns skäl att misstänka att uppgifterna inte är riktiga skall tillsynsmyndigheten vid behov överväga ett förfarande för att återkalla godkännandet eller inledande av en polis- eller brottsundersökning med anledning av ärendet. Myndigheternas rätt att få uppgifter fastställs härvid närmast på basis av polislagen samt förundersökningslagen (449/1987) och tvångsmedelslagen.

Genom tillsynen försöker man också förvissa sig om att innehavarna av godkännande uppfyller de krav som ställs på dem i fråga om bl.a. redbarhet och pålitlighet samt personliga egenskaper. Polisen har med stöd av 35 § 1 mom. i polislagen (493/1995) utan hinder av en myndighets tystnadsplikt rätt att för ett tjänsteuppdrag avgiftsfritt få behövliga uppgifter och handlingar av myndigheten och av en sammanslutning som tillsatts för att handha en offentlig uppgift, om inte lämnande av uppgiften eller handlingen till polisen eller användning av uppgiften såsom bevis förbjudits eller begränsats i lag. Med stöd av 2 mom. i samma paragraf har polisen för att kunna avgöra om ett tillstånd skall förbli i kraft utan hinder av tystnadsplikt rätt att på motiverad begäran få vissa uppgifter om tillståndshavaren, om det finns skäl att befara att tillståndshavaren inte längre motsvarar förutsättningarna för beviljandet av tillståndet. Sådana är uppgifter om tillståndshavarens hälsotillstånd, bruk av rusmedel eller våldsamt uppförande. Med stöd av 36 § 3 mom. i polislagen har polisen rätt att få sistnämnda uppgifter även av privata sammanslutningar och enskilda. Sådana instanser är bl.a. privata läkarstationer och läkare. Eftersom polislagens bestämmelser om rätt att få uppgifter av myndigheter samt sammanslutningar som tillsatts för att handha en offentlig uppgift är tillräckliga även med tanke på tillsynen över ordningsvaksuppgifter, är det inte nödvändigt med särskilda bestämmelser om denna rätt att få uppgifter i detta sammanhang.

20 §. Återkallande av godkännande som ordningsvakt. På grund av den föreslagna

ändringen av paragrafordningen föreslås att lagens nuvarande 10 a § blir 20 §. Det föreslås att ett nytt villkor intas i 2 mom. 1 punkten enligt vilket de förändringar som leder till att ett godkännande återkallas skall vara väsentliga. Paragrafen i fråga har intagits i den nuvarande lagen från och med den 1 oktober 2003, och i fråga om motiveringen hänvisas till övriga delar till den.

21 §. Tillfälligt återkallande av godkännande som ordningsvakt. På grund av den föreslagna ändringen av paragrafordningen föreslås att lagens nuvarande 10 b § oförändrad blir 21 §. Paragrafen i fråga har intagits i den nuvarande lagen från och med den 1 oktober 2003, och i fråga om motiveringen hänvisas till den.

22 §. Återkallande av godkännande som utbildare av ordningsvakter. Ett godkännande som utbildare av ordningsvakter kan återkallas om de grunder för återkallande som anges i lagen föreligger. Den föreslagna paragrafen motsvarar både till ordalydelsen och till strukturen lagens nuvarande bestämmelse om återkallande av godkännande som ordningsvakt.

Grunderna för återkallande kan indelas i två grupper. I 1 mom. i den föreslagna paragrafen uppräknas de ovillkorliga grunderna för återkallande. När de föreligger skall godkännandet som utbildare av ordningsvakter alltid återkallas. I 2 mom. uppräknas de grunder för återkallande som är beroende av prövning, och när de föreligger är återkallandet alltså beroende av myndighetens prövning. När de grunder som är beroende av prövning föreligger, kan godkännandet som utbildare av ordningsvakter återkallas helt eller för viss tid. Utöver dessa åtgärder kan den som godkänts som utbildare av ordningsvakter på basis av 3 mom. också ges en varning i stället för att godkännandet återkallas.

Återkallande myndighet är inrikesministeriet, som också meddelar godkännandena. Inom förvaltningen har det traditionellt betraktats som en allmän princip att den myndighet som beviljar ett tillstånd eller ett godkännande också är den som återkallar det.

1 mom. Som en ovillkorlig grund för återkallande av ett godkännande skall betraktas att den godkände själv begär att godkännandet skall återkallas. En dylik situation kan

komma i fråga närmast då den som blivit godkänd vill att giltigheten för godkännandet skall upphöra t.ex. på grund av att personen upphört att vara utbildare.

2 mom. I det föreslagna momentet uppräknas de grunder för återkallande av ett godkännande som utbildare av ordningsvakter som är beroende av prövning. När de föreligger är det beroende av myndighetens prövning om godkännandet återkallas helt eller för viss tid. Myndighetens prövning görs alltid från fall till fall. I de lindrigaste fallen skall godkännandet återkallas för viss tid. Även hur den som godkänts som utbildare av ordningsvakter har uppfört sig tidigare samt åtgärder för att återkalla godkännandet eller varningar som eventuellt riktats mot honom eller henne tidigare kan inverka på om godkännandet återkallas helt eller för viss tid.

På samma sätt som i fråga om godkännandet som ordningsvakt kan ett godkännande som utbildare av ordningsvakter återkallas också delvis när de grunder för återkallande som är beroende av prövning föreligger. Återkallandet av godkännandet kan t.ex. gälla ett visst område eller ämne. I praktiken är ett dylikt återkallande ovanligt. Myndigheten kan t.ex. begränsa personens rätt att vara utbildare inom ett visst geografiskt område eller begränsa rätten att vara utbildare endast i vissa ämnen. Ett dylikt partiellt återkallande av godkännandet som utbildare är ett lindrigare alternativ för innehavaren än om hela godkännandet återkallas. I paragrafen föreslås dock inte, på samma sätt som i bestämmelsen om återkallande av godkännande för ordningsvakter, något särskilt omnämnande av möjligheten att återkalla godkännandet som utbildare av ordningsvakter delvis, eftersom myndigheten har möjlighet att vidta denna åtgärd redan med stöd av de allmänna förvaltningsrättsliga principerna. I praktiken är partiellt återkallande en exceptionell åtgärd, som skall framgå av myndighetens beslut. I annat fall tolkas godkännandet som utbildare av ordningsvakter som helt förlorat på grund av beslutet om återkallande.

När ett godkännande som utbildare av ordningsvakter återkallas delvis är det inte fråga om att villkor eller begränsningar enligt 12 § 2 mom. tillfogas eller ändras, eftersom de omständigheter som gör det möjligt att tillfo-

ga och ändra villkor och begränsningar inte överensstämmer med de grunder för återkallande av godkännande som utbildare av ordningsvakter som anges i denna paragraf.

1 punkten. Återkallandet av godkännandet skall vara beroende av prövning om den som godkänts som utbildare av ordningsvakter till följd av väsentliga förändringar i förhållandena inte längre uppfyller de villkor för godkännande som utbildare av ordningsvakter som gäller redbarhet, pålitlighet eller personliga egenskaper. Dessa villkor gäller redbarhet, pålitlighet samt personliga egenskaper hos den som godkänts som utbildare av ordningsvakter. Om den som godkänts som utbildare av ordningsvakter inte längre kan anses uppfylla dessa villkor till följd av väsentliga förändringar i förhållandena, kan godkännandet återkallas.

Det blir aktuellt att bedöma omständigheter som ansluter sig till redbarhet, pålitlighet och personliga egenskaper i första hand på grund av förändringar som inträffat i hälsotillståndet, levnadssättet, attityderna eller uppträdandet hos den som är utbildare av ordningsvakter. För att godkännandet som utbildare av ordningsvakter skall kunna återkallas, skall förändringarna vara väsentliga och de skall visa att personen i fråga med avseende på sin redbarhet, pålitlighet eller sina personliga egenskaper inte längre är lämplig som utbildare av ordningsvakter. Till denna del är det alltid fråga om en prövning från fall till fall, som inte helt kan förutsägas på författningsnivå. Åtminstone fortsatt missbruk av alkohol, narkotika eller andra rusmedel och våldsamt eller farligt uppträdande kan betraktas som en sådan omständighet i anslutning till de personliga egenskaperna som gör att godkännandet bör återkallas. Exempelvis narkotikamissbruk leder inte alltid till en dom som avses i 3 punkten, men redan med tanke på den allmänna trovärdigheten för utbildare av ordningsvakterna och deras verksamhet är det nödvändigt att godkännandet som utbildare av ordningsvakter då vid behov kan återkallas. Även det att en person gör sig skyldig till flera mindre brott eller annat motsvarande beteende kan leda till att han eller hon inte längre kan betraktas som lämplig att vara utbildare av ordningsvakter. Således kan också en mindre klandervärd

gärning leda till att godkännandet återkallas, om personen i fråga redan tidigare har gjort sig skyldig till motsvarande gärningar. De sistnämnda fallen vore dock sällsynta i praktiken. Möjligheten att återkalla godkännandet som utbildare av ordningsvakter till följd av ett enskilt brott behandlas närmare i samband med 2 punkten.

2 punkten. Återkallandet av godkännandet skall vara beroende av prövning om utbildaren av ordningsvakter genom dom som vunnit laga kraft har dömts för ett brott som visar att han eller hon är olämplig som utbildare av ordningsvakter eller uppsåtligen har förfarit väsentligen felaktigt i sin uppgift som utbildare av ordningsvakter.

Genom bestämmelsen om en enskild dom eller väsentligen felaktigt förfarande framhävs att även en kriminell handling eller felaktigt förfarande i ett enda fall kan utgöra grund för återkallande av godkännandet. Härvid skall man naturligtvis fästa uppmärksamhet vid hur klandervärd den kriminella gärningen eller det felaktiga förfarandet är. Bestämmelsen skall i första hand tillämpas på fall där godkännandet som utbildare av ordningsvakter återkallas på grund av en enskild dom eller ett väsentligen felaktigt förfarande. En kriminell handling eller ett felaktigt förfarande kan naturligtvis också inverka på om en person med avseende på sin redbarhet, pålitlighet samt sina personliga egenskaper kan betraktas som lämplig som godkänd utbildare av ordningsvakter.

När det gäller väsentliga felaktigheter som inträffat i uppgifterna kan det vara fråga om mycket varierande gärningar. Som väsentligen felaktigt förfarande kan anses åtminstone verksamhet som strider mot myndigheternas bestämmelser och föreskrifter och försummelse av de skyldigheter som tillkommer utbildaren av ordningsvakter. Som väsentligen felaktigt förfarande kan anses bl.a. underlåtenhet att ge utbildning i de centrala bestämmelserna om de ämnen som skall ingå i utbildningen. Som väsentligen felaktigt förfarande kan också anses underlåtenhet att iaktta bestämmelserna om utbildningens längd, omfattning eller undervisningssätt.

Vid bedömningen av hur klandervärd en gärning är bör uppmärksamhet fästas bl.a. vid hur viktigt det felaktiga förfarandet är

framför allt med avseende på utbildarens centrala uppgifter och rättsskyddet för de personer som deltar i utbildningen och de personer som blir föremål för ordningsvakternas åtgärder. Dessutom skall uppmärksamhet fästas vid hur länge det felaktiga förfarandet har pågått samt vid på vilket sätt personen har gjort sig skyldig till felaktigt förfarande. Särskilt klandervärt anses ett förfarande vara där utbildaren av ordningsvakter har fortsatt med det felaktiga förfarandet trots uppmaningar från myndigheterna att avhjälpa bristerna.

3 punkten. Även överträdelse av centrala villkor eller begränsningar som eventuellt fogats till godkännandet som utbildare av ordningsvakter är en grund för återkallande av godkännandet på grundval av prövning. På samma sätt som i samband med felaktigt förfarande, som beskrivits ovan, kan det även vid brott mot villkor eller begränsningar vara fråga om mycket varierande gärningar. Med tanke på utbildarens uppgifter kan villkor eller begränsningar som ansluter sig till t.ex. en persons verksamhetsområde eller de ämnesområden som utbildaren ger utbildning i vara centrala. Vid bedömningen av hur klandervärt ett förfarande som strider mot centrala villkor och begränsningar är skall uppmärksamhet fästas bl.a. vid hur viktiga de överträdde villkoren eller begränsningarna är, hur länge den verksamhet som strider mot villkoren eller begränsningarna har pågått samt hur villkoren eller begränsningarna har överträtts. Särskilt klandervärd anses en verksamhet vara där verksamheten i strid med villkoren eller begränsningarna har fortsatt trots uppmaningar från myndigheterna att avhjälpa bristerna.

3 mom. När vissa förutsättningar föreligger kan den som godkänts som utbildare av ordningsvakter i de fall som anges i 2 mom. ges en varning i stället för att godkännandet återkallas. Varning kan ges bl.a. i anslutning till överträdelse av villkoren för godkännandet eller brott eller oegentligheter i de fall där överträdelsen av villkoren för godkännandet eller brottet eller det felaktiga förfarandet är ringa. Dessutom förutsätts att återkallande av godkännandet skall anses vara oskäligt med hänsyn till förhållandena. En varning får i många fall en person som förfarit klandervärt

att skärpa sig, om det blir fråga om hans eller hennes möjligheter att fortsätta i sitt arbete och yrke. I mycket obetydliga fall kan också en inofficiell varning som inte baserar sig på några bestämmelser i praktiken vara ett effektivt medel.

Den som godkänts som utbildare av ordningsvakter kan också ges en varning när det har inträffat sådana förändringar i förhållanden som hänför sig till hans eller hennes redbarhet, pålitlighet eller personliga egenskaper som gör att myndigheten bör överväga att återkalla godkännandet. Om återkallande av godkännandet med anledning av dylika förändringar kan betraktas som oskäligt med hänsyn till förhållandena, kan personen i fråga ges en varning.

4 mom. Inrikesministeriet skall anmäla ett återkallande av godkännandet som utbildare av ordningsvakter och tilldelande av varning till polisinspektionen i utbildarens hemkommun. Genom bestämmelsen försöker man förvissa sig om att polisen i utbildarens hemkommun får information om att utbildaren blivit föremål för åtgärder för att återkalla godkännandet.

23 §. *Tillfälligt återkallande av godkännande som utbildare av ordningsvakter. 1 mom.* Att den som godkänts som utbildare av ordningsvakter gjort sig skyldig till brott kan avslöjas bl.a. i samband med polisens brottsundersökning eller tillsynsverksamhet. Om den sannolika påföljden av brottet eller oegentligheten är att godkännandet återkallas, är det i dylika fall vanligen nödvändigt att snabbt återkalla godkännandet som utbildare av ordningsvakter, åtminstone tillfälligt medan saken utreds grundligare. Behandlingen av det egentliga återkallandet av godkännandet och ett eventuellt brottsärende i anslutning därtill kan ta flera månader i anspråk på grund av olika utrednings- och förhörsförfaranden. Genom tillfälligt återkallande kan man också i vissa fall också förhindra att en person gör sig skyldig till nya brott eller oegentligheter. I praktiken kommer tillfälligt återkallande av ett godkännande att vara sällsynt, men bestämmelsen garanterar tillstånds- och tillsynsmyndigheterna möjlighet att vid behov ingripa effektivt i oegentligheter och hindra att den felaktiga verksamheten fortsätter.

Tillfälligt återkallande av godkännandet som utbildare av ordningsvakter skall, på samma sätt som i fråga om tillfälligt återkallande av godkännandet som ordningsvakt, vara möjligt endast om gärningen, försummelsen eller det felaktiga förfarandet sannolikt senare skulle leda till att godkännandet återkallas. Ovan kom det redan fram att vilken gärning eller försummelse eller vilket felaktigt förfarande som helst inte kan leda till att godkännandet som utbildare av ordningsvakter återkallas. Situationen är liknande även i samband med tillfälligt återkallande, även om man då inte alltid kan vara helt säker på eventuella senare åtgärder.

Inrikesministeriet fattar beslutet om att tillfälligt återkalla ett godkännande och det fattar också beslutet om godkännande som utbildare av ordningsvakter. Angående tillfälligt återkallande skall det alltid fattas ett särskilt förvaltningsbeslut som skall motiveras så, att grunden för åtgärden framgår. Den som godkänts som utbildare av ordningsvakter skall höras innan beslutet fattas. Ändring i beslutet i fråga kan sökas på normalt sätt genom besvär. Överklagande skall också vara möjligt senare i samband med det egentliga beslutet om återkallande.

2 mom. Ett tillfälligt återkallande är avsett att vara en kortvarig säkerhetsåtgärd. Då åtgärden inverkar på rätten till arbete och näringsfrihet, föreslås en tre månader lång maximal giltighetstid. Inom denna tid skall beslut fattas om godkännandet skall återkallas helt eller delvis eller om beslutet om tillfälligt återkallande skall upphävas.

Inrikesministeriet kan dock förlänga giltighetstiden för beslutet om tillfälligt återkallande med högst sex månader åt gången med anledning av brottsmisstankar som sannolikt leder till att godkännandet återkallas. Beslutet om att förlänga ett tillfälligt återkallande skall fattas medan det tidigare beslutet om återkallande fortfarande är i kraft. Orsaken till att beslutets giltighetstid förlängs skall i praktiken vara att förundersökningen, åtalsprövningen eller domstolsbehandlingen av ett brottsärende som anknyter till saken inte ännu har slutförts. I 50 § i lagen om privata säkerhetstjänster ingår motsvarande bestämmelser om tillfälligt återkallande av godkännande som väktare och utförare av säkerhets-

skyddsuppgifter.

3 mom. I paragrafen bestäms för tydlighetens skull att inrikesministeriet skall anmäla ett tillfälligt återkallande av godkännandet som utbildare av ordningsvakter till polisinspektionen i utbildarens hemkommun. Genom bestämmelsen försöker man förvissa sig om att polisinspektionen i utbildarens hemkommun får information om att utbildaren blivit föremål för åtgärder för att tillfälligt återkalla godkännandet.

24 §. Polisundersökning. Förfarandet för återkallande av godkännandet som ordningsvakt och utbildare av ordningsvakter är ett förvaltningsförfarande på vilket förvaltningslagen tillämpas. I praktiken har detta förfarande visat sig vara tillräckligt då återkallandet av ett godkännande har baserat sig på en lagakraftvunnen dom eller på något motsvarande myndighetsbeslut.

Förvaltningsförfarandet och den lagstiftning som i första hand reglerar det har dock inte möjliggjort en tillräckligt detaljerad och tillförlitlig utredning av händelserna då grunden för återkallandet av godkännandet i stället för en lagakraftvunnen dom är någon annan i lagen föreskriven grund för återkallandet. Det har bl.a. förekommit problem i anslutning till hörande av vittnen i sådana situationer då en person påstås ha förfarit väsentligen felaktigt i sina uppgifter eller brutit mot centrala villkor för godkännandet. Det har också varit problematiskt att använda bruk av rusmedel eller våldsamt uppförande som grund för återkallandet då händelserna inte har lett till någon brottsundersökning och personen själv har förnekat händelserna.

Med stöd av vad som anförts ovan föreslås att en bestämmelse nu tas in i lagen som gör det möjligt att verkställa i 4 kap. i polislagen angiven polisundersökning i ett ärende som gäller återkallande av ett godkännande som meddelats med stöd av denna lag. En motsvarande bestämmelse ingår redan för närvarande i 98 § i skjutvapenlagen när det gäller förfarandet för återkallande av tillstånd som meddelats med stöd av den. Genom polisundersökningen försöker man genom att höra parterna och eventuella andra reda ut vilka händelser som ledde till att förfarandet för återkallande anhängiggjordes. Möjligheten att verkställa polisundersökning kan också

anses motiverad med hänsyn till rättskyddet för den som blivit föremål för åtgärderna för återkallande eftersom de händelser som ligger till grund för beslutet då blir officiellt utredda. Det egentliga förfarandet för återkallande av ett godkännande jämte hörande skall alltså genomföras som ett förvaltningsförfarande enligt förvaltningslagen.

Verkställande av polisundersökning, personens ställning vid undersökningen samt andra motsvarande frågor fastställs enligt 4 kap. i polislagen.

25 §. Utlåtanden. Det föreslås att en bestämmelse om den rätt att få utlåtande som den som anordnar utbildning för ordningsvakter och utbildning för utbildare av ordningsvakter har nu tas in i lag. En motsvarande bestämmelse har tidigare ingått i den nämnda föreskrift som inrikesministeriet meddelat om tillämpningen av lagen om ordningsvakter. Den föreslagna bestämmelsen motsvarar till innehållet bestämmelsen i 59 § i lagen om privata säkerhetstjänster, på basis av vilken den som ordnar utbildning har kunnat begära utlåtande av polisen om huruvida den som söker sig till utbildning för vaktare i bevakningsföretag eller för ansvariga föreståndare är lämplig för uppgiften i fråga.

Genom det utlåtande som ges på basis av bestämmelsen försöker man redan på förhand undvika sådana situationer där personens olämplighet för uppgifterna i fråga kommer fram först efter att utbildningen fullgjorts på godkänt sätt. Därför koncentrerar man sig i polisens utlåtande i första hand på att utreda om personen i fråga har gjort sig skyldig till sådana brott eller oegentligheter som visar att han eller hon är olämplig att tjänstgöra som ordningsvakt eller utbildare av ordningsvakter. Det slutliga avgörandet om personen skall antas till utbildningen träffas dock alltid av den som anordnar utbildningen. Det skall vara frivilligt att begära utlåtande och det är utbildningsanordnaren som beslutar om utlåtande skall begäras.

För tydlighetens skull är det ändamålsenligt att konstatera att det i de utlåtanden som ges på basis av bestämmelsen inte är fråga om en sådan begränsad säkerhetsutredning som polisinsättningen gör och som regleras i 19 § i lagen om säkerhetsutredningar

(177/2002). Det är i regel inte möjligt att göra en begränsad säkerhetsutredning över personer som söker sig till utbildning för ordningsvakter eller till utbildning för utbildare av ordningsvakter.

26 §. Straff. För ordningsövervakningsförseelse bestraffas såsom hittills gärningar eller försummelser som strider mot lagstiftningen om ordningsvaktens viktigaste uppgifter och ordningsvaktens rättigheter och skyldigheter. Paragrafen indelas i två moment på grundval av de gärningar som kan komma i fråga. I enlighet med det krav på exakthet som ställs på straffbestämmelser hänvisas i bestämmelsen uttryckligen till de lagrum som det är straffbart att bryta mot.

I paragrafens första moment regleras de kriminaliseringar som gäller en person som godkänts som ordningsvakt. I det andra momentet är det fråga om andra än sådana som godkänts som ordningsvakter. Med dylika personer avses bl.a. anordnare av utbildning för ordningsvakter samt de personer som är utbildare vid denna utbildning. I det tredje momentet hänvisas för informativitetens skull till den bestämmelse i strafflagen som gäller motstånd mot person som upprätthåller ordningen.

Straffrubriceringen föreslås i enlighet med gällande lag vara ordningsövervakningsförseelse. Straffet för gärningen skall vara böter. Ordningsövervakningsförseelse döms om gärningen är uppsåtlig eller oaktsam. Det är ändamålsenligt att straffbarheten i stället för nuvarande grov oaktsamhet utsträcks till oaktsamhet eftersom syftet med bestämmelsen är att säkerställa att de viktigaste skyldigheterna som ställs på ordningsvaktsverksamheten och en enskild ordningsvakt iakttas.

1 mom. 1 punkten. Enligt bestämmelsen skall det vara straffbart att försumma de viktigaste tjänstgöringsskyldigheterna som ställs på en ordningsvakt i anslutning till upprätthållande av ordning och säkerhet samt förebyggande av brott och olyckor. Till innehållet motsvarar bestämmelsen den nuvarande lagen.

2 punkten. Strävan är att säkerställa rättskyddet för dem som blir föremål för ordningsvaktens åtgärder bl.a. i enlighet med propositionens 10 § så, att specialutbildning krävs av ordningsvakter som bär gasspray.

En ordningsvakt som enbart fått grund- och repetitionsutbildning får alltså inte bära gas-spray i sina uppgifter. Det är helt förbjudet att bära skjutvapen i ordningsövervakningsuppgifter och det är möjligt att bära teleskopbatong endast i sådana ordningsövervakningsuppgifter som avses i ordningslagen. Ordningvakten skall bära maktmedelsredskap under dräkten eller i ett slutet hölster så att de inte kan observeras av andra och eventuellt orsaka provokationer. Bestämmelsen är å andra sidan av betydelse även för ordningsvaktens egen säkerhet eftersom den minskar faran för att någon rycker till sig maktmedelsredskap. Genom kriminaliseringen av brott mot ovan nämnda skyldigheter försöker man säkerställa att bestämmelserna om bärande av maktmedelsredskap och om hur dessa redskap skall bäras iaktas samt betona dessa bestämmelsers betydelse. Straffbestämmelsen tillämpas naturligtvis inte under den övergångstid som anges i propositionens 30 § när det gäller de föreslagna ändringarna av de utbildningskrav som gäller rätten att bära gaspray.

En motsvarande straffbestämmelse intas också i syfte att effektivisera villkoren för medförande av hund. Med villkoren för medförande av hund avses alla de frågor som föreslås bli reglerade i 11 §. Dessa villkor hänför sig bl.a. till polisinskrivningens tillstånd att medföra hund i ordningsövervakningsuppgifter, en godkänd lydnadskontroll för hunden och dess förare samt användning av munkorg på hundar.

3 punkten. Ordningvakten skall bära med sig ordningsvaktskortet i sina uppgifter och på begäran visa upp det. Ordningvaktskortet visar bl.a. vilka befogenheter kortets innehavare har. Såväl den myndighet som övervakar verksamheten som en person som blir föremål för åtgärder kan begära att kortet skall visas upp. Ordningvaktskortet skall omedelbart överlämnas till polisen, när godkännandet som ordningsvakt har återkallats eller personen i fråga ges ett nytt ordningsvaktskort under den giltighetstid för godkännandet som har antecknats på det tidigare kortet. Med tanke på rättsskyddet för dem som blir föremål för åtgärderna är det viktigt att också en person som godkänts som ordningsvakt vid en enskild tillställning kan visa upp en

avskrift av polisens beslut om godkännande som ordningsvakt. Avskriften av beslutet skall visas upp förutom för den som blir föremål för åtgärderna också för myndigheterna.

Genom ovan nämnda bestämmelser försöker man öka rättsskyddet för den som blir föremål för ordningsvaktens åtgärder samt möjliggöra en effektiv fältövervakning över ordningsvakterna. Genom de föreslagna straffbestämmelserna försöker man förvissa sig om att ordningvakten iakttar skyldigheten att bära med sig ordningsvaktskortet och en avskrift av beslutet samt att visa upp dem samt betona vikten av ovan nämnda skyldigheter.

4 punkten. En ordningsvakt skall i ordningsövervakningsuppgifter använda ett tydligt kännetecken för ordningsvakter som gör det möjligt att entydigt och snabbt identifiera personen som ordningsvakt. Då kan bl.a. medborgarna och myndigheterna se vilka befogenheter den som vidtar åtgärden har. Användningen av kännetecknet har också betydelse med tanke på att ordningsvakter med stöd av 17 kap. 6 § i strafflagen har ett högre straffrättsligt skydd.

En ordningsvakt gör sig skyldig till en ordningsövervakningsförseelse om han eller hon inte använder ett behörigt tecken för ordningsvakter i ordningsövervakningsuppgifter eller om han eller hon använder ett kännetecken för ordningsvakter vid något annat tillfälle än när han eller hon utför ordningsövervakningsuppgifter.

2 mom. Straffbestämmelserna i det andra momentet gäller på det sätt som beskrivits ovan andra än sådana som godkänts som ordningsvakter.

1 punkten. För att en person skall kunna utses till ordningsvakt förutsätts alltid, på samma sätt som hittills, att personen har ett av polisen meddelat giltigt godkännande som ordningsvakt. Skyldigheten kan anses viktig bl.a. med hänsyn till medborgarnas rättsskydd eftersom den rättsliga regleringen av verksamheten och kraven på yrkesskickligheten uttryckligen sträcker sig till godkännandet som ordningsvakt och tjänstgöringen i uppgiften i fråga. Den instans som ansvarar för utseendet av ordningvakten ansvarar på basis av 2 a § 1 mom. för egen del för att den

som utsetts till ordningsvakt har ett av polisen meddelat giltigt godkännande för uppgiften. Genom den föreslagna straffbestämmelsen vill man betona vikten av den skyldighet som ställts på den instans som ansvarar för utseendet av ordningsvakter.

2 punkten. För ordningsövervakningsförseelse bestraffas en polisman, gränsbevakningsman eller tullman som i strid med 2 a § 4 mom. tjänstgör som ordningsvakt. Också genom denna straffbestämmelse vill man betona den betydelse som förbudet i fråga har. En i stort sett liknande straffbestämmelse ingår i 56 § 4 mom. i lagen om privata säkerhetstjänster i syfte att effektivisera förbudet mot att delta i bevakningsrörelse.

3 punkten. Enligt förslaget skall för ordningsövervakningsförseelse också bestraffas den som använder ett kännetecken för ordningsvakter eller ett kännetecken eller märke som är förvillande likt kännetecknet för ordningsvakter, trots att han eller hon inte har ett giltigt godkännande som ordningsvakt. Kännetecknet för ordningsvakter får på ovan beskrivet sätt endast användas av en person som godkänts som ordningsvakt när han eller hon utför ordningsövervakningsuppgifter. Genom straffbestämmelsen betonas de bestämmelser som gäller användningen av ordningsvaktens kännetecken och genom den försöker man också förhindra sådana situationer där någon annan än en person som godkänts som ordningsvakt på ett vilseledande sätt använder ett kännetecken för ordningsvakter.

Den föreslagna straffbestämmelsen gäller också sådana situationer där en person som inte är godkänd som ordningsvakt använder ett märke eller kännetecken som är förvillande likt kännetecknet för ordningsvakter. I dylika fall tror medborgarna i de flesta fall felaktigt att personen är en ordningsvakt. Genom bestämmelsen betonar man att ingen får ge en felaktig bild av att vara ordningsvakt bl.a. med hänsyn till medborgarnas rättskydd och användningen av ordningsvaktens befogenheter. En felaktig bild av att vara godkänd som ordningsvakt eller tjänstgöring som ordningsvakt kan skapas eller uttryckas närmast genom användning av texter, märken eller dräkter som på ett förvillande sätt anger ordningsvaktens ställning.

Bestämmelsen skall också gälla sådana situationer som nu upplevts som problematiska och där någon annan än en person som är godkänd som ordningsvakt och som tjänstgör i samma lokaler som en ordningsvakt har använt ett kännetecken som är förvillande likt ordningsvaktens sköld eller väst. Även om det i dylika fall alltid är fråga om en tolkning från fall till fall skall bestämmelsen tillämpas bl.a. då användningen av ett dylikt kännetecken eller en vilseledande text fortsätter trots polisens anmärkning om saken. Dessutom förutsätts naturligtvis att ett dylikt kännetecken, en dylik text eller någon annan omständighet på grund av platsen eller tidpunkten ger en felaktig bild av att en person är ordningsvakt. Problematiken kring dylika situationer har behandlats mera ingående i motiveringen till 16 § i propositionen.

4 punkten. Genom bestämmelsen försöker man säkerställa att den som är utbildare vid en ordningsvaksutbildning som ordnas på basis av 17 § 4 punkten har ett giltigt godkännande för uppgiften i fråga.

Straffbestämmelsen gäller både den som anordnar utbildningen och en enskild utbildare. Ett centralt mål för lagförslaget är att förbättra och förenhetliga yrkesskickligheten hos utbildare av ordningsvakter. Genom den föreslagna straffbestämmelsen betonas därför vikten av att en person blir godkänd som utbildare när han eller hon skaffat behörig yrkesskicklighet. Straffbestämmelsen skall naturligtvis inte tillämpas på utbildare som inte har något godkännande under den övergångstid som anges i 30 §.

3 mom. Beträffande straff för motstånd mot ordningsvakter hänvisas för informativitetens skull till 17 kap. 6 § i strafflagen (563/1998). Paragrafen gäller motstånd mot person som upprätthåller ordningen. Straffet för motstånd mot person som upprätthåller ordningen är böter eller fängelse i högst sex månader.

27 §. *Ändringssökande.* Lagen om ordningsvakter innehåller inte någon specialbestämmelse om sökande av ändring och därför föreslås att en sådan bestämmelse nu tas in i lagen.

1 mom. Den föreslagna paragrafen innehåller en bestämmelse om ändringssökande enligt vilken ändring i beslut som meddelats med stöd av lagen söks hos förvaltningsdo-

stolen enligt förvaltningsprocesslagen (586/1996). Både inrikesministeriets och polisrättingens beslut med stöd av denna lag överklagas alltså hos förvaltningsdomstolen. Vilken förvaltningsdomstol som är behörig fastställs på basis av förvaltningsprocesslagen. Den föreslagna bestämmelsen motsvarar till innehållet bestämmelsen om ändringssökande i lagen om privata säkerhetstjänster.

2 mom. Ett beslut om återkallande av auktorisation eller godkännande skall i regel ha innehållit ett särskilt omnämnande, om man har velat att det skall följas oavsett ändringssökande. Nu föreslås att en sådan bestämmelse intas i lagen på basis av vilken beslut om återkallande av auktorisation eller godkännande kan verkställas oberoende av besvär, om inte besvärmyndigheten uttryckligen förbjuder det. Sistnämnda innebär i praktiken att en person inte under den tid som ett eventuellt besvär behandlas får tjänstgöra i en uppgift som förutsätter auktorisation eller godkännande, om inte besvärmyndigheten bestämmer något annat. I fall som leder till återkallande av auktorisation eller godkännande är det oftast fråga om sådana brott eller väsentliga oegentligheter som klart visar att personen i fråga är olämplig för uppgiften. I dessa fall är det viktigt att besluten genast verkställs bl.a. för att säkerställa att ordning och säkerhet upprätthålls samt medborgarnas rättsskydd.

Genom bestämmelsen försöker man också förhindra sådana besvär som endast syftar till att fördröja direkta verkningar av besluten. Besvärmyndigheten har alltid rätt att förbjuda att ett beslut verkställs, om den anser att det är nödvändigt i ett enskilt fall.

28 §. Närmare bestämmelser. I stället för det nuvarande allmänna bemyndigandet att utfärda förordning skall i den föreslagna lagen ingå ett individualiserat bemyndigande att utfärda förordning av inrikesministeriet. Den föreslagna bestämmelsen motsvarar i sak i stor utsträckning den motsvarande bestämmelsen i den nuvarande lagen.

1 mom. I punkten. Genom förordning av inrikesministeriet kan närmare bestämmelser utfärdas om förfarandet vid ansökan om godkännande, ansökningarnas innehåll, vilka utredningar som behövs för avgöranden av ärenden samt om innehållet i beslut om auk-

torisation och godkännande. Med stöd av bestämmelsen om bemyndigande kan föreskrivas vilka uppgifter samt vilka enskilda handlingar och andra utredningar som sökanden skall tillställa myndigheten i samband med att ansökan inlämnas. Det är också möjligt att genom förordning utfärda närmare bestämmelser om de uppgifter som ingår i auktorisationer och beslut som myndigheterna meddelar. Myndigheten kan samtidigt åläggas en skyldighet att inhämta utredningar innan ärenden som gäller auktorisation avgörs.

2 punkten. Genom förordning av inrikesministeriet skall det såsom hittills vara möjligt att utfärda närmare bestämmelser om förvar i anslutning till gripande på basis av 7 § och om de lokaler som används för detta ändamål. Genom en noggrannare reglering försöker man framför allt säkerställa den i förvar tagna personens rättsskydd samt underlätta utredningen i efterhand av eventuella problemsituationer. Genom förordning kan närmare bestämmelser utfärdas bl.a. om konstaterande av den i förvar tagna personens hälsotillstånd, övervakningen, de lokaler som används och förfarandet för att godkänna dessa samt om de handlingar som skall upprättas på grund av tagandet i förvar och de anteckningar som skall göras på dem. Samtidigt kan man utfärda närmare bestämmelser om det förfarande som på grund av tagandet i förvar hänförs till polismyndigheterna.

3 punkten. Genom förordning av inrikesministeriet är det såsom hittills möjligt att utfärda närmare bestämmelser om visitation enligt 8 § samt om förvaring och överlämnande av föremål och ämnen som framtogs vid visitationen. Med visitation avses visitation av både den som försöker komma in på området, finns på området och avlägsnar sig från området samt av den som gripits. När det gäller visitation är det möjligt att genom förordning utfärda närmare bestämmelser närmast om det sätt på vilket visitationen utförs samt det praktiska agerandet vid visitationer.

Genom närmare bestämmelser om förvaring och överlämnande av föremål och ämnen som framtogs vid visitationen försöker man bl.a. säkerställa att egendomen uppbevaras på ett ändamålsenligt och pålitligt sätt. Förvaringen av framtagna egendom kan in-

verka bl.a. på utredningen av brott. Genom en ändamålsenlig förvaring av egendomen kan man också förhindra att ett förbjudet föremål eller ämne på nytt olovligt kommer in på ordningsvaktens tjänstgöringsområde. Genom en snabb och tillförlitlig registrering av fråntagna varor och ämnen säkerställs också rättsskyddet för deras ägare och innehavare. Även myndigheternas möjligheter att utreda ärendena är klart bättre ju snabbare och klarare åtgärderna antecknas.

4 punkten. De centralaste förutsättningarna för ordningsvaksutbildningen och utbildningen av utbildare av ordningsvakter skall nu regleras på lagnivå. Genom förordning av inrikesministeriet är det möjligt att reglera anordnandet av denna utbildning samt innehållet i utbildningen och tillgodoräknanDET av de ämnen som ingår i den. När det gäller anordnandet av utbildningen är de ärenden som kan regleras genom förordning tekniska och de kan bl.a. gälla sättet att ordna utbildningen, närvaro vid utbildningen samt kontrollen av inläringen. De ärenden som reglerar utbildningens innehåll kan på motsvarande sätt närmast hänföra sig till utbildningens längd samt de ämnen som undervisas och innehållet i dem. Genom bestämmelsen om tillgodoräknanDET av ämnen blir det bl.a. möjligt att räkna vissa ämnen som ingår i väktarutbildningen till godo i ordningsvaksutbildningen.

Med ordningsvaksutbildning avses i enlighet med 17 § i propositionen såväl grund- och repetitionsutbildning för ordningsvakter som tilläggsutbildning i användningen av maktmedel.

5 punkten. Genom förordning av inrikesministeriet kan närmare bestämmelser utfärdas också om kännetecknet för ordningsvakter. Genom förordning föreskrivs i praktiken bl.a. om de olika typerna av kännetecken som används i ordningsövervakningsuppgifter och om de yttre måtten på dem samt om användningen av olika typer av kännetecken. Genom förordning kan också bestämmelser utfärdas om färgerna på kännetecknen och om de texter som skall finnas på dem. Så som redan tidigare framkommit trädde den förordning om ordningsvaktens kännetecken som utfärdats med stöd av den nuvarande lagen i kraft den 15 oktober 2003.

6 punkten. Det föreslås att bemyndigandet i

9 a § 4 mom. i den nuvarande lagen för enhetlighetens skull skall flyttas oförändrat till paragrafen med bemyndiganden. Genom förordning av inrikesministeriet kan närmare bestämmelser utfärdas om medförande av hund i ordningsövervakningsuppgifter. Genom förordning kan man föreskriva om ordnande av lydnadskontroll för en hund som används i ordningsövervakningsuppgifter och om de krav som skall uppfyllas vid kontrollen samt om registrering och identifikationsmärkning av hunden. Bestämmelser om dessa frågor ingår i den förordning som inrikesministeriet utfärdar om medförande av hund i bevaknings- och ordningsövervakningsuppgifter.

2 mom. Inrikesministeriet fastställer också formulär för blanketter som används vid förfaranden enligt denna lag och formulär för ordningsvaktkortet samt det utbildningsmaterial som skall användas vid utbildningen av ordningsvakter. I praktiken tas fastställandet av formulär in i det leveransavtal som undertecknas med en teknisk blankettleverantör och i vilket kortens och eventuella blanketers utseende beskrivs exakt. Förfarandet liknar till denna del det som föreskrivs i skjutvapen- och personkorts lagstiftningen.

29 §. *Ikräftträdande*. På grund av den ändrade paragrafordningen föreslås att 14 § i den gällande lagen oförändrad blir lagens 29 §.

Ikräftträdande och övergångsbestämmelser. Det föreslås att också övergångsbestämmelser som blir viktiga för den praktiska verksamheten upptas i ikräftträdandebestämmelsen i denna lag.

1 mom. Den föreslagna lagen avses träda i kraft så snart som möjligt efter att den antagits och blivit stadfäst, eftersom giltighetstiden för den förordning som inrikesministeriet utfärdar om ordningsövervakningsverksamhet har gått ut den 31 augusti 2004.

2 mom. Vilka bestämmelser som skall tillämpas på ett ärende som gäller godkännande som ordningsvakt eller som utbildare av ordningsvakter fastställs på basis av den tidpunkt när ansökan blir anhängig. För tydlighetens skull föreslås det dock att det i lagen bestäms att på en ansökan som gäller godkännande som ordningsvakt och som utbildare av ordningsvakter och som har anhängiggjorts före den föreslagna lagens ikräftträ-

dande tillämpas de bestämmelser som gällde när ärendet anhängiggjordes. Detta gäller i praktiken de krav på yrkesskicklighet som ställs på ordningsvakter och på anordnandet av ordningsvaksutbildning.

3 mom. Enligt 10 § 2 mom. i propositionen förutsätter bärande av gasspray i ordningsövervakningsuppgifter att ordningsvakten på godkänt sätt har fullgjort den utbildning som förutsätts för bärande av gasspray i bevakningsuppgifter. I det föreslagna momentet anges en övergångstid under vilken bärande av gasspray i ordningsövervakningsuppgifter är möjlig om den nu gällande utbildningen fullgjorts. Övergångsbestämmelsen gäller endast sådana ordningsvakter som vid den föreslagna lagens ikraftträdande har fått sådan utbildning i bärande av gasspray som förutsätts enligt de tidigare bestämmelserna. Efter övergångstiden skall alla ordningsvakter som bär gasspray i ordningsövervakningsuppgifter på godkänt sätt ha fullgjort den utbildning som förutsätts för bärande av gas spray i bevakningsuppgifter.

Den föreslagna övergångstiden på ungefär ett år kan betraktas som tillräcklig för att personen skall kunna skaffa sig den nya utbildningen, i synnerhet med tanke på att bärande av gasspray i ordningsövervakningsuppgifter närmast gäller förplägnadsrörelser.

4 mom. Enligt 18 § föreslås förutsättningarna för att bli godkänd som utbildare av ordningsvakter bli ändrade så, att det förutsätts en konkret yrkesskicklighet för godkännandet. Därför skall de nuvarande utbildarna av ordningsvakter genom en föreslagen övergångsbestämmelse ges tid att skaffa sig den nya yrkesskickligheten. Genom övergångsbestämmelsen förenhetligas också giltighetstiderna för de beslut som gäller anordnande av utbildning av ordningsvakter och som polisinrättningarna meddelar på basis av den nuvarande lagstiftningen. Tillstånden har för närvarande beviljats tills vidare och för en viss tid. Enligt övergångsbestämmelsen skall alla de tillståndsbeslut som var i kraft när denna lag trädde i kraft i regel vara i kraft fram till den 31 december 2005 på det område som beslutet avser. Inrikesministeriet kan dock återkalla tillståndet tidigare om de villkor som föreslås i 22 och 23 § uppfylls.

1.2. Lagen om privata säkerhetstjänster

7 §. Ändringsanmälningar. Det föreslås att de omständigheter som förutsätter inlämnande av en ändringsanmälan skall utökas med förändringar i bevakningsföretagets namn eller bolagsform. Genom skyldigheten att anmäla förändringar i företagets namn eller bolagsform försöker man säkerställa myndighetstillsynen och förvissa sig om att tillståndsmyndigheten har korrekta uppgifter om dessa.

27 §. Ansökan och beslut om godkännande som väktare. Den nya förvaltningslagen (434/2003) trädde i kraft vid ingången av 2004. I lagen föreskrivs om grunderna för god förvaltning och om förfarandet i förvaltningsärenden. I lagens 7 kap. ingår bestämmelser om avgörande av ärenden. Enligt lagens 43 § skall förvaltningsbeslut ges skriftligen och enligt 45 § skall de i regel motiveras. Enligt 47 § i förvaltningslagen skall besvärsvänsanvisning fogas till ett beslut som får överklagas genom besvär.

Utgångspunkten för förvaltningslagen är alltså att ett förvaltningsbeslut i regel skall ges skriftligen och att en besvärsvänsanvisning skall fogas till det, om beslutet får överklagas. I majoriteten av ansökningarna meddelas godkännandet som väktare i enlighet med ansökan och sökanden får ett väktarkort som bevis på detta. I dessa situationer har praxis varit att sökanden förutom väktarkortet inte har fått något separat beslut. Sökanden har i dylika situationer inte heller fått någon separat besvärsvänsanvisning, även om det i sig har varit möjligt att överklaga beslutet. Förfarandet har grundat sig på att sökanden i dylika situationer inte har något behov av rättskydd.

Det är ändamålsenligt att alltjämt bibehålla detta i praktiken fungerande förfarande. Därför föreslås att en uttrycklig specialbestämmelse intas i lagen som gör det möjligt att fortsätta med det nuvarande förfarandet. Enligt den föreslagna bestämmelsen får sökanden inte något separat beslut eller någon besvärsvänsanvisning när ett godkännande som väktare meddelas i enlighet med ansökan. Förvaltningslagen tillämpas som en allmän lag då det inte finns särskilda bestämmelser om saken i en speciallag. Detta gäller bl.a. fast-

ställandet av tidpunkten för delgivandet, vilken i de flesta fall fastställs på basis av överlåtelsen av väktarkortet eller leveransen per post.

Samtidigt föreslås att paragrafens rubrik ändras så, att i den nämns förutom ansökan också ordet beslut.

28 §. Väktares rättigheter. 4 mom. Till 1 § i tvångsmedelslagen fogades från och med den 1 januari 2004 ett nytt 4 mom. i vilken det bestäms om användningen av maktmedel i samband med den allmänna rätten att gripa en person. Till bestämmelsen i fråga fogades vid behandlingen av propositionen i riksdagen en möjlighet att också för att gripa en person som flyr använda maktmedel som är nödvändiga och kan anses försvarliga.

Med anledning av vad som anförts ovan föreslås att det också till bestämmelsen om väktares användning av maktmedel skall fogas en möjlighet att använda de maktmedel som avses i bestämmelsen för att gripa en person som flyr. Avsikten är att väktarens rätt att gripa en person och rätten att i anslutning därtill använda maktmedel till innehållet skall motsvara bestämmelsen i 1 § i tvångsmedelslagen om allmän rätt att gripa en person och i anslutning därtill använda maktmedel.

34 §. Väktarkort. 1 mom. För tydlighetens skull föreslås ett omnämnande i momentet om att ett intyg som polisen vid behov ger över godkännandet som väktare skall fungera som väktarkort innan det egentliga väktarkortet överläts till väktaren. Den tekniska tillverkningen av ett väktarkort räcker för närvarande mellan en och två veckor och under denna tid kan den som redan godkänts som väktare naturligtvis inte ännu ha något väktarkort. I och med ovan nämnda förfarande kan den som godkänts som väktare om han eller hon så önskar utföra bevakningsuppgifter genast efter polisens godkännande. I dylika kortvariga situationer kan den som godkänts som väktare visa upp intyget i fråga som bevis på godkännandet som väktare och styrka sin identitet med någon annan handling. Förfarandets tillförlitlighet ökar till följd av att uppgifterna om den som godkänts som väktare redan i samband med godkännandet för uppgiften registreras i myndighetsregistret över väktare.

Den som godkänts som väktare får inte automatiskt intyget i fråga utan det förutsätts alltid att han eller hon begär det, eftersom alla som godkänts inte behöver något dylikt intyg. Bestämmelsen skall inte heller tillämpas på väktare som just nu är tillfälliga väktare, eftersom det väktarkort som ges till dem för närvarande tillverkas på polisinsrättningen. Ingen separat avgift skall uppbäras för intyget, eftersom den kan anses ingå i den prestationsavgift som uppbärs för godkännandet.

39 §. Ansökan och beslut om godkännande som utförare av säkerhetsuppgifter. I paragrafen bestäms på samma sätt som i fråga om beslutet om godkännande som väktare att sökanden inte får något separat beslut eller någon besväransvisning när ett godkännande som utförare av säkerhetsuppgifter meddelas i enlighet med ansökan. Bestämmelsen motsvarar i sak vad som anförts i samband med 27 § 2 mom., och i fråga om motiveringen hänvisas till det.

40 §. Kort för utförare av säkerhetsskyddsuppgifter. 1 mom. Också i fråga om kortet för utförare av säkerhetsskyddsuppgifter föreslås ett omnämnande i momentet om att ett intyg som polisen vid behov ger över godkännandet som utförare av säkerhetsuppgifter skall fungera som kort för utförare av säkerhetsuppgifter innan det egentliga kortet överläts till utföraren av säkerhetsuppgifter. För noggrannare motiveringar hänvisas till vad som anförts ovan i samband med 34 §.

44 §. Uppgifter som gäller tillsyn över säkerhetsbranschen. Det föreslås att till paragrafen fogas en hänvisning till de utbildare av ordningsvakter som avses i 18 § i lagen om ordningsvakter, vilket innebär att också uppgifter om dem kan ingå i de uppgifter för tillsynen över säkerhetsbranschen som finns i polisens informationssystem för förvaltningsärenden. Det föreslås också att hänvisningen till förordningen om polisens personregister upphävs i detta sammanhang, eftersom en sådan förordning inte har utfärdats.

45 §. Årsanmälan. Bevakningsföretagens årsanmälan har konstaterats vara ett fungerande redskap för myndighetstillsyn. På grund av praktiska erfarenheter föreslås att vissa saker som klargör och förbättrar myndighetstillsynen fogas till de uppgifter som skall uppges i årsanmälan.

2 punkten. Det föreslås att också adresserna till verksamhetsställena skall anmälas så att det årligen går att fastställa att de är riktiga. Att verksamhetsställenas adressuppgifter är aktuella och riktiga tjänar i synnerhet tillsynsmyndigheterna samt medborgare som eventuellt tar kontakt med bevakningsföretaget.

3 punkten. Det föreslås att skyldigheten att anmäla vem som varit ansvariga föreståndare eller väktare i ett bevakningsföretag skall ändras så, att de skall anmälas särskilt för varje verksamhetsställe. Om väktare och ansvariga föreståndare anmäls särskilt för varje verksamhetsställe blir myndighetstillsynen klarare och snabbare. Samtidigt får myndigheten med tanke på sina uppgifter viktig information om omfattningen på verksamhetsställets verksamhet och de personer som arbetar på verksamhetsstället. Inlämnandet av dessa uppgifter gör det också lättare för myndigheten att reservera tillräckliga resurser och tillräcklig tid för kontrollen av bevakningsföretagets verksamhetsställe.

När det gäller ansvariga föreståndare sker specificeringen av verksamhetsställena i stor utsträckning på basis av det verksamhetsställe eller uppgiftsområde som fastställts i samband med godkännandet för uppgiften i fråga. När det gäller väktare fastställs verksamhetsställena i praktiken på basis av geografiska aspekter eller på basis av bevakningsföretagets organisationsstruktur eller arbetsledningsförhållanden. För varje väktare som varit anställd av bevakningsföretaget skall åtminstone ett verksamhetsställe anmälas.

50 a §. Polisundersökning. Förfarandet för återkallande av auktorisation och godkännande enligt lagen om privata säkerhetstjänster är ett förvaltningsförfarande på vilket förvaltningslagen tillämpas. I praktiken har detta förfarande visat sig vara tillräckligt då återkallandet av auktorisationen eller godkännandet har baserat sig på en lagakraftvunnen dom eller på något annat motsvarande myndighetsbeslut.

Förvaltningsförfarandet och den lagstiftning som i första hand reglerar det har dock inte möjliggjort en tillräckligt detaljerad och tillförlitlig utredning av händelserna då grunden för återkallandet av auktorisationen eller godkännandet i stället för en lagakraftvunnen

dom är någon annan i lagen föreskriven grund för återkallandet. Det har bl.a. förekommit problem i anslutning till hörande av vittnen i sådana situationer då en person påstås ha förfarit väsentligen felaktigt i sina uppgifter eller brutit mot centrala villkor för auktorisationen eller godkännandet. Det har också varit problematiskt att använda bruk av rusmedel eller våldsamt uppförande som grund för återkallandet då händelserna inte har lett till någon brottsundersökning och personen själv har förnekat händelserna.

Med stöd av vad som anförts ovan föreslås att en bestämmelse nu tas in i lagen som gör det möjligt att verkställa i 4 kap. i polislagen angiven polisundersökning i ett ärende som gäller återkallande av auktorisation eller godkännande som meddelats med stöd av denna lag. En motsvarande bestämmelse ingår redan för närvarande i 98 § i skjutvapenlagen när det gäller förfarandet för återkallande av tillstånd som meddelats med stöd av den. Genom polisundersökningen försöker man genom att höra parterna och eventuella andra reda ut vilka händelser som ledde till att förfarandet för återkallande anhängiggjordes. Möjligheten att verkställa polisundersökning kan också anses motiverad med hänsyn till rättskyddet för den som blivit föremål för åtgärderna för återkallande eftersom de händelser som ligger till grund för beslutet då blir officiellt utredda. Det egentliga förfarandet för återkallande av ett godkännande jämte hörande skall alltså genomföras som ett förvaltningsförfarande enligt förvaltningslagen.

Verkställande av polisundersökning, personens ställning vid undersökningen samt andra motsvarande frågor fastställs enligt 4 kap. i polislagen.

1.3. Lagen om sammankomster

Det har traditionellt förutsatts att en ordningsvakt skall se till att ordningen och säkerheten upprätthålls också i omedelbar närhet av det område eller den byggnad där en tillställning ordnas. Alla bestämmelser som möjliggör utseende av ordningsvakter innehåller dock inte någon entydig bestämmelse som gör det möjligt att utse ordningsvakter för att upprätthålla ordningen och säkerheten

också i omedelbar närhet av den plats som nämns i bestämmelsen om utseende av ordningsvakter. Sjölagen, lagen om friluftsliv och ordningslagen innehåller en dylik bestämmelse, medan lagen om sammankomster och förordningen om inkvarterings- och förplägnadsrörelser inte innehåller någon dylik bestämmelse. Inte heller lagen om ordningsvakter innehåller någon dylik bestämmelse.

I praktiken har det förekommit problem i anslutning till offentliga tillställningar i inkvarterings- och förplägnadsrörelser och offentliga tillställningar enligt lagen om sammankomster. När det gäller offentliga tillställningar har man i praktiken försökt lösa problemet i fråga så, att polisen i den föreskrift som den givit med anledning av tillställningen har fastställt att tillställningens verksamhetsområde omfattar förutom den plats eller det område där tillställningen egentligen ordnas också dess omedelbara närhet. Storleken på ordningsvakternas tjänstgöringsområde har dock kunnat bli oklar i praktiken om denna omständighet inte har kunnat förutspås redan när den ovan nämnda föreskriften meddelades. Polisen utfärdar inte heller en dylik särskild föreskrift med anledning av alla offentliga tillställningar.

I paragrafen föreslås nu bestämmelser om att den som arrangerar en offentlig tillställning skall kunna utse i lagen om ordningsvakter avsedda ordningsvakter för en offentlig tillställning och dess omedelbara närhet för att upprätthålla ordningen och säkerheten vid den offentliga tillställningen. I praktiken koncentreras ordningsvakternas verksamhet till området för den offentliga tillställningen, men i synnerhet när det gäller tillställningar med stor publik förutsätter upprätthållandet av ordningen också att ordningen och säkerheten aktivt säkerställs på infartsleder och andra motsvarande områden. Den föreslagna bestämmelsen gör det också möjligt att vid behov ingripa i verksamhet i tillställningens omedelbara närhet som äventyrar tillställningens ordning eller säkerhet. Bestämmelsen har också en förebyggande effekt när det gäller störningar. Dylika praktiska behov har också förekommit vid tillställningar med mindre publik och därför skall bestämmelsen gälla alla slags offentliga tillställningar.

När det gäller allmänna sammankomster enligt lagen om sammankomster skall det dock vara möjligt att såsom hittills utse ordningsvakter endast för själva sammankomsten, eftersom det i praktiken kan vara svårt att tillräckligt detaljerat fastställa den omedelbara närheten, t.ex. i fråga om sammankomster i form av processioner. Samtidigt föreslås att paragrafen preciseras också så, att det tydligt framgår av författningstexten för vilka platser och vilka uppgifter ordningsvakter kan utses.

Det är omöjligt att i författningstexten uttömmande fastställa den omedelbara närheten till en tillställning, ett område eller en byggnad och därför används i författningstexten det redan på andra håll i lagstiftningen använda allmänna uttrycket "omedelbar närhet". Till denna del är det alltid i sista hand fråga om prövning från fall till fall. Ett område kan på det sätt som förutsätts i bestämmelsen anses höra till en tillställnings omedelbara närhet om verkningarna av tillställningen sträcker sig till området i fråga och området dessutom är av betydelse med tanke på upprätthållandet av tillställningens ordning och säkerhet. Dylika områden kan bl.a. vara leder i anslutning till ordnandet av tillställningen samt parkeringsområden som reserverats för dem som deltar i tillställningen. Också ett område omedelbart utanför den byggnad eller det inhägnade område där tillställningen ordnas skall betraktas som tillställningens omedelbara närhet till den del som det är möjligt att från detta område påverka upprätthållandet av ordningen och säkerheten vid tillställningen.

1.4. Lagen om sjöfartsskydd på vissa fartyg och i hamnanläggningar som betjänar dem och om tillsyn över skyddet

Hänvisningen i lagens 10 § 2 mom. till 10 § i lagen om ordningsvakter föreslås på grund av de föreslagna ändringarna av lagen om ordningsvakter bli ändrad till en hänvisning till 12 § i lagen i fråga.

2. Ikraftträdande

Giltighetstiden för inrikesministeriets före-

skrift om tillämpningen av lagen om ordningsvakter har gått ut den 31 augusti 2004. Sedan föreskriften upphörde att gälla finns det inte längre gällande rättsbestämmelser om bl.a. genomförandet av utbildningen för ordningsvakter och om förnyandet av godkännandet som ordningsvakt. Därför borde de föreslagna lagarna träda i kraft så snabbt som möjligt efter det att de har blivit stadfästa. Det bör dock reserveras tid för information om att lagarna trätt i kraft samt för genomförande av utbildning vid polisutbildningarna i häradena. Därför föreslås lagarna träda i kraft uppskattningsvis två månader efter det att de har antagits och blivit stadfästa.

3. Lagstiftningsordning

Riksdagens grundlagsutskott har senast behandlat ordningsövervakningsverksamhet mera ingående i sitt utlåtande (GrUU 20/2002 rd) angående regeringens proposition (RP 20/2002 rd) som ledde till stiftandet av ordningslagen. Enligt utskottet är det med tanke på grundlagen uttryckligen ordningsvakternas konkreta uppgift att upprätthålla ordning och säkerhet som är den relevanta frågan. De grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten och kraven på god förvaltning i verksamhet av detta slag kan vanligen tillgodoses - utom genom en exakt reglering av ordningsvakternas befogenheter - med generellt sett exakta och annars tillbörliga bestämmelser och lämpliga och behöriga personer.

Ett centralt mål för propositionen är att den nuvarande regleringen skall höjas till lagnivå i enlighet med kraven i 80 § i grundlagen. Den rättsliga regleringen av vissa frågor som nu ingår i propositionen har tidigare genomförts genom inrikesministeriets föreskrift om tillämpningen av lagen om ordningsvakter. I lagen föreslås nu bestämmelser bl.a. om ordningsvaktens maktmedelsredskap samt om ordnande av utbildning för utbildare av ordningsvakter.

Vissa frågor som redan för närvarande ingår i lagen föreslås bli reglerade mera i detalj. Bl.a. intas detaljerade bestämmelser på lagnivå om dem som ordnar utbildning för ordningsvakter och för utbildare av ordningsvakter samt om de centrala kraven som ställs

på utbildningarnas innehåll. Det föreslås också mera detaljerade bestämmelser på lagnivå om myndighetstillsynen över ordningsövervakningsverksamheten och om myndigheternas rätt till information i anslutning till den.

I propositionen föreslås däremot inte några betydande ändringar av ordningsvaktens befogenheter eller de platser till vilka ordningsvakter kan utses. Befogenheterna för en ordningsvakt som godkänts för en enskild tillställning och rätten att i sina uppgifter bära maktmedelsredskap föreslås bli begränsade i jämförelse med en ordningsvakt som godkänts på basis av grundutbildningen. Det föreslås att bestämmelsen om väktares användning av maktmedel i lagen om privata säkerhetstjänster ändras så, att väktares rätt att använda maktmedel vid gripande motsvarar 1 kap. 1 § 4 mom. i den tvångsmedelslag som trädde i kraft den 1 januari 2004.

De flesta bestämmelserna i förslaget till ändring av lagen om ordningsvakter motsvarar både till innehållet och till ordalydelsen motsvarande reglering i lagen om privata säkerhetstjänster. Riksdagens grundlagsutskott har gett ett utlåtande (GrUU 28/2001 rd) angående regeringens proposition (RP 69/2001 rd) som ledde till stiftandet av lagen i fråga. Enligt utskottet kunde lagförslagen i propositionen behandlas i vanlig lagstiftningsordning, om de statsförfattningsrättsliga anmärkningar som utskottet anför beträffande väktares befogenheter och bärande av skjutvapen beaktas på behörigt sätt.

I syfte att göra gränsdragningen mellan myndighetsverksamhet och ordningsövervakningsverksamhet tydligare och undvika eventuella rollkonflikter föreslås att det skall vara förbjudet för polis-, tull- och gränsbevakningsmän att vara ordningsvakter. Grundlagsutskottet konstaterade i det sistnämnda utlåtandet att det föreslagna förbudet för anställda hos polisen, gränsbevakningsväsendet och tullen att delta i bevakningsrörelse bygger på godtagbara skäl. Enligt utskottet gäller förbudet personer som på grund av sin tjänst utför uppgifter som innebär utövande av offentlig makt. Grundlagsutskottet ansåg att det var så viktigt att förebygga eventuella konfliktsituationer att det i ovan nämnda utlåtande föreslog att förbudet mot att delta i bevakningsrörelse och att tjänstgöra som väktare

skall utsträckas också till anställda hos försvarsmakten, fångvårdsväsendet och räddningsförvaltningen. Riksdagen gjorde dock inte något sådant tillägg till propositionen vid den fortsatta behandlingen av den.

Med stöd av vad som anförts ovan kan också lagförslagen i denna proposition be-

handlas i den vanliga lagstiftningsordning som 72 § i grundlagen föreskriver.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om ändring av lagen om ordningsvakter**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen av den 22 april 1999 om ordningsvakter (533/1999) 9 a, 10 a och 10 b §, sådana de lyder, 9 a § i lag 285/2002 samt 10 a och 10 b § i lag 622/2003, *ändras* 2, 10 och 11—13 §, av dem 10 § sådana de lyder i nämnda lag 622/2003, samt 11 och 13 § sådana de lyder delvis ändrade i sist nämnda lag, samt *fogas* till lagen nya 2 a och 14—28 §, varvid den nuvarande 14 § blir en ny 29 §, som följer:

2 §

En ordningsvaks uppgift och tjänstgöringsområde

En ordningsvakt har till uppgift att upprätthålla ordning och säkerhet samt förhindra brott och olyckor vid den tillställning eller inom det område för vilket han eller hon med stöd av en författning som nämns i 1 § 1 mom. har utsetts till ordningsvakt (*tjänstgöringsområde*).

En ordningsvakt skall handla i enlighet med bestämmelser i lag och förordning samt iakttä de befallningar och föreskrifter som polisen samt räddningsmyndigheter och övriga myndigheter meddelar antingen på förhand eller under tillställningen.

2 a §

Utseende till ordningsvakt och tjänstgöring som ordningsvakt

Till ordningsvakt får utses en person som samtycker till uppgiften och som har ett av polisen meddelat giltigt godkännande som ordningsvakt.

Med beaktande av en tillställnings omfatt-

ning och natur samt av andra särskilda skäl kan polisinsättningen på den ort där tillställningen ordnas som ordningsvakt vid en enskild tillställning enligt lagen om sammankomster eller vid likartade tillställningar som ordnas av samma arrangör på samma plats för högst sex månader under ett kalenderår godkänna också en person som endast uppfyller kraven i 12 § 1 mom. 1 och 2 punkten. En sådan ordningsvakt har inte de befogenheter som anges i 7 § 2 och 3 mom.

Om en ordningsvaks uppgifter eller säkerhet i arbetet så kräver kan tjänstgöringsområdets polisinsättning kräva att ordningsvakten utöver den utbildning som avses i 12 § 1 mom. 3 punkten har fullgjort en tilläggsutbildning i användningen av maktmedel som uppfyller de krav som inrikesministeriet fastställt (*tilläggsutbildning för ordningsvakter i användningen av maktmedel*).

En polisman, gränsbevakningsman eller tullman får inte vara ordningsvakt.

10 §

Maktmedelsredskap och hur de bärs

En ordningsvaks maktmedelsredskap är gasspray enligt 11 § i skjutvapenlagen (1/1998), samt handklovar och högst 70 centimeter långa batonger.

I ordningsövervakningsuppgifter får en ordningsvakt inte i onödan bära på sig maktmedelsredskap. Gasspray får endast bäras av en ordningsvakt som har fullgjort sådan utbildning för bärande av gasspray i övervakningsuppgifter som avses i 29 § 2 mom. i lagen om privata säkerhetstjänster. Den som godkänts som ordningsvakt med stöd av 2 a § 2 mom i denna lag får inte bära maktmedelsredskap i sina uppgifter.

En ordningsvakt skall bära sina maktmedelsredskap under dräkten så att de inte kan observeras av andra. Om maktmedelsredskapen inte kan bäras under dräkten, får de bäras i ett slutet hölster som fästs vid bältet. En bätong bäras synlig till den del som den på grund av sin storlek inte kan bäras under dräkten eller i ett slutet hölster.

11 §

Medförande av hund

Med tillstånd som beviljats av polisinspektionen på den ort där tillställningen ordnas får en ordningsvakt i ordningsövervakningsuppgifter medföra en hund som

1) på godkänt sätt har genomgått lyd-nads-kontroll motsvarande de krav som inrikesministeriet fastställt,

2) han eller hon har varit förare för vid lyd-nads-kontrollen,

3) är minst två men högst tio år gammal,

4) är registrerad och identifikationsmärkt så att den på ett tillförlitligt sätt kan individualiseras,

5) han eller hon kan behärska, samt

6) inte till sina egenskaper har visat sig vara olämplig för att medföras i ordningsövervakningsuppgifter.

En ordningsvakt får i ordningsövervakningsuppgifter medföra en hund som uppfyller de krav som anges i 1 mom. i två år från det godkännande som avses i 1 punkten.

Det tillstånd som avses i 1 mom. kan beviljas om tillställningens omfattning, art eller den plats där tillställningen arrangeras av grundad anledning som hänför sig till upprätthållandet av ordningen förutsätter att hund medförs. Vid tillställningen skall hunden bära munkorg som på polisens order kan avlägsnas, om man på grund av någons upp-

förande eller av annan motsvarande anledning kan dra den slutsatsen att säkerheten för dem som deltar i tillställningen är hotad.

12 §

Godkännande som ordningsvakt

Som ordningsvakt kan godkännas en person som

1) har fyllt 18 år,

2) är känd för tillförlitlighet och redbarhet och som till sina personliga egenskaper är lämplig för uppgiften,

3) på godkänt sätt har fullgjort en utbildning som uppfyller de krav som inrikesministeriet fastställt och i vilken åtminstone ingår ämnen med anknytning till ordningsvaktsverksamhet, ordningsvaktens uppgifter samt ordningsvaktens rättigheter och skyldigheter (*grundutbildning för ordningsvakter*), samt

4) på godkänt sätt tidigare sex månader före ansökan om ett nytt godkännande har fullgjort en repetitionsutbildning som uppfyller de krav som inrikesministeriet fastställt (*repetitionsutbildning för ordningsvakter*), om den som ansöker om godkännande som ordningsvakt redan tidigare har godkänts som ordningsvakt med stöd av 3 punkten.

Ett godkännande som ordningsvakt är i kraft högst fem år. Ett godkännande som ordningsvakt kan av särskilda skäl med anledning av sökandens utbildning, personliga egenskaper och andra motsvarande omständigheter förenas med villkor och begränsningar angående tid, geografiskt område samt ordningsövervakningsuppgifter.

Den som har en tidigare utbildning som motsvarar grundutbildningen för ordningsvakter kan utan hinder av 1 mom. 3 punkten på nytt godkännas som ordningsvakt på ansökan som skall göras inom sex månader efter det att det tidigare godkännandet som ordningsvakt har upphört att gälla. Ett villkor för godkännandet är då att sökanden på godkänt sätt har fullgjort den föreskrivna repetitionsutbildningen för ordningsvakter.

En sökande godkänns som ordningsvakt av polisinspektionen i sin hemkommun. Ett godkännande som ordningsvakt innebär att ett tidigare gällande godkännande som ordningsvakt förfaller.

13 §

Ändring av villkor och begränsningar som förenats med ett godkännande som ordningsvakt

Villkor och begränsningar som förenats med ett godkännande som ordningsvakt kan ändras med anledning av förändringar i ordningsvaktens utbildning, personliga egenskaper eller andra motsvarande omständigheter.

Villkor och begränsningar som förenats med ett godkännande som ordningsvakt ändras av polisinsrättningen i ordningsvaktens hemkommun.

14 §

Ansökan och beslut om godkännande som ordningsvakt

En ansökan om att bli godkänd som ordningsvakt skall lämnas in personligen. Ansökan kan lämnas in också till någon annan polisinsrättning än polisinsrättningen i sökandens hemkommun.

När ett godkännande som ordningsvakt meddelas i enlighet med ansökan får sökanden inte något separat beslut eller någon besväransvisning.

15 §

Ordningsvaktkort och intyg över godkännande

Den som har godkänts som ordningsvakt i enlighet med 12 § 1 mom. får ett ordningsvaktkort av polisinsrättningen i sin hemkommun. Ordningsvakten skall bära med sig kortet i ordningsövervakningsuppgifter och på begäran visa upp det. Ett intyg som polisen vid behov ger över godkännandet som ordningsvakt fungerar som ordningsvaktkort innan det egentliga ordningsvaktkortet ges till ordningsvakten.

Om en ordningsvaks personuppgifter har ändrats eller ordningsvakten på godkänt sätt har fullgjort tilläggutbildning för ordningsvakter i användningen av maktmedel eller sådan utbildning för bärande av gasspray som avses i 29 § 2 mom. i lagen om privata

säkerhetstjänster och dessa uppgifter inte har antecknats på ordningsvaktkortet eller om kortet har förkommit eller förstörts, skall ordningsvakten utan dröjsmål ansöka om en dubblett av ordningsvaktkortet hos polisinsrättningen i sin hemkommun.

Ett ordningsvaktkort skall omedelbart överlämnas till polisen om godkännandet som ordningsvakt har återkallats eller om en ordningsvakt får ett nytt ordningsvaktkort under den giltighetstid för godkännandet som har antecknats på det tidigare utfärdade kortet.

Den som har godkänts som ordningsvakt i enlighet med 2 a § 2 mom. skall få ett intyg över godkännandet som ordningsvakt. Ordningsvakten skall bära med sig intyget i ordningsövervakningsuppgifter och på begäran visa upp det.

16 §

Kännetecken för ordningsvakter och användningen av det

En ordningsvakt skall i ordningsövervakningsuppgifter använda ett tydligt kännetecken som utvisar ordningsvaktens ställning (*kännetecken för ordningsvakter*). Kännetecknet för ordningsvakter får endast användas av en ordningsvakt i ordningsövervakningsuppgifter. Det är förbjudet att använda märken, kännetecken eller dräkter som är förvillande lika kännetecknet för ordningsvakter.

17 §

Anordnande av ordningsvaktutbildning

Grundutbildning för ordningsvakter samt repetitionsutbildning för ordningsvakter kan anordnas av

- 1) en polisinsrättning,
- 2) den med vilken examenskommissionen för säkerhetsbranschen har ingått ett avtal om ordnande av samtliga delar inom den i enlighet med lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning (631/1998) ordnade yrkesexamen för vaktare eller till innehållet motsvarande yr-

kesexamen eller grundexamen för säkerhetsvakter eller motsvarande grundexamen,

3) den som beviljats rätt att ordna grundexamensutbildning inom säkerhetsbranschen i enlighet med lagen om yrkesutbildning (630/1998) eller motsvarande grundexamen, samt

4) den för vars räkning utbildaren, med undantag för utbildare i ämnen med anknytning till livräddande första hjälpen och räddningsväsendet, har ett giltigt godkännande som utbildare av ordningsvakter; utbildare i ämnen med anknytning till livräddande första hjälpen och räddningsväsendet skall ha yrkeskicklighet inom området i fråga och erfarenhet som utbildare.

Tilläggsutbildning för ordningsvakter användningen av maktmedel kan anordnas av en polisinsättning samt den för vars räkning utbildaren har rätt att ge gassprayutbildning inom den utbildning i användningen av maktmedel som avses i 29 § 2 mom. i lagen om privata säkerhetstjänster. Utbildningen skall åtminstone omfatta ämnen med anknytning till grunderna för användningen av maktmedel och till maktmedelsredskap samt praktiska övningar i användningen av maktmedel.

18 §

Godkännande som utbildare av ordningsvakter

Som utbildare av ordningsvakter kan godkännas en person som

1) har fyllt 18 år,
2) är känd för tillförlitlighet och redbarhet och som till sina personliga egenskaper är lämplig för uppgiften, samt

3) på godkänt sätt har fullgjort en av Polis-skolan ordnad utbildning som uppfyller de krav som inrikesministeriet fastställt (*utbildning för utbildare av ordningsvakter*) och som åtminstone omfattar ämnen med anknytning till lagstiftningen om ordningsvaktverksamhet, ordningsvakters rättigheter och skyldigheter, användningen av maktmedel samt tjänstgöring som utbildare.

Ett godkännande som utbildare av ordningsvakter är i kraft högst fem år.

Ett godkännande som utbildare av ordningsvakter kan av särskilda skäl med anledning av sökandens utbildning, personliga egenskaper och andra motsvarande omständigheter förenas med villkor och begränsningar angående tid, geografiskt område samt undervisningsämnen. Villkor och begränsningar som förenats med ett godkännande som utbildare av ordningsvakter kan ändras med anledning av förändringar i utbildarens utbildning, personliga egenskaper eller andra motsvarande omständigheter.

Inrikesministeriet godkänner en person som utbildare av ordningsvakter och ändrar också de villkor och begränsningar som förenats med godkännandet. Inrikesministeriet skall till polisinsättningen i utbildarens hemkommun anmäla godkännandet som utbildare av ordningsvakter samt de ändringar som gjorts i fråga om villkoren och begränsningarna.

19 §

Tillsyn och erhållande av information

Inrikesministeriet svarar för den allmänna tillsynen över och styrningen i fråga om ordningsvakter, anordnare av utbildning för ordningsvakter samt utbildare av ordningsvakter.

Polisens länsledning och polisinsättningarna i häradena svarar inom sina distrikt för tillsynen över den verksamhet ordningsvakter, anordnare av utbildning för ordningsvakter samt utbildare av ordningsvakter utövar.

Utan hinder av att en sammanslutningsmedlemmar, revisorer, verkställande direktör, styrelsemedlemmar eller arbetstagare är bundna av företagshemlighet, har inrikesministeriet, polisens länsledning och polisinsättningarna i häradena för utövande av tillsyn rätt att av ordningsvakter, den som utser ordningsvakter, anordnare av utbildning för ordningsvakter samt godkända utbildare av ordningsvakter få behövlig information om utförandet av ordningsövervakningsuppgifter, anordnandet av ordningsövervakningsutbildning och andra liknande omständigheter.

20 §

Återkallande av godkännande som ordningsvakt

Polisinrättningen i ordningsvaktens hemkommun skall återkalla ett godkännande som ordningsvakt om ordningsvakten begär det.

Ett godkännande som ordningsvakt kan återkallas helt och hållet eller för viss tid, om ordningsvakten

1) till följd av väsentliga förändringar i förhållandena inte längre uppfyller villkoren för godkännande som ordningsvakt i fråga om redbarhet, tillförlitlighet eller personliga egenskaper,

2) genom dom som har vunnit laga kraft har dömts för ett brott som visar att han eller hon är olämplig för sin uppgift eller uppsåtligen har förfarit väsentligen felaktigt som ordningsvakt, eller

3) på ett väsentligt sätt har brutit mot villkor eller begränsningar som förenats med godkännandet som ordningsvakt.

Polisinrättningen kan i de fall som avses i 2 mom. i stället för att återkalla godkännandet tilldela ordningsvakten en varning, om det med hänsyn till omständigheterna vore oskäligt att återkalla godkännandet.

21 §

Tillfälligt återkallande av godkännande som ordningsvakt

En polisman som hör till befälet kan tillfälligt återkalla ett godkännande som ordningsvakt, om polisen har fått kännedom om omständigheter vilka sannolikt leder till att godkännandet återkallas.

Om ett godkännande som ordningsvakt har återkallats eller om det finns förutsättningar att tillfälligt återkalla ett godkännande, kan en polisman omhänderta ordningsvaktskortet för att överlämna det till en polisman som hör till befälet. Den polisman som hör till befälet skall inom 14 dagar besluta om godkännandet skall återkallas tillfälligt. En polisman kan omhänderta ett ordningsvaktskort även då godkännandet som ordningsvakt har återkallats. Utan hinder av vad som bestäms i 5

kap. 10 § i tvångsmedelslagen (450/1987) kan kroppsvisitation förrättas för framtagna av ett ordningsvaktskort.

Ett tillfälligt återkallande av godkännande som ordningsvakt skall genast anmälas till polisinrättningen i ordningsvaktens hemkommun. Ett beslut att tillfälligt återkalla ett godkännande som ordningsvakt är i kraft högst tre månader. Polisinrättningen i ordningsvaktens hemkommun kan förlänga beslutets giltighetstid med högst sex månader åt gången, om ordningsvakten misstänks för ett brott som sannolikt leder till att godkännandet som ordningsvakt återkallas.

22 §

Återkallande av godkännande som utbildare av ordningsvakter

Inrikesministeriet skall återkalla ett godkännande som utbildare av ordningsvakter om utbildaren begär det.

Ett godkännande som utbildare av ordningsvakter kan återkallas helt och hållet eller för viss tid, om utbildaren av ordningsvakter

1) till följd av väsentliga förändringar i förhållandena inte längre uppfyller villkoren för godkännande som utbildare av ordningsvakter i fråga om redbarhet, tillförlitlighet eller personliga egenskaper,

2) genom dom som har vunnit laga kraft har dömts för ett brott som visar att han eller hon är olämplig för sin uppgift eller uppsåtligen har förfarit väsentligen felaktigt som utbildare av ordningsvakter, eller

3) på ett väsentligt sätt har brutit mot villkor eller begränsningar som förenats med godkännandet som utbildare av ordningsvakter.

Inrikesministeriet kan i de fall som avses i 2 mom. i stället för att återkalla godkännandet tilldela utbildaren av ordningsvakter en varning, om det med hänsyn till omständigheterna vore oskäligt att återkalla godkännandet.

Inrikesministeriet skall anmäla ett återkallande av godkännandet som utbildare av ordningsvakter eller tilldelande av varning till polisinrättningen i utbildarens hemkommun.

23 §

Tillfälligt återkallande av godkännande som utbildare av ordningsvakter

Inrikesministeriet kan tillfälligt återkalla ett godkännande som utbildare av ordningsvakter, om polisen har fått kännedom om omständigheter vilka sannolikt leder till att godkännandet återkallas.

Ett beslut att tillfälligt återkalla ett godkännande som utbildare av ordningsvakter är i kraft högst tre månader. Inrikesministeriet kan förlänga beslutets giltighetstid med högst sex månader åt gången, om utbildaren av ordningsvakter misstänks för ett brott som sannolikt leder till att godkännandet återkallas.

Inrikesministeriet skall anmäla ett tillfälligt återkallande av godkännande som utbildare av ordningsvakter till polisinrättningen i utbildarens hemkommun.

24 §

Polisundersökning

I ett ärende som gäller återkallande av ett godkännande som meddelats med stöd av denna lag kan vid behov verkställas sådan polisundersökning som avses i 4 kap. i polislagen.

25 §

Utlåtanden

När en person ansöker om att bli antagen till utbildning för ordningsvakter eller utbildning för utbildare av ordningsvakter, har utbildningsanordnaren rätt att av polisinrättningen i sökandens hemkommun få ett utlåtande om sökandens lämplighet som ordningsvakt eller utbildare av ordningsvakter.

26 §

Straff

En ordningsvakt som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1) försummar sin handlingsplikt enligt 2 § 2 mom., 4 eller 5 § eller 6 § 1 mom.,

2) bryter mot bestämmelserna i 10 § om bärande av maktmedelsredskap och om hur maktmedelsredskap skall bäras eller mot bestämmelserna i 11 § om medförande av hund,

3) försummar sin skyldighet enligt 15 § att bära med sig ordningsvaktkort eller intyg, att visa upp dem eller att överlämna dem till polisen, eller

4) underlåter att i ordningsövervakningsuppgifter använda i 16 § avsett kännetecken för ordningsvakter eller använder kännetecknet för ordningsvakter i strid med den nämnda paragrafen,

skall för *ordningsövervakningsförseelse* dömas till böter, om inte strängare straff för gärningen bestäms någon annanstans i lag.

För ordningsövervakningsförseelse döms också

1) den som i strid med 2 a § 1 mom. till ordningsvakt utser en person som inte har ett giltigt godkännande som ordningsvakt,

2) en polisman, gränsbevakningsman eller tullman som i strid med 2 a § 4 mom. tjänstgör som ordningsvakt,

3) den som använder ett i 16 § avsett kännetecken för ordningsvakter eller ett kännetecken eller märke som är förvillande likt kännetecknet för ordningsvakter, trots att han eller hon inte har ett giltigt godkännande som ordningsvakt,

4) den som ordnar i 17 § 1 mom. 4 punkten avsedd utbildning för ordningsvakter eller fungerar som utbildare vid en dylik utbildning, trots att den som fungerar som utbildare inte har ett giltigt godkännande som utbildare av ordningsvakter.

Straff för motstånd mot ordningsvakt som avses i denna lag bestäms i 17 kap. 6 § i strafflagen.

27 §

Ändringsökande

Beslut som meddelats med stöd av denna lag får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen enligt förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Ett beslut enligt denna lag om återkallande av auktorisation eller godkännande verkställs

oberoende av besvär, om inte besvärsmyndigheten förbjuder verkställighet av beslutet.

28 §

Närmare bestämmelser

Genom förordning av inrikesministeriet kan närmare bestämmelser utfärdas om

1) förfarandet vid ansökan om auktorisation och godkännande, ansökningarnas innehåll, vilka utredningar som behövs för avgörande av ärenden samt om innehållet i beslut om auktorisation och godkännande,

2) hållande i förvar enligt 7 § och om lokaler som används för detta ändamål,

3) visitation enligt 8 § samt om förvaring och överlämnande av föremål och ämnen som fråntagits någon,

4) ordnande av utbildning för ordningsvakter och utbildning för utbildare av ordningsvakter samt om innehållet i utbildningen, genomförandet av den och tillgodoräknande av ämnen som ingår i den,

5) det kännetecken för ordningsvakter som avses i 16 § och om användningen av det, samt

6) ordnande av lydnadskontroll för hundar som används i ordningsövervakningsuppgifter och om de krav som skall uppfyllas vid kontrollen samt om registrering och identifieringsmärkning av hundarna.

Inrikesministeriet fastställer också formulär för blanketter som används vid förfaranden enligt denna lag och formulär för ordningsvaktkortet samt det utbildningsmaterial som skall användas vid utbildningen av ordningsvakter.

29 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 september 1999.

Ett sådant beslut om godkännande som ordningsman som givits med stöd av 11 § i förordningen om offentliga nöjeställningar (687/1968) gäller som sådant godkännande som ordningsvakt som avses i 10 § 1 mom. i denna lag på de villkor och med de begränsningar som anges i beslutet, dock högst i tre år efter den dag då denna lag trätt i kraft.

Denna lag träder i kraft den 200 .

På ett ärende som gäller godkännande som ordningsvakt och som utbildare av ordningsvakter och som har anhängiggjorts före denna lags ikraftträdande tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

En ordningsvakt som på godkänt sätt fullgjort den kurs för ordningsvakter i användningen av maktmedel som avses i inrikesministeriets föreskrift (SM-1999-911/Tu-53) får fram till den 31 december 2005 i ordningsövervakningsuppgifter bära gasspray utan att den utbildning som avses i 10 § 2 mom. i denna lag fullgjorts på godkänt sätt.

Ett godkännande att anordna utbildning för ordningsvakter och att vara utbildare vid denna utbildning som var giltigt när denna lag trädde i kraft ger rätt att ordna grundutbildning för ordningsvakter och repetitionsutbildning för ordningsvakter samt att vara utbildare vid denna utbildning fram till den 31 december 2005 på det område som beslutet avser. Inrikesministeriet kan dock återkalla godkännandet under de förutsättningar som anges i 22 och 23 §.

2.

Lag**om ändring av lagen om privata säkerhetstjänster**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 12 april 2002 om privata säkerhetstjänster (282/2002) 7 § 1 mom. 1 punkten, 27 §, 28 § 4 mom., 34 § 1 mom., 39 §, 40 § 1 mom., 44 § samt 45 § 1 mom. 2 och 3 punkten,

av dessa lagrum 28 § 4 mom. sådant det lyder i lag 540/2003 och 44 § sådan den lyder i lag 765/2003, samt

fogas till lagen en ny 50 a § som följer:

7 §

Ändringsanmälningar

Ett bevakningsföretag skall skriftligen (*ändringsanmälan*) underrätta inrikesministeriet

1) när bevakningsföretaget ändrar namn eller bolagsform, inrättar eller drar in ett verksamhetsställe eller ett verksamhetsställes adress förändras,

säkerhetsvisiterad eller flyr gripandet, har väktaren rätt att använda sådana maktmedel som är nödvändiga för att avlägsna, gripa eller säkerhetsvisitera personen i fråga och som kan anses försvarliga med beaktande av personens uppträdande samt övriga omständigheter. I 4 kap. 6 § 3 mom. och 7 § i strafflagen föreskrivs om grunder för ansvarsfrihet och lindring av straffansvar vid excess i samband med användning av maktmedel.

27 §

Ansökan och beslut om godkännande som väktare

En ansökan om att bli godkänd som väktare skall lämnas in personligen. Ansökan kan lämnas in också till någon annan polisinsättning än polisinsättningen i sökandens hemkommun.

När ett godkännande som väktare meddelas i enlighet med ansökan får sökanden inte något separat beslut eller någon besväransvisning.

28 §

Väktares rättigheter

Om den som skall avlägsnas, gripas eller säkerhetsvisiteras genom att göra motstånd försöker undgå att bli avlägsnad, gripen eller

34 §

Väktarkort

Den som har godkänts som väktare får ett väktarkort av polisinsättningen i sin hemkommun. Väktaren skall bära med sig kortet i bevakningsuppgifter och på begäran visa upp det. Ett intyg som polisen vid behov ger över godkännandet som väktare fungerar som väktarkort innan det egentliga väktarkortet ges till väktaren.

39 §

Ansökan och beslut om godkännande som utförare av säkerhetsskyddsuppgifter

En ansökan om att bli godkänd som utförare av säkerhetsskyddsuppgifter skall lämnas in personligen. Ansökan kan lämnas in också till någon annan polisinsättning än polisinsättningen i sökandens hemkommun.

När ett godkännande som utförare av säkerhetsskyddsuppgifter meddelas i enlighet med ansökan får sökanden inte något separat beslut eller någon besväransvisning.

40 §

Kort för utförare av säkerhetsskyddsuppgifter

Den som har godkänts som utförare av säkerhetsskyddsuppgifter får av polisinrättningen i sin hemkommun ett kort för utförare av säkerhetsskyddsuppgifter. Den som fått ett sådant kort skall bära med sig kortet i säkerhetsskyddsuppgifter som förutsätter godkännande och på begäran visa upp det. Ett intyg som polisen vid behov ger över godkännandet som utförare av säkerhetsuppgifter fungerar som kort för utförare av säkerhetsuppgifter innan det egentliga kortet ges till utföraren av säkerhetsuppgifter.

4 kap.

Tillsyn över privata säkerhetstjänster

44 §

Uppgifter som gäller tillsyn över säkerhetsbranschen

Polisen förvarar uppgifter om bevakningsföretagen och om deras i 4 § 2 mom. 2 punkten avsedda ansvarspersoner och ansvariga föreståndare samt om väktare, utförare av säkerhetsskyddsuppgifter, dem som anordnar

sådan utbildning i användningen av maktmedel som avses i 29 § 2 mom. samt ordningsvakter och utbildare av ordningsvakter som avses i 1 och 18 § i lagen om ordningsvakter (*uppgifter för tillsynen över säkerhetsbranschen*). Närmare bestämmelser om uppgifter för tillsynen över säkerhetsbranschen finns i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (761/2003).

45 §

Årsanmälan

Ett bevakningsföretag skall för varje kalenderår före utgången av januari påföljande år skriftligen meddela inrikesministeriet

2) antalet verksamhetsställen och adresser till dem samt personalens antal,

3) uppgifter om vem som under kalenderåret varit ansvarig föreståndare, väktare och tillfälliga väktare särskilt för varje verksamhetsställe,

50 a §

Polisundersökning

I ett ärende som gäller återkallande av auktorisation eller godkännande som meddelats med stöd av denna lag kan vid behov verkställas sådan polisundersökning som avses i 4 kap. i polislagen (493/1995).

Denna lag träder i kraft den 200 .

3.

Lag**om ändring av 18 § i lagen om sammankomster**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 22 april 1999 om sammankomster (530/1999) 18 § som följer:

18 §

Ordningsvakter

Arrangören av en allmän sammankomst eller en offentlig tillställning kan utse ordningsvakter som avses i lagen om ordningsvakter (533/1999) för den allmänna sammankomsten eller offentliga tillställningen

och dess omedelbara närhet för att upprätthålla ordningen och säkerheten vid sammankomsten eller tillställningen. Bestämmelser om ordningsvakternas befogenheter finns i den nämnden lagen. I fråga om rätten att avbryta en allmän sammankomst eller en offentlig tillställning eller rätten att bestämma att den skall avslutas gäller dock bestämmelserna i denna lag.

Denna lag träder i kraft den _____ 200 .

4.

Lag**om ändring av 10 § i lagen om sjöfartsskydd på vissa fartyg och i hamnanläggningar som betjänar dem och om tillsyn över skyddet**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 11 juni 2004 om sjöfartsskydd på vissa fartyg och i hamnanläggningar som betjänar dem och om tillsyn över skyddet (485/2004) 10 § 2 mom. som följer:

10 §

Rätt att utföra säkerhetskontroller

Andra än i 1 mom. nämnda personer kan ges i uppdrag att utföra i 1 mom. avsedda sä-

kerhetskontroller om de uppfyller de villkor som i 12 § i lagen om ordningsvakter (533/1999) ställs för godkännande som ordningsvakt eller om de har fått en sådan utbildning enligt ett utbildningsprogram som Luftfartsverket fastställt och som avses i 9 § 2 mom. i lagen om säkerhetskontroller inom

flygtrafiken (305/1994) och om polisen i lagen om säkerhetsutredningar (177/2002) båda fallen har godkänt dem för uppgiften. kan grunda sig.
Vid behandlingen av godkännandet har poli-
sen rätt att använda de registeruppgifter på
vilka en begränsad säkerhetsutredning enligt _____
_____ Denna lag träder i kraft den _____ 200 .

Helsingfors den 14 december 2004

Republikens President

TARJA HALONEN

Inrikesminister *Kari Rajamäki*

1.

Lag**om ändring av lagen om ordningsvakter**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen av den 22 april 1999 om ordningsvakter (533/1999) 9 a, 10 a och 10 b §,
sådana de lyder, 9 a § i lag 285/2002 samt 10 a och 10 b § i lag 622/2003,
ändras 2, 10 och 11—13 §,
av dem 10 § sådan den lyder i nämnda lag 622/2003, samt 11 och 13 § sådana de lyder del-
vis ändrade i sist nämnda lag, samt
fogas till lagen nya 2 a och 14—28 §, varvid den nuvarande 14 § blir en ny 29 §, som följer:

Gällande lydelse

2 §

*En ordningsvaks uppgift och tjänstgö-
ringsområde*

*Till ordningsvakt får utses en person som
gett sitt samtycke till uppgiften och som po-
lisen har godkänt som ordningsvakt så som
bestäms i 10 §.*

Ordningsvakten har till uppgift att upp-
rätthålla ordning och säkerhet samt förhind-
ra brott och olyckor vid den tillställning el-
ler inom det område för vilket han med stöd
av en författning som nämns i 1 § 1 mom.
har utsetts till ordningsvakt (*tjänstgöring s-
område*).

En ordningsvakt skall handla i enlighet
med bestämmelser i lag och förordning
samt iakttä de befallningar och föreskrifter
som polisen samt räddnings- och övriga
myndigheter meddelar antingen på förhand
eller under tillställningen.

Föreslagen lydelse

2 §

*En ordningsvaks uppgift och tjänstgö-
ringsområde*

En ordningsvakt har till uppgift att upp-
rätthålla ordning och säkerhet samt förhind-
ra brott och olyckor vid den tillställning el-
ler inom det område för vilket han eller hon
med stöd av en författning som nämns i 1 §
1 mom. har utsetts till ordningsvakt (*tjänst-
göringsområde*).

En ordningsvakt skall handla i enlighet
med bestämmelser i lag och förordning
samt iakttä de befallningar och föreskrifter
som polisen samt räddningsmyndigheter
och övriga myndigheter meddelar antingen
på förhand eller under tillställningen.

2 a §

*Utseende till ordningsvakt och tjänstgöring
som ordningsvakt*

Till ordningsvakt får utses en person som samtycker till uppgiften och som har ett av polisen meddelat giltigt godkännande som ordningsvakt.

Med beaktande av en tillställnings omfattning och natur samt av andra särskilda skäl kan polisinrättningen på den ort där tillställningen ordnas som ordningsvakt vid en enskild tillställning enligt lagen om sammankomster eller vid likartade tillställningar som ordnas av samma arrangör på samma plats för högst sex månader under ett kalenderår godkänna också en person som endast uppfyller kraven i 12 § 1 mom. 1 och 2 punkten. En sådan ordningsvakt har inte de befogenheter som anges i 7 § 2 och 3 mom.

Om en ordningsvakts uppgifter eller säkerhet i arbetet så kräver kan tjänstgöringsområdets polisinrättning kräva att ordningsvakten utöver den utbildning som avses i 12 § 1 mom. 3 punkten har fullgjort en tilläggsutbildning i användningen av maktmedel som uppfyller de krav som inrikesministeriet fastställt (tilläggsutbildning för ordningsvakter i användningen av maktmedel).

En polisman, gränsbevakningsman eller tullman får inte vara ordningsvakt.

9 a §

Att medföra hund medföra hund

Med tillstånd som beviljats av polisinrättningen på den ort där tillställningen ordnas får en ordningsvakt i ordningsövervakningsuppgifter medföra en hund som

(upphävs)

Gällande lydelse

1) på godkänt sätt har genomgått lyd-
nadskontroll motsvarande de krav som inri-
kesministeriet fastställt,

2) han eller hon har varit förare för vid
lydnadskontrollen,

3) är minst två men högst 10 år gammal,

4) är registrerad och identifikationsmärkt
så att den på ett tillförlitligt sätt kan indivi-
dualiseras,

5) han eller hon kan behärska, samt

6) som inte till sina egenskaper har visat
sig vara olämplig för att medföras i ord-
ningsövervakningsuppgifter.

En ordningsvakt får i ordningsövervak-
ningsuppgifter medföra en hund som upp-
fyller de krav som anges i 1 mom i två år
från det godkännande som avses i 1 punk-
ten.

Det tillstånd som avses i 1 mom. kan be-
viljas om tillställningens omfattning, art el-
ler den plats där tillställningen arrangeras
av grundad anledning som hänför sig till
upprätthållandet av ordningen förutsätter
att en hund medförs. Vid tillställningen
skall hunden bära munkorg som på polisens
order kan avlägsnas, om man på grund av
någons uppförande eller av annan motsva-
rande anledning kan dra den slutsatsen att
säkerheten för dem som deltar i tillställ-
ningen är hotad.

Genom förordning av inrikesministeriet
kan närmare bestämmelser utfärdas om
ordnande av lydnadskontroll för en hund
som en ordningsvakt får medföra i ord-
ningsövervakningsuppgifter och om de krav
som skall uppfyllas vid kontrollen samt om
registrering och identifikationsmärkning av
hunden.

10 §

Godkännande som ordningsvakt

Som ordningsvakt får godkännas en för
uppgiften lämplig myndig person med så-
dan utbildning som bestämts av inrikesmi-
nisteriet. En ordningsvakt godkänns för
högst fem år i sänder av den lokala polisen i

Föreslagen lydelse

10 §

Maktmedelsredskap och hur de bärs

En ordningsvakts maktmedelsredskap är
gasspray enligt 11 § i skjutvapenlagen
(1/1998), samt handklovar och högst 70
centimeter långa batonger.

I ordningsövervakningsuppgifter får en

sökandens hemkommun.

Med beaktande av en tillställnings omfattning och natur samt av andra särskilda skäl kan polisnrättningen på den ort där tillställningen ordnas, som ordningsvakt vid en enskild tillställning godkänna också en person som saknar sådan utbildning som avses i 1 mom.

10 a §

Återkallande av godkännande som ordningsvakt

Den polisnrättning inom vars distrikt en ordningsvakt har sin hemkommun skall återkalla ett godkännande som ordningsvakt om ordningsvakten begär det.

Ett godkännande som ordningsvakt kan återkallas helt och hållet eller för viss tid, om

1) ordningsvakten med hänsyn till sin hederlighet, pålitlighet eller personliga egenskaper inte längre är lämplig som ordningsvakt,

2) ordningsvakten genom dom som har vunnit laga kraft har dömts för ett brott som visar att han eller hon är olämplig för sin uppgift eller uppsåtligen har förfarit väsentligen felaktigt som ordningsvakt, eller

3) ordningsvakten på ett väsentligt sätt har brutit mot villkor eller begränsningar som fogats till godkännandet som ordningsvakt.

Polisnrättningen kan i de fall som avses i 2 mom. i stället för att återkalla godkännandet tilldela ordningsvakten en varning, om det med hänsyn till omständigheterna vore oskäligt att återkalla godkännandet.

ordningsvakt inte i onödan bära på sig maktmedelsredskap. Gasspray får endast bäras av en ordningsvakt som har fullgjort sådan utbildning för bärande av gasspray i bevakningsuppgifter som avses i 29 § 2 mom. i lagen om privata säkerhetstjänster. Den som godkänts som ordningsvakt med stöd av 2 a § 2 mom i denna lag får inte bära maktmedelsredskap i sina uppgifter.

En ordningsvakt skall bära sina maktmedelsredskap under dräkten så att de inte kan observeras av andra. Om maktmedelsredskapen inte kan bäras under dräkten, får de bäras i ett slutet hölster som fästs vid bältet. En batong bäras synlig till den del som den på grund av sin storlek inte kan bäras under dräkten eller i ett slutet hölster.

(upphävs)

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

10 b §

*Tillfälligt återkallande av godkännande
som ordningsvakt*

En polisman som hör till befälet kan tillfälligt återkalla ett godkännande som ordningsvakt, om polisen har fått kännedom om omständigheter vilka sannolikt leder till att godkännandet återkallas.

Om ett godkännande som ordningsvakt har återkallats eller om det finns förutsättningar att tillfälligt återkalla ett godkännande, kan en polisman omhänderta ordningsvaktskortet för att överlämna det till en polisman som hör till befälet, varefter denne inom 14 dagar skall besluta om godkännandet skall återkallas tillfälligt. En polisman kan omhänderta ett ordningsvaktskort även då godkännandet som ordningsvakt har återkallats. Utan hinder av vad som bestäms i 5 kap. 10 § tvångsmedelslagen (450/1987) kan kroppsvisitation förrättas för fräntagande av ett ordningsvaktskort.

Ett tillfälligt återkallande av godkännande som ordningsvakt skall genast anmälas till polisinspektionen i ordningsvaktens hemkommun. Ett beslut att tillfälligt återkalla ett godkännande som ordningsvakt är i kraft högst tre månader. Den polisinspektion inom vars distrikt ordningsvakten har sin hemkommun kan förlänga beslutets giltighetstid med högst sex månader åt gången, om ordningsvakten misstänks för ett brott som sannolikt leder till att godkännandet som ordningsvakt återkallas.

(upphävs)

11 §

Kännetecken och kort för ordningsvakter

Den som enligt denna lag har utsetts till ordningsvakt skall när han eller hon utför sitt uppdrag bära ett synligt kännetecken som fastställts av inrikesministeriet. Ingen annan har rätt att använda detta känneteck-

11 §

Medförande av hund

Med tillstånd som beviljats av polisinspektionen på den ort där tillställningen ordnas får en ordningsvakt i ordningsövervakningsuppgifter medföra en hund som
1) på godkänt sätt har genomgått lyd-

Gällande lydelse

en

Den som i enlighet med 10 § 1 mom. godkänts som ordningsvakt skall när han utför sitt uppdrag ha med sig ett av polisen utfärdat ordningsvaktskort, som på begäran skall visas upp. En ordningsvakt som avses i 10 § 2 mom. skall på motsvarande sätt ha med sig och på begäran visa upp en kopia av det beslut genom vilket han har godkänts för uppgiften.

12 §

Straffbestämmelse

En ordningsvakt som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet underlåter att fullgöra sina skyldigheter enligt 2 § 3 mom., 4 eller 5 § eller 6 § 1 mom. skall, om inte strängare straff bestäms någon annanstans i lag, för *ordningsövervakningsförseelse* dömas till böter.

För ordningsövervakningsförseelse skall också dömas den som använder ett sådant kännetecken för ordningsvakt som avses i 11 § 1 mom. utan att vara berättigad därtill.

Straff för motstånd mot ordningsvakt bestäms i strafflagen.

Föreslagen lydelse

nadskontroll motsvarande de krav som inrikesministeriet fastställt,

2) *han eller hon har varit förare för vid lydnadskontrollen,*

3) *är minst två men högst tio år gammal,*

4) *är registrerad och identifikationsmärkt så att den på ett tillförlitligt sätt kan individualiseras,*

5) *han eller hon kan behärska, samt*

6) *inte till sina egenskaper har visat sig vara olämplig för att medföras i ordningsövervakningsuppgifter.*

En ordningsvakt får i ordningsövervakningsuppgifter medföra en hund som uppfyller de krav som anges i 1 mom. i två år från det godkännande som avses i 1 punkten.

Det tillstånd som avses i 1 mom. kan beviljas om tillställningens omfattning, art eller den plats där tillställningen arrangeras av grundad anledning som hänför sig till upprätthållandet av ordningen förutsätter att hund medförs. Vid tillställningen skall hunden bära munkorg som på polisens order kan avlägsnas, om man på grund av någons uppförande eller av annan motsvarande anledning kan dra den slutsatsen att säkerheten för dem som deltar i tillställningen är hotad.

12 §

Godkännande som ordningsvakt

Som ordningsvakt kan godkännas en person som

1) *har fyllt 18 år,*

2) *är känd för tillförlitlighet och redbarhet och som till sina personliga egenskaper är lämplig för uppgiften,*

3) *på godkänt sätt har fullgjort en utbildning som uppfyller de krav som inrikesministeriet fastställt och i vilken åtminstone några ämnen med anknytning till ordningsvaktsverksamhet, ordningsvaktens uppgifter samt ordningsvaktens rättigheter och skyldigheter (grundutbildning för ordningsvakter), samt*

4) *på godkänt sätt tidigast sex månader före ansökan om ett nytt godkännande har*

fullgjort en repetitionsutbildning som uppfyller de krav som inrikesministeriet fastställt (repetitionsutbildning för ordningsvakter), om den som ansöker om godkännande som ordningsvakt redan tidigare har godkänts som ordningsvakt med stöd av 3 punkten.

Ett godkännande som ordningsvakt är i kraft högst fem år. Ett godkännande som ordningsvakt kan av särskilda skäl med anledning av sökandens utbildning, personliga egenskaper och andra motsvarande omständigheter förenas med villkor och begränsningar angående tid, geografiskt område samt ordningsövervakningsuppgifter.

Den som har en tidigare utbildning som motsvarar grundutbildningen för ordningsvakter kan utan hinder av 1 mom. 3 punkten på nytt godkännas som ordningsvakt på ansökan som skall göras inom sex månader efter det att det tidigare godkännandet som ordningsvakt har upphört att gälla. Ett villkor för godkännandet är då att sökanden på godkänt sätt har fullgjort den föreskrivna repetitionsutbildningen för ordningsvakter.

En sökande godkänns som ordningsvakt av polisnärheten i sin hemkommun. Ett godkännande som ordningsvakt innebär att ett tidigare gällande godkännande som ordningsvakt förfaller.

13 §

Närmare bestämmelser och föreskrifter

Närmare bestämmelser om tillämpningen av denna lag utfärdas vid behov genom förordning.

Utöver vad som anges ovan kan inrikesministeriet genom förordning meddela närmare bestämmelser om hållande i förvar enligt 7 § och om lokaler som används för detta ändamål, om visitation enligt 8 §, om förvaring av föremål och ämnen som omhändertagits, om användning av maktmedel, maktmedelsredskap samt om ordningsvakternas utbildning och om förfarandet vid godkännande av ordningsvakter.

13 §

Ändring av villkor och begränsningar som förenats med ett godkännande som ordningsvakt

Villkor och begränsningar som förenats med ett godkännande som ordningsvakt kan ändras med anledning av förändringar i ordningsvaktens utbildning, personliga egenskaper eller andra motsvarande omständigheter.

Villkor och begränsningar som förenats med ett godkännande som ordningsvakt ändras av polisnärheten i ordningsvaktens hemkommun.

14 §

Ansökan och beslut om godkännande som ordningsvakt

En ansökan om att bli godkänd som ordningsvakt skall lämnas in personligen. Ansökan kan lämnas in också till någon annan polisinsättning än polisinsättningen i sökandens hemkommun.

När ett godkännande som ordningsvakt meddelas i enlighet med ansökan får sökanden inte något separat beslut eller någon besväransvisning.

15 §

Ordningsvaktkort och intyg över godkännande

Den som har godkänts som ordningsvakt i enlighet med 12 § 1 mom. får ett ordningsvaktkort av polisinsättningen i sin hemkommun. Ordningvakten skall bära med sig kortet i ordningsövervakningsuppgifter och på begäran visa upp det. Ett intyg som polisen vid behov ger över godkännandet som ordningsvakt fungerar som ordningsvaktkort innan det egentliga ordningsvaktkortet ges till ordningvakten.

Om en ordningsvaks personuppgifter har ändrats eller ordningvakten på godkänt sätt har fullgjort tilläggsutbildning för ordningsvakter i användningen av maktmedel eller sådan utbildning för bärande av gaspray som avses i 29 § 2 mom. i lagen om privata säkerhetstjänster och dessa uppgifter inte har antecknats på ordningsvaktkortet eller om kortet har förkommit eller förstörts, skall ordningvakten utan dröjsmål ansöka om en dubblett av ordningsvaktkortet hos polisinsättningen i sin hemkommun.

Ett ordningsvaktkort skall omedelbart överlämnas till polisen om godkännandet som ordningsvakt har återkallats eller om en ordningsvakt får ett nytt ordningsvaktkort under den giltighetstid för godkännandet som har antecknats på det tidigare ut-

färdade kortet.

Den som har godkänts som ordningsvakt i enlighet med 2 a § 2 mom. skall få ett intyg över godkännandet som ordningsvakt. Ordningvakten skall bära med sig intyget i ordningsövervakningsuppgifter och på begäran visa upp det.

16 §

Kännetecken för ordningsvakter och användningen av det

En ordningsvakt skall i ordningsövervakningsuppgifter använda ett tydligt kännetecken som utvisar ordningsvaktens ställning (kännetecken för ordningsvakter). Kännetecknet för ordningsvakter får endast användas av en ordningsvakt i ordningsövervakningsuppgifter. Det är förbjudet att använda märken, kännetecken eller dräkter som är förvillande lika kännetecknet för ordningsvakter.

17 §

Anordnande av ordningsvaktsutbildning

Grundutbildning för ordningsvakter samt repetitionsutbildning för ordningsvakter kan anordnas av

- 1) en polisinrättning,
- 2) den med vilken examenskommissionen för säkerhetsbranschen har ingått ett avtal om ordnande av samtliga delar inom den i enlighet med lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning (631/1998) ordnade yrkesexamen för väktare eller till innehållet motsvarande yrkesexamen eller grundexamen för säkerhetsvakter eller motsvarande grundexamen,
- 3) den som beviljats rätt att ordna grundexamensutbildning inom säkerhetsbranschen i enlighet med lagen om yrkesutbildning (630/1998) eller motsvarande grundexamen, samt
- 4) den för vars räkning utbildaren, med undantag för utbildare i ämnen med anknytning till livräddande första hjälpen och räddningsväsendet, har ett giltigt godkän-

nande som utbildare av ordningsvakter; utbildare i ämnen med anknytning till livräddande första hjälpen och räddningsväsendet skall ha yrkesskicklighet inom området i fråga och erfarenhet som utbildare.

Tilläggsutbildning för ordningsvakter användningen av maktmedel kan anordnas av en polisinsättning samt den för vars räkning utbildaren har rätt att ge gassprayutbildning inom den utbildning i användningen av maktmedel som avses i 29 § 2 mom. i lagen om privata säkerhetstjänster. Utbildningen skall åtminstone omfatta ämnen med anknytning till grunderna för användningen av maktmedel och till maktmedelsredskap samt praktiska övningar i användningen av maktmedel.

18 §

Godkännande som utbildare av ordningsvakter

Som utbildare av ordningsvakter kan godkännas en person som

- 1) har fyllt 18 år,
- 2) är känd för tillförlitlighet och redbarhet och som till sina personliga egenskaper är lämplig för uppgiften, samt
- 3) på godkänt sätt har fullgjort en av Polisakademins ordnad utbildning som uppfyller de krav som inrikesministeriet fastställt (utbildning för utbildare av ordningsvakter) och som åtminstone omfattar ämnen med anknytning till lagstiftningen om ordningsvaksverksamhet, ordningsvaktens rättigheter och skyldigheter, användningen av maktmedel samt tjänstgöring som utbildare.

Ett godkännande som utbildare av ordningsvakter är i kraft högst fem år.

Ett godkännande som utbildare av ordningsvakter kan av särskilda skäl med anledning av sökandens utbildning, personliga egenskaper och andra motsvarande omständigheter förenas med villkor och begränsningar angående tid, geografiskt område samt undervisningsämnen. Villkor och begränsningar som förenats med ett godkännande som utbildare av ordningsvakter kan ändras med anledning av förändringar

Föreslagen lydelse

i utbildarens utbildning, personliga egenskaper eller andra motsvarande omständigheter.

Inrikesministeriet godkänner en person som utbildare av ordningsvakter och ändrar också de villkor och begränsningar som förenats med godkännandet. Inrikesministeriet skall till polisinrättningen i utbildarens hemkommun anmäla godkännandet som utbildare av ordningsvakter samt de ändringar som gjorts i fråga om villkoren och begränsningarna.

19 §

Tillsyn och erhållande av information

Inrikesministeriet svarar för den allmänna tillsynen över och styrningen i fråga om ordningsvakter, anordnare av utbildning för ordningsvakter samt utbildare av ordningsvakter.

Polisens länsledning och polisinrättningarna i häradena svarar inom sina distrikt för tillsynen över den verksamhet ordningsvakter, anordnare av utbildning för ordningsvakter samt utbildare av ordningsvakter utövar.

Utan hinder av att en sammanslutningsmedlemmar, revisorer, verkställande direktör, styrelsemedlemmar eller arbetstagare är bundna av företagshemlighet, har inrikesministeriet, polisens länsledning och polisinrättningarna i häradena för utövande av tillsyn rätt att av ordningsvakter, den som utser ordningsvakter, anordnare av utbildning för ordningsvakter samt godkända utbildare av ordningsvakter få behövlig information om utförandet av ordningsövervakningsuppgifter, anordnandet av ordningsövervakningsutbildning och andra liknande omständigheter.

20 §

Återkallande av godkännande som ordningsvakt

Föreslagen lydelse

Polisinrättningen i ordningsvaktens hemkommun skall återkalla ett godkännande som ordningsvakt om ordningsvakten begär det.

Ett godkännande som ordningsvakt kan återkallas helt och hållet eller för viss tid, om ordningsvakten

1) till följd av väsentliga förändringar i förhållandena inte längre uppfyller villkoren för godkännande som ordningsvakt i fråga om redbarhet, tillförlitlighet eller personliga egenskaper,

2) genom dom som har vunnit laga kraft har dömts för ett brott som visar att han eller hon är olämplig för sin uppgift eller uppsåtligen har förfarit väsentligen felaktigt som ordningsvakt, eller

3) på ett väsentligt sätt har brutit mot villkor eller begränsningar som förenats med godkännandet som ordningsvakt.

Polisinrättningen kan i de fall som avses i 2 mom. i stället för att återkalla godkännandet tilldela ordningsvakten en varning, om det med hänsyn till omständigheterna vore oskäligt att återkalla godkännandet.

21 §

Tillfälligt återkallande av godkännande som ordningsvakt

En polisman som hör till befälet kan tillfälligt återkalla ett godkännande som ordningsvakt, om polisen har fått kännedom om omständigheter vilka sannolikt leder till att godkännandet återkallas.

Om ett godkännande som ordningsvakt har återkallats eller om det finns förutsättningar att tillfälligt återkalla ett godkännande, kan en polisman omhänderta ordningsvaktskortet för att överlämna det till en polisman som hör till befälet. Den polisman som hör till befälet skall inom 14 dagar besluta om godkännandet skall återkallas tillfälligt. En polisman kan omhänderta ett ordningsvaktskort även då godkännandet som ordningsvakt har återkallats. Utan hinder av vad som bestäms i 5 kap. 10 § i tvångsmedelslagen (450/1987) kan kroppsvisitation förrättas för fråntagande av ett ordningsvaktskort.

Ett tillfälligt återkallande av godkännande som ordningsvakt skall genast anmälas till polisinrättningen i ordningsvaktens hemkommun. Ett beslut att tillfälligt återkalla ett godkännande som ordningsvakt är i kraft högst tre månader. Polisinrättningen i ordningsvaktens hemkommun kan förlänga beslutets giltighetstid med högst sex månader åt gången, om ordningsvakten misstänks för ett brott som sannolikt leder till att godkännandet som ordningsvakt återkallas.

22 §

Återkallande av godkännande som utbildare av ordningsvakter

Inrikesministeriet skall återkalla ett godkännande som utbildare av ordningsvakter om utbildaren begär det.

Ett godkännande som utbildare av ordningsvakter kan återkallas helt och hållet eller för viss tid, om utbildaren av ordningsvakter

1) till följd av väsentliga förändringar i förhållandena inte längre uppfyller villkoren för godkännande som utbildare av ordningsvakter i fråga om redbarhet, tillförlitlighet eller personliga egenskaper,

2) genom dom som har vunnit laga kraft har dömts för ett brott som visar att han eller hon är olämplig för sin uppgift eller uppsåtligen har förfarit väsentligen felaktigt som utbildare av ordningsvakter, eller

3) på ett väsentligt sätt har brutit mot villkor eller begränsningar som förenats med godkännandet som utbildare av ordningsvakter.

Inrikesministeriet kan i de fall som avses i 2 mom. i stället för att återkalla godkännande tilldela utbildaren av ordningsvakter en varning, om det med hänsyn till omständigheterna vore oskäligt att återkalla godkännandet.

Inrikesministeriet skall anmäla ett återkallande av godkännandet som utbildare av ordningsvakter eller tilldelande av varning till polisinrättningen i utbildarens hemkommun.

23 §

*Tillfälligt återkallande av godkännande
som utbildare av ordningsvakter*

Inrikesministeriet kan tillfälligt återkalla ett godkännande som utbildare av ordningsvakter, om polisen har fått kännedom om omständigheter vilka sannolikt leder till att godkännandet återkallas.

Ett beslut att tillfälligt återkalla ett godkännande som utbildare av ordningsvakter är i kraft högst tre månader. Inrikesministeriet kan förlänga beslutets giltighetstid med högst sex månader åt gången, om utbildaren av ordningsvakter misstänks för ett brott som sannolikt leder till att godkännandet återkallas.

Inrikesministeriet skall anmäla ett tillfälligt återkallande av godkännande som utbildare av ordningsvakter till polisinspektionen i utbildarens hemkommun.

24 §

Polisundersökning

I ett ärende som gäller återkallande av ett godkännande som meddelats med stöd av denna lag kan vid behov verkställas sådan polisundersökning som avses i 4 kap. i polislagen.

25 §

Utlåtanden

När en person ansöker om att bli antagen till utbildning för ordningsvakter eller utbildning för utbildare av ordningsvakter, har utbildningsanordnaren rätt att av polisinspektionen i sökandens hemkommun få ett utlåtande om sökandens lämplighet som ordningsvakt eller utbildare av ordningsvakter.

26 §

Straff

En ordningsvakt som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1) försummar sin handlingsplikt enligt 2 § 2 mom., 4 eller 5 § eller 6 § 1 mom.,

2) bryter mot bestämmelserna i 10 § om bärande av maktmedelsredskap och om hur maktmedelsredskap skall bäras eller mot bestämmelserna i 11 § om medförande av hund,

3) försummar sin skyldighet enligt 15 § att bära med sig ordningsvaktkort eller intyg, att visa upp dem eller att överlämna dem till polisen, eller

4) underlåter att i ordningsövervakningsuppgifter använda i 16 § avsett kännetecken för ordningsvakter eller använder kännetecknet för ordningsvakter i strid med den nämnda paragrafen,

skall för ordningsövervakningsförseelse dömas till böter, om inte strängare straff för gärningen bestäms någon annanstans i lag.

För ordningsövervakningsförseelse döms också

1) den som i strid med 2 a § 1 mom. till ordningsvakt utser en person som inte har ett giltigt godkännande som ordningsvakt,

2) en polisman, gränsbevakningsman eller tullman som i strid med 2 a § 4 mom. tjänstgör som ordningsvakt,

3) den som använder ett i 16 § avsett kännetecken för ordningsvakter eller ett kännetecken eller märke som är förvillande likt kännetecknet för ordningsvakter, trots att han eller hon inte har ett giltigt godkännande som ordningsvakt,

4) den som ordnar i 17 § 1 mom. 4 punkten avsedd utbildning för ordningsvakter eller fungerar som utbildare vid en dylik utbildning, trots att den som fungerar som utbildare inte har ett giltigt godkännande som utbildare av ordningsvakter.

Straff för motstånd mot ordningsvakt som avses i denna lag bestäms i 17 kap. 6 § i strafflagen.

27 §

Ändringssökande

Beslut som meddelats med stöd av denna lag får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen enligt förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Ett beslut enligt denna lag om återkallande av auktorisation eller godkännande verkställs oberoende av besvär, om inte besvärsmyndigheten förbjuder verkställighet av beslutet.

28 §

Närmare bestämmelser

Genom förordning av inrikesministeriet kan närmare bestämmelser utfärdas om

1) förfarandet vid ansökan om auktorisation och godkännande, ansökningarnas innehåll, vilka utredningar som behövs för avgörande av ärenden samt om innehållet i beslut om auktorisation och godkännande,

2) hållande i förvar enligt 7 § och om bokaler som används för detta ändamål,

3) visitation enligt 8 § samt om förvaring och överlämnande av föremål och ämnen som fräntagits någon,

4) ordnande av utbildning för ordningsvakter och utbildning för utbildare av ordningsvakter samt om innehållet i utbildningen, genomförandet av den och tillgodoräknande av ämnen som ingår i den,

5) det kännetecken för ordningsvakter som avses i 16 § och om användningen av det, samt

6) ordnande av lydnadskontroll för hundar som används i ordningsövervakningsuppgifter och om de krav som skall uppfyllas vid kontrollen samt om registrering och identifikationsmärkning av hundarna.

Inrikesministeriet fastställer också formulär för blanketter som används vid förfaranden enligt denna lag och formulär för ordningsvaktkortet samt det utbildningsmaterial som skall användas vid utbildningen av ordningsvakter.

14 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 september 1999.

Ett sådant beslut om godkännande som ordningsman som givits med stöd av 11 § förordningen om offentliga nöjeställningar (687/1968) gäller som sådant godkännande som ordningsvakt som avses i 10 § 1 mom. i denna lag på de villkor och med de begränsningar om vilka bestäms i beslutet, dock högst i tre år efter den dag då denna lag träder i kraft.

29 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 september 1999.

Ett sådant beslut om godkännande som ordningsman som givits med stöd av 11 § i förordningen om offentliga nöjeställningar (687/1968) gäller som sådant godkännande som ordningsvakt som avses i 10 § 1 mom. i denna lag på de villkor och med de begränsningar som anges i beslutet, dock högst i tre år efter den dag då denna lag trätt i kraft.

Denna lag träder i kraft den 200 .

På ett ärende som gäller godkännande som ordningsvakt och som utbildare av ordningsvakter och som har anhängiggjorts före denna lags ikraftträdande tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

En ordningsvakt som på godkänt sätt fullgjort den kurs för ordningsvakter i användningen av maktmedel som avses i inrikesministeriets föreskrift (SM-1999-911/Tu-53) får fram till den 31 december 2005 i ordningsövervakningsuppgifter bära gasspray utan att den utbildning som avses i 10 § 2 mom. i denna lag fullgjorts på godkänt sätt.

Ett godkännande att anordna utbildning för ordningsvakter och att vara utbildare vid denna utbildning som var giltigt när denna lag trädde i kraft ger rätt att ordna grundutbildning för ordningsvakter och repetitionsutbildning för ordningsvakter samt att vara utbildare vid denna utbildning fram till den 31 december 2005 på det område som beslutet avser. Inrikesministeriet kan dock återkalla godkännandet under de förutsättningar som anges i 22 och 23 §.

2.

Lag**om ändring av lagen om privata säkerhetstjänster**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 12 april 2002 om privata säkerhetstjänster (282/2002) 7 § 1 mom. 1 punkten, 27 §, 28 § 4 mom., 34 § 1 mom., 39 §, 40 § 1 mom., 44 § samt 45 § 1 mom. 2 och 3 punkten,
 av dessa lagrum 28 § 4 mom. sådant det lyder i lag 540/2003 och 44 § sådan den lyder i lag 765/2003, samt
 fogas till lagen en ny 50 a § som följer:

Gällande lydelse

7 §

Ändringsanmälningar

Ett bevakningsföretag skall skriftligen (*ändringsanmälan*) underrätta inrikesministeriet

1) när bevakningsföretaget inrättar eller drar in ett verksamhetsställe eller ett verksamhetsställes adress förändras,

27 §

Ansökan om godkännande som väktare

En ansökan om att bli godkänd som väktare skall lämnas in personligen. Ansökan kan lämnas in också till någon annan polis-inrättning än polis-inrättningen i sökandens hemkommun.

Föreslagen lydelse

7 §

Ändringsanmälningar

Ett bevakningsföretag skall skriftligen (*ändringsanmälan*) underrätta inrikesministeriet

1) när bevakningsföretaget *ändrar namn eller bolagsform*, inrättar eller drar in ett verksamhetsställe eller ett verksamhetsställes adress förändras,

27 §

Ansökan och beslut om godkännande som väktare

En ansökan om att bli godkänd som väktare skall lämnas in personligen. Ansökan kan lämnas in också till någon annan polis-inrättning än polis-inrättningen i sökandens hemkommun.

När ett godkännande som väktare meddelas i enlighet med ansökan får sökanden inte något separat beslut eller någon besvär-sanvisning.

Gällande lydelse

28 §

Väktares rättigheter

Försöker den som skall avlägsnas, gripas eller säkerhetsvisiteras genom att göra motstånd undgå att bli avlägsnad, gripen eller säkerhetsvisiterad, har väktaren rätt att använda sådana maktmedel som är nödvändiga för att avlägsna, gripa eller säkerhetsvisitera personen i fråga och som kan anses försvarliga med beaktande av personens uppträdande samt övriga omständigheter. I 4 kap. 6 § 3 mom. och 7 § strafflagen föreskrivs om excess i samband med användning av maktmedel.

34 §

Väktarkort

Den som har godkänts som väktare får ett väktarkort av polisinrättningen i sin hemkommun. Väktaren skall bära med sig kortet i bevakningsuppgifter och på begäran visa upp det

39 §

Ansökan om godkännande som utförare av säkerhetsuppgifter

En ansökan om att bli godkänd som utförare av säkerhetsskyddsuppgifter skall lämnas in personligen. Ansökan kan lämnas in också till någon annan polisinrättning än polisinrättningen i sökandens hemkommun.

Föreslagen lydelse

28 §

Väktares rättigheter

Om den som skall avlägsnas, gripas eller säkerhetsvisiteras genom att göra motstånd försöker undgå att bli avlägsnad, gripen eller säkerhetsvisiterad *eller flyr gripandet*, har väktaren rätt att använda sådana maktmedel som är nödvändiga för att avlägsna, gripa eller säkerhetsvisitera personen i fråga och som kan anses försvarliga med beaktande av personens uppträdande samt övriga omständigheter. I 4 kap. 6 § 3 mom. och 7 § i strafflagen föreskrivs om *grunder för ansvarsfrihet och lindring av straffansvar vid excess* i samband med användning av maktmedel.

34 §

Väktarkort

Den som har godkänts som väktare får ett väktarkort av polisinrättningen i sin hemkommun. Väktaren skall bära med sig kortet i bevakningsuppgifter och på begäran visa upp det. *Ett intyg som polisen vid behov ger över godkännandet som väktare fungerar som väktarkort innan det egentliga väktarkortet ges till väktaren.*

39 §

Ansökan och beslut om godkännande som utförare av säkerhetsuppgifter

En ansökan om att bli godkänd som utförare av säkerhetsskyddsuppgifter skall lämnas in personligen. Ansökan kan lämnas in också till någon annan polisinrättning än polisinrättningen i sökandens hemkommun.

När ett godkännande som utförare av säkerhetsskyddsuppgifter meddelas i enlighet med ansökan får sökanden inte något sepa-

40 §

Kort för utförare av säkerhetsskyddsuppgifter

Den som har godkänts som utförare av säkerhetsskyddsuppgifter får av polisinrättningen i sin hemkommun ett kort för utförare av säkerhetsskyddsuppgifter. Den som fått ett sådant kort skall bära med sig kortet i säkerhetsskyddsuppgifter som förutsätter godkännande och på begäran visa upp det.

rat beslut eller någon besväransvisning.

40 §

Kort för utförare av säkerhetsskyddsuppgifter

Den som har godkänts som utförare av säkerhetsskyddsuppgifter får av polisinrättningen i sin hemkommun ett kort för utförare av säkerhetsskyddsuppgifter. Den som fått ett sådant kort skall bära med sig kortet i säkerhetsskyddsuppgifter som förutsätter godkännandet och på begäran visa upp det. *Ett intyg som polisen vid behov ger över godkännandet som utförare av säkerhetsuppgifter fungerar som kort för utförare av säkerhetsuppgifter innan det egentliga kortet ges till utföraren av säkerhetsuppgifter.*

4 kap.

Tillsyn över privata säkerhetstjänster

44 §

Uppgifter som gäller tillsyn över säkerhetsbranschen

Polisen förvarar uppgifter om bevakningsföretagen och om deras i 4 § 2 mom. 2 punkten avsedda ansvarspersoner och ansvariga föreståndare samt om väktare, utförare av säkerhetsskyddsuppgifter, ordningsvakter som avses i 1 § lagen om ordningsvakter samt om dem som anordnar sådan utbildning i användningen av maktmedel som avses i 29 § 2 mom. i denna lag (*uppgifter som gäller tillsyn över säkerhetsbranschen*). Närmare bestämmelser om uppgifter som gäller tillsyn över säkerhetsbranschen ingår i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (761/2003) och i *förordning av statsrådet om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet*.

44 §

Uppgifter som gäller tillsyn över säkerhetsbranschen

Polisen förvarar uppgifter om bevakningsföretagen och om deras i 4 § 2 mom. 2 punkten avsedda ansvarspersoner och ansvariga föreståndare samt om väktare, utförare av säkerhetsskyddsuppgifter, dem som anordnar sådan utbildning i användningen av maktmedel som avses i 29 § 2 mom. *samt ordningsvakter och utbildare av ordningsvakter som avses i 1 och 18 § i lagen om ordningsvakter (uppgifter för tillsynen över säkerhetsbranschen)*. Närmare bestämmelser om uppgifter för tillsynen över säkerhetsbranschen finns i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (761/2003).

Gällande lydelse

45 §

Årsanmälan

Ett bevakningsföretag skall för varje kalenderår före utgången av januari påföljande år skriftligen meddela inrikesministeriet

2) antalet verksamhetsställen och personalens antal,

3) uppgifter om vem som under kalenderåret varit ansvarig föreståndare eller väktare,

Föreslagen lydelse

45 §

Årsanmälan

Ett bevakningsföretag skall för varje kalenderår före utgången av januari påföljande år skriftligen meddela inrikesministeriet

2) antalet verksamhetsställen och *adresserna till dem samt* personalens antal,

3) uppgifter om vem som under kalenderåret varit ansvarig föreståndare, väktare och *tillfälliga väktare särskilt för varje verksamhetsställe,*

50 a §

Polisundersökning

I ett ärende som gäller återkallande av auktorisation eller godkännande som meddelats med stöd av denna lag kan vid behov verkställas sådan polisundersökning som avses i 4 kap. i polislagen (493/1995).

Denna lag träder i kraft den _____ *200.*

3.

Lag**om ändring av 18 § i lagen om sammankomster**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 22 april 1999 om sammankomster (530/1999) 18 § som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

18 §

18 §

*Ordningsvakter**Ordningsvakter*

Arrangören av en allmän sammankomst eller en offentlig tillställning kan utse ordningsvakter. Om ordningsvakternas *behörighetsvillkor*, befogenheter och *skyldigheter bestäms* i lagen om ordningsvakter (533/1999). Om rätten att avbryta en allmän sammankomst eller en offentlig tillställning eller rätten att bestämma att den skall avslutas gäller dock bestämmelserna i denna lag.

Arrangören av en allmän sammankomst eller en offentlig tillställning kan utse ordningsvakter *som avses i lagen om ordningsvakter (533/1999) för den allmänna sammankomsten eller offentliga tillställningen och dess omedelbara närhet för att upprätthålla ordningen och säkerheten vid sammankomsten eller tillställningen. Bestämmelser om ordningsvakternas befogenheter finns i den nämnden lagen. I fråga om rätten att avbryta en allmän sammankomst eller en offentlig tillställning eller rätten att bestämma att den skall avslutas gäller dock bestämmelserna i denna lag.*

Denna lag träder i kraft den 200 .

4.

Lag**om ändring av 10 § i lagen om sjöfartsskydd på vissa fartyg och i hamnanläggningar som betjänar dem och om tillsyn över skyddet**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 11 juni 2004 om sjöfartsskydd på vissa fartyg och i hamnanläggningar som betjänar dem och om tillsyn över skyddet (485/2004) 10 § 2 mom. som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

10 §

10 §

*Rätt att utföra säkerhetskontroller**Rätt att utföra säkerhetskontroller*

Andra än i 1 mom. nämnda personer kan ges i uppdrag att utföra i 1 mom. avsedda säkerhetskontroller om de uppfyller de villkor som i 10 § i lagen om ordningsvakter (533/1999) ställs för godkännande som ordningsvakt eller om de har fått en sådan utbildning enligt ett utbildningsprogram som Luftfartsverket fastställt och som avses i 9 § 2 mom. i lagen om säkerhetskontroller inom flygtrafiken (305/1994) och om polisen i båda fallen har godkänt dem för uppgiften. Vid behandlingen av godkännandet har polisen rätt att använda de registeruppgifter på vilka en begränsad säkerhetsutredning enligt lagen om säkerhetsutredningar (177/2002) kan grunda sig.

Andra än i 1 mom. nämnda personer kan ges i uppdrag att utföra i 1 mom. avsedda säkerhetskontroller om de uppfyller de villkor som i 12 § i lagen om ordningsvakter (533/1999) ställs för godkännande som ordningsvakt eller om de har fått en sådan utbildning enligt ett utbildningsprogram som Luftfartsverket fastställt och som avses i 9 § 2 mom. i lagen om säkerhetskontroller inom flygtrafiken (305/1994) och om polisen i båda fallen har godkänt dem för uppgiften. Vid behandlingen av godkännandet har polisen rätt att använda de registeruppgifter på vilka en begränsad säkerhetsutredning enligt lagen om säkerhetsutredningar (177/2002) kan grunda sig.

—————
Denna lag träder i kraft den 200 .
—————